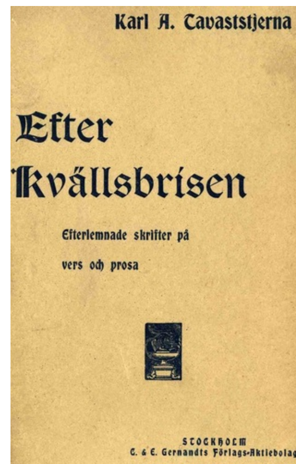

EFTER KVÄLLSBRISEN

EFTERLEMNADE SKRIFTER

PÅ

VERS OCH PROSA

AF

KARL A. TAVASTSTJERNA

STOCKHOLM
C. & E. GERNANDTS FÖRLAGS-AKTIEBOLAG

STOCKHOLM
GUSTAF LINDSTRÖMS BOKTRYCKERI
1899

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har hämtats från **Nationalbiblioteket i Helsingfors**. Det anpassades för Projekt Runeberg i mars 2013 av Bert H.

Gif mig ett språk och gif mig ett land, Gif mig att älska älskade band, Gif mig en krets, till livilken jag hör, Gif mig ett mål att stupa för! TREVANOSommaren har redan bränt grönskan brun och svart längs hela dalsträckningen. Capriascaflo-den ligger sinad i sin strömfåra af hvita och rödgula stenar; näjden ångar torr värme. Som en väldig ugn hettar det kala San Bernardo-bärget under middagssolens strålar, luften är olidligt torr och blandad med stoft; vinden har domnat eller rättare stigit uppåt fjällbranterna, lämnande den glödgade dalen att uppglödgas än vidare af Norditaliens obarmhärtiga midsommarsol.

Den i vårgrönskan så ljust leende och lockande Capriascadalen är (orbytt till ett stycke stenigt Arabien, höljdt i dam långt uppåt de omgifvande bärgen. Vägarna sno sig som bländande band öfver den gråhvita grunden och inelranlan bternas bnmsvedda buskar, självfacypress- och olivlundarna bära ett gråhvitt, dämpande lager af dam på sin mörka grönska. Långt framme i ugnsmynningen har perspektivet en lätt blå färgton, såsom funnes det dock ett grand af fukt i luften därborta, men inåt dalen blir luften hvit, och liettan stiger dallrande upp ur den sinade flodens brokiga sten-bädd.

På den hvita vägen i den hvita, stillastående luften röres upp en hvit sky af stoft under stampande hästfötter. På lagom afstånd från hvarandra, så att de åkande ej kväfvas af dammet från dem framför, rullar ett antal blänkande vagnar med kuskar i ryska hattar och kappor och betjänter i livré på kuskbockarna. Främst kör ett fyrspann framför en heltäckt kupé, och bakpå den stå tvenne lakejer, styfva som stoder, hållande sig fast med hvitbehandskade händer och bärande sina galonerade hattar med engelsk likgiltighet för svetten, som sipprar fram under brättena och rinner dem ner öfver deras välrakade ansikten.

På kupédörrarna blänker ett vapen i förgyllning, gardinerna äro neddragna för hettan, de svarta hästarna äro hvitskummiga af värmen och farten, men kusken tycks ej ha order attspara dem, ty det bär af med god fart inät den hvitglödgade dalen.

Vagnarna äro nio, och samtliga ha de suff-letter och fönster omsorgsfullt stängda för solen och dammet. Man ser ingenting af herrskapen, men man anar att de äro både rika och mäktiga, ty vanligt folk gör ej vagnsturer genom Capriascadalens middagshetta flere mil från närmaste stad. Det hela är en file af vagnar från Boulognerskogen, som roar sig med att bilda karavan i steniga Arabiens öken.

Ett par kilometer efter vagnarna kommer trossen. Den består af väl lika många fordon som hufvudtruppen, och körsvenner och liejdu-kar balansera vana och högljudda på hela bärg af koffertar.

Hvad har denna lyx att göra i Norditaliens fattigaste bärgsbygder?

Framåt vägen, som börjar höja sig allt mer, skönjes ej ett spår af något mål, som vore värdigt en sådan samling lysande ekipage, Bärg-väggama resa sig allt brantare, dalen krymper ihop, hettan är förfärlig. Hästarna måste stupa inom kort.

Då svänger sig vägen plötsligt omkring San

Bernardobärgets kala stup, tager af åt vänsterlängs en helt liten, brant dalgång, som bebådat sig genom en obetydligt grönaktig skriftning i de hvitbruna höjderna, hvilka stå vakt på ömse sidor om Capriascaflodens sinade fåra.

Och i detsamma kommer ett friskt vinddrag dansande ned från bärgen. Från olivskogen of-vanom vägen faller en välgörande skugga, växtligheten blir grön, dammet är bortblåst. Nere i dalsänkan sorlar en bäck.

Hästame sätta mularna i vädret, en hingst gnäggar muntert så det ger gladt eko inne i snåren, lakejerna taga af sig hattarna och torka sina svettdrypande pannor. På den branta stigande vägen håller den främsta vagnens kusk fyrspannet in, och karavanen går fot för fot uppåt genom ett helt nytt, friskt landskap på San Bemardobärgets norra sluttning.

En hand fäller ner en ruta inifrån vagnen, en gråsprängd herre lutar sig ut och ropar mycket högt och gladt på franska:

»Nu är det värsta öfverl»

Det ropet väcker lif inne i alla vagnar. Fönster fällas ner, gardiner och näsdukar, solfjädrar och fruntimmerstoaletter fladdra för vinddraget. Den gråsprängda herren i främsta vagnen hoppar vigt ur utan att låta vagnen stanna ochviftande svalka med hatten åt sin flintskalle, på hvilken värmen springer ut i pärlor, låter han vagn efter vagn passera sig förbi, tittande in genom fönstret till hvarje gifvande och fångande ett gladt ord och en vänlig blick. I den sista vagnen sätter han sig upp igen på lakejens plats; medan denne får slå ned suffletten och

bli efter på vägen. Inne i vagnen sitta fyra angenämt öfverraskade personer, två damer i ljusa sommardräkter och två herrar.

Inom tio minuter reser sig en pyramid af ilen mest ogenomträngliga och mörka grönska midl i dalgången. Olivsnären ha gifvit vika för en väldig park med hundraårs stammar, vägen ligger i djup skugga, det är svalt, och fa-gelkvittret ljuder som en dämpad orkester ur skogens bedårande dunkel.

Det hörs små utrop af öfverraskning ur vagnarna. I den sista vagnen reser sig den ena af damerna upp, korsar sina vackra armar öfver kuskbockens ryggstöd och säger till den grä-sprängde herrn med en röst, som icke narras beundran:

»Men, furst Orschansky — det är ju ett rent underverk, ert Trevano!»Fursten vänder sig småleende om på kusk-sätet, tager upp den vackra handen, kysser den artigt och svarar:

»Man får inte bjuda så bortskämda damer som er på en öken färd, utan att oasen i öknen är färden värd.»

De åka öfver en vindbrygga af gjutjärn, djupt inunder bland kolossala ormbunkar och kullfallna mossiga stammar sorlar bärgsbäcken. Medan vagnarna framför fortsätta den stora upp-körsvägen fram, tager furst Orschansky med den sista vagnen en genväg under lärkträn, som nästan sopa in i vagnen och kör såsom den första in på en gårdsplan med ljus grönska, springvatten och statyer. När de andra vagnarna äro framme står fursten välkomnande på trappan till sin stora, svala villa af marmor, så godt som fullkomligt dold i parkens grönska. Palmerna fläkta sitt svala välkommen med ofantliga dunkelgröna blad. Fursten slår inbjudande ut med handen:

»Tag Trevano i besittning! Det är bygdt för er, mitt herrskap!»II.

Uppe i andra våningen af villan har mada-me Calergi tagit in. Den berömda divan har nöjt sig med tvenne af de vackraste rummen, fast fursten erbjudit henne sin egen privatvåning om fem rum — detta för de många gästernas skull, mellan hvilka fursten nu kan dela sina egna rum 0111 det behöfs.

Madame Calergi är icke illa installerad i de rum hon valt; bredvid hennes sofrum är toalettrummet med marmorbassäng och rinnande vatten och på andra sidan är kammarjungfruns rum, så hon alltid har henne till hands. I hennes stora mottagningsrum är dagern utomordentligt angenäm och temperaturen dräglig, tack vare blekröda sidenmarkiser för fönstren och en spelande vattenkonst midt i rummet. Det är ett öfverflöd på kallt, kristallklart vatten på Tre-vano — en lyx, som madame Calergi förstår sätta värde på. Springbrunnen i hennes mot-tagningsrum tilltalar henne isynnerhet, den sprider där härlig svalka, och den är ett konstverk.

Den föreställer Leda med svanen, något om-komponerad. I halft upprest ställning ligger hon och hindrar genom en afvärjande åtbörd svanen att kelande smyga sitt hufvud uppåt hennes bröst.

Ur näbben, som svanen vrider uppät springer källvattnet i en bred solfjäderformig stråle, ymnig nog för att gifva rummet svalka. Gruppen är alldeles ny, af genomskinlig marmor, hvilken ännu ej hunnit fläckas genom vattnets inverkan.

Det klara vattnet, den hvita marmorn och några sällsynta vattenliljor i fontänens ovala bassäng kontrastera superbt mot den blekröda varma dagern i rummet. Det verkar som glace serverad pä glödhela kol. Än sen om det icke är haut göut och klassiskt! Det klassiska ligger icke för hennes temperament, hvarken i skulptur eller i musiken, — hennes egen konst.

Hon anar hvilket nöje hon skall bereda fursten genom att förklara sig nöjd med nimmen, och den blick han skall tacka henne med blir nog mycket innehållsrik för en kvinna, som icke är blind på fantasien utan ser skarpt med den.Furst Orschansky är ett oförbätterligt original, det vet hela världen sedan gammalt, och madame Calergi har mer än en erfarenhet därom.

Genast hon inträdde i sina rum på Trevano såg hon att de blifvit möblerade och iordning-stälda enkom för henne. Det hela är endast ett minutiöst förverkligande af hennes luftigaste byggnadsplaner, dem hon en eftermiddag för

länge sedan på skämt framkastat för fursten hemma i sin boudoir i Paris, medan decemberdagens grå skymning föll öfver färglösa avenyer. Hon hade gripits af någon slags nyck att i fantasien framkalla all den färgprakt decemberdagen saknade, hon frossade i Saharas heta sol öfver en enslig oas, där allt var svalka och grönska midt i det glödande sandhafvet rundt omkring.

Där bygde hon sig en villa af marmor efter pompejanskt mönster och inredde åt sig trenne rum — händelsen gjorde att hon för tillfället ej önskade mer än de tre rummen. Och nu sitter hon i dessa rum, inredda i minsta detalj efter hennes fantastiska projekt, ända från de blekröda sidenmarkiserna för fönstren till springbrunnen i mottagningsrummet, ända från toalettrummets bassäng med rinnande vatten och spegel-

k.fter kväUsbriitn, 2väggar till Leda som icke vill kela med svanen. Hon minnes icke själf alldeles väl sina hugskott då, men hon letar sig till dem ett efter annat genom att granska inredningen i sina rum. Så noggrannt har fursten lagt hvarje hennes minsta önskan på minnet.

Slutligen brister madame Calergi ut i sitt välklingande skratt, hvilket gjort hennes lycka på teatern åtminstone lika mycket som hennes sång, — hon kommer plötsligt ihåg att hon verkligen slagit om och önskat sig villan i Norra Italien i stället för i Sahara. Annars hade fursten fört upp Trevano på andra sidan Medel-hafvet, det är hon öfvertygad om.

Hon hade aldrig menat ett halft ord allvar med sina fantastiska byggnadsplaner, hon hade glömt dem fullkomligt såsom nian gör med hugskott dem endast en stämning framkallat, men på vägen till Trevano genom middagens och landskapets ökenhetta kommo de åter för henne. Och hon blef icke alltför mycket förvånad då hon slutligen trädde in i sina rum och igenkände dem från sina fantasier.

Men också en bortskämd diva är ett grand kvinna, och när fursten låter förfråga sig hos henne om hon är nöjd med sitt appartementoch om hon vill taga emot honom där, da känner hon någonting sällsamt, som icke är bara fåfängans triumf. Och hon svarar att hon efter slutad toalett skall vara förtjust att la tacka honom för öfverraskningen han beredt henne ------------

Madame Calergi tager emot furst Orschansky hvitklädd som en ung flicka, men hvitklädd så som endast hon förstår kläda sig. Hon ser därför alls inte ut att vilja härma ett nattvardsbarn, själfva oskuldens färg lar så att säga en raffinerad biton af skuld, då hon bär den. Men skulden är inte af det fula slaget, den är smäk-tande, den är tilltalande, den är förlåten innan den är yppad.

Det hvita klär henne briljant. Hennes orientaliska, mörka skönhet kommer till sin rätt som aldrig. Det är djärft af henne att våga exponera en trettioårig sydländsk kvinnas hy mot en omfattning af snö. Men allt som är djärft lyckas henne. Hennes hy är sällsam: icke hvit, än mindre gul. Den har en varm brun teinte som hennes arabiska halfsystrars i öknen. Det är en beduinkvinnas hy, och hon har sett huru bra detta mörka hull tager sig ut i fullt solsken emot de hvita burnuserna. Hon har sett detmed en konstnärs öga och gjort efter det med en artists talang.

En betjänt knackar på och frågar om furst Orschanskys besök är lägligt redan.

»Bed fursten komma!» svarar madame Calergi.

Furst Orschansky träder in med hållningen hos en värd, som vill förvissa sig om att hans gäster ha det bra. Icke en rynka i hans ansikte förråder att han väntar sig något erkännande för sin omsorg om rummens utstyrsel efter madame Calergis smak, det uttrycker endast den älskvärda förbindlighet, som en man af värld bör iakttaga mot sina gäster. Hans stålgrå ögon fara mönstrande och granskande omkring i gemaket, han bjuder till att härma typen för en hofmästare på ett första klassens hotell. Och han lyckas så väl, att madame Calergi ett ögonblick tror att hon drömt om hela tillställningen med rummen, att det är bara en tillfällighet, och att det icke fins någon mening därunder. Så fullkomligt innehållslös är den blick, med hvilken fursten möter hennes, som af de korsande tankarna blifvit något litet ansträngd och orolig.

»Kära madame Calergi», säger fursten med en ytterligt alldaglig röst och utan hvarje skiftning i tonfallet, såsom hon ofrivilligt väntar fdhöra, — »kära madame Calergi, hvad jag är glad att ni ville hålla tillgodo med min

gästfrihet och deltog i vår ökenfard såsom karavanens drottning!»

Madame Calergi finner ingenting annat än fraser att svara med, så bedragen känner hon sig. Icke ens den betydelsefulla blick hon kastar på Leda med svanen väcker en glimt af intelligens i furstens välvilliga, leende diplomatansikte, han rycker bara på axlarna och säger missaktande:

»Ja, den gruppen där är jag inte riktigt nöjd med. Skulptören har förfalskat urbilden och gjort den lite för lasciv, inte sant?»

Madame Calergi har ett impulsivt svar på lungan, men innan det blir framsagdt, har fursten bjudit henne sin arm och sagt att han kommit för att hämta henne till middagen, som väntar på sin värdinna, hvilken rol han hoppas hon är så god och fyller utan att öfveranstänga sig.III.

På middagen i villans stora, luftiga matsal, serverad vid taffelmusik af en osynlig orkester, går man ut i trädgården, där kvällen redan börjar skymma, och intager sitt kaffe på hufvud-terassen, — det enda ställe på villan, hvarifrån man har utsikt. Man ser mellan trädens kronor tvärt öfver Capriascadalen och upp längs Cassa-ratcdalen ända till Monte Camoghés .snöhjässa i fonden bakom alla de rödbruna höjderna. I kvällsolen antager landskapet den ena sällsammare färgskiftningen än den andra. Den om dagen hvitgrå och glödande varma stenöknen lägger an en ton af rosmarin, som bytes i allt djupare och varmare purpur, ju lägre solen sjunker. När dalbottnen blir mörk, är mörkret icke svart utan djuprödt som lefradt blod. Uppåt bärgen fördrifves det djupröda i mildare purpurtoner, och på Monte Camoghés snö är det bjärt rosenrödt.På terrassen håller det glada middagssällskapet siesta, och orkestern låter slaviska och ungerska melodier eka ur en liten musikpaviljong i det fria. Siestan är maklig, ingen har lust att anstränga sig och knyta hela sällskapets intresse till sin person, l små kotterier om fyra eller fem, här och där endast par om par, äro furstens gäster fullkomligt obundna af hvarandra. Etikett är en sak, som furst Orschansky af-skyr, man säger emedan han själf aldrig förstått lägga ens så mycket band på sig, som skulle behöfts för hans karrier vid r)7ska hofvet.

Sällskapet ser ej häller mycket mer distin-gueradt ut än hvilket turistsällskap som hälst. I bekväma, ljusa sommartoiletter tager det ej särdeles mycken hänsyn till de furstliga omgifningar, hvari det befinner sig, tvärtom vinnlägger sig enhvar om att uppträda som hemma hos sig, det är furst Orschansky själf som infört den tonen. Han älskar icke andra kretsar än dem där man kan tillåta sig alla friheter, som göra lifvet behagligt och samvaron tvånglös.

I en liten boské sitta madame Calergi, furst Orschansky och en ung man af artistutseende. Han är författare till ett par omtalade novellsamlingar, i hvilka stilen och de delikata ämnenasmälta ihop till en enda ljuf symfoni Venus och Adonis till pris och evig ära. Dessutom är han teater- och musikkåsör i »Le Journal» samt madame Calergis språkrör i journalistvärlden. Naturligtvis är han desslikes hennes beundrare. Fursten stöder sig familjärt mot den unge mannens skuldra och följer med blickarna riktningen af madame Calergis hand, som pekar på villans präktiga hufvudfasad.

»Ni tycker den är alltför modern och att den hällre borde vara antik som själfva planen, eller hur?»

»Ja . . .», svarar madame Calergi, »midt i all sin rikedom och smak, . . . jag säger uttryckligen smak, så förefaller den mig lite för mycket, huru skall jag riktigt uttrycka mig? . . . bourgois, ville jag säga. Förlåt min kära furste, det är inte någon kritik jag vill utöfva, jag tycker bara ni kunde uppfört åt er en värklig villa Farassina eller Doria Pamphili för samma pris.»

»Möjligen», svarar fursten litet torrt, »men dels lefva vi inte i renässansens dagar numera, dels vill jag inte göra gammalt nytt. Det skall finnas någonting något så när nytt under solen, — det är min åsikt. Och fast villa Trevanointe är förnäm efter renässansfurstarnes smak, så är den på sitt vis förnäm efter modernt mönster, skulle jag tro. Det fins de, och ni hör nog till dem, madamc Calergi, som omöjligt kunna finna smak i någonting modernt och nytt, bara för att det härstammar från vår egen tid. Men jag svärmar, som ni vet, just för vår egen tid och för framtiden, — det hör till oss ryssar af min generation.»

Fursten ler en liten smula tvunget och sorgset; enhvar hade kunnat märka på honom att den så flyktigt och

välmotiveradt framkastade anmärkningen mot villa Trevano träffat honom på en öm punkt. Därför skyndar sig den tredje i sällskapet, den unge journalisten med artist-utseendet att utplåna intrycket:

»Min bäste furste, det fins väl bara ett omdöme 0111 villa Trevano bland oss, att den är det mest raffineradt modema, det bekvämaste på samma gång som det smakfullaste och mest koketta vi sett af modern privaraktitektur. För att inte tala om den utmärkta kontrastvärkan mellan de öde omgifningama och Trevanos lummiga oas. Det har naturligtvis icke varit byggherrens mening att föra upp ett Escurial i den beskedliga kantonen Tessin, ej häller att tagaRomas villor från den klassiska mark där de höra hemma. Det har varit hans mening att skapa ett svalt Tusculum, med all den förfinade njutning vår tid kan gifva, midt i den mest sterila och fattiga bärgsbygd, där man aldrig kunnat vänta sig någonting sådant. Och vi förvåna oss på det högsta Öfver slumpen, som låtit er komma öfver denna bijoux fullfärdig och inredd så i stil med er egen karaktär, furst Or-schansky.»

»Det är inte slumpen, som gjort det, min käre Morany», svarar fursten.

»Inte det?» utropar Morany lifligt.

»Nej, Trevano är uppfördt senaste vinter. För ett år sedan stod här endast en förvuxen park kring en ruin, som lär varit ett aldrig far-digbygdt kloster.»

»Är det möjligt?»

Madame Calergi har med ett visst intresse följt furstens ansiktsuttryck. Han har icke med en enda blick gifvit tillkänna att förklaringen om Trevanos tillkomst egentligen är för henne, och därför negligerar hon den fullkomligt.

»Ack, min bästa furste», säger hon i sin likgiltigaste ton, »så mycket besvär ni gör er för att det skall finnas någonting nytt undersolen! Men jag skulle i ert ställe föredragit en liten vrå vid Reviéran, där ni åtminstone haft utsikt öfver Medelhafvet i stället för dessa kala bärg och denna ökenhetta om dagarna.»

»Det var orätt, madame, att ni inte gaf mig detta råd för ett år sedan, — jag skulle kanske rättat mig efter det. Ni gaf mig en gång ett annat råd, — kommer ni ihåg det? — Ni talade om en villa i Sahara, men det rådet följde jag inte.»

*Åh, ni med er självständighet, furst Orschansky, — ni rättar er visst aldrig efter kloka människors råd!» skrattar madame Calergi uppsluppet elakt.

Den unge Morany ger henne en forskande, orolig blick. Han börjar ana att det ligger någonting mer under detta korta samtal och under Trevanos korta historia, än han på ett ögonblick mäktar komma underfund med.

Men furst Orschansky bjuder madame Calergi sin arm som om det alls ej haft ett grand att betyda, alltihop. Han skyller på att det börjar bli mörkt, och att han med den despo-tiska ryssens hela stränghet ämnar fordra att hon infriar sitt löfte till honom och inviger Trevanos festsal i kväll med några af sina mest världsberömda sånger.Madame Calergi vägrar icke häller, utan följer honom uppåt tesrassen för att i likhet med de andra damerna inom kort lämna herrame vid deras cigarrer och göra toilett för aftonen.

Herrame glömma sig kvar för ännu en stund ute i den fallande natten, där parkens skuggor bli ogenomträngligt täta i ett nu och den varma luften från dalen stiger uppåt bärgen likt en het andedräkt från en älskogsträngtande. Deras cigarrer glimma i halfdunklet, ett skämt väcker ett litet, kort skratt, men i det hela förefaller det som gingc allas tankar sina egna vägar, sä snart mörkret befriat enhvar från kontrollen af andras blickar.

Herr Morany omtalar att Trevano blifvit bygdt och inredt på en vinter, det väcker en del förvåning, och frågor ställas till fursten huru det varit möjligt.

»Ingenting är omöjligt för penningen»', säger en röst ur dunklet.

»Och för en vacker kvinnas skull», tillägger en annan.

»För alla vackra kvinnors skull», rättar furstens röst godmodigt.

Herr Morany känner det oaktadt ett sting i sitt annars osårbara journalisthjärta, men furstensröst manar ånyo alla att betänka det damerna inom kort skola vara färdiga med sina toiletter.

I det samma flamma villans många fönster upp af den elektriska belysningen, som tändes innanför. Långt ute öfver Capriascadalens mörker teckna bärgen väldiga skuggor mot den dunkelblå himmeln, och högst bland skuggorna lyser matt med en djup färg af rubin och bur-gundervin Monte Comoghés snötopp, som uppfångar aftonrodnadens sista återsken.IV.

Villa Trevanos festsal är likasom matsalen bygd i en ansenlig flygel för sig, hvarigenom den äfven i planen kan få karaktären af en stor trädgårdspaviljong. Madame Calergi har förkärlek för allting som är i trädgårdsstil, det härleder sig från Versailles och Trianon och några romaner, där kärleken öfverskuggas af klipta häckar och lummiga bersåer.

I den rika elektriska belysningen ter sig salen tyvärr något litet lik ett stort förlustelseeta-blissement, där det saknas publik. De utsökta växter, som bilda lummiga grupper i hörn och utsprång, göra sig icke så väl gällande som de det borde! Men skuggorna äro djupa och svarta, och springvattnet sorlar melodiskt i en vacker kaskad, som upptager en väldig nisch i salens fondvägg.

Ett antal dörrar stå på vid gafvel ut till trädgården oc'n natten, där japanska papperslyk-tor hänga i trän och buskar och göra intrycket af mörkret dubbelt starkt. Orkestern har tagit plats på en dekorerad estrad och spelar upp marschen ur »Midsommarnattsdrömmen», när de första gästerna visa sig i ingångsdörren.

Vid de första takterna af musiken infinner sig äfven värden själf och tager de två redan anlända herrarne glädtigt en under hvardera armen samt drager dem in i salen. Fursten är klädd i den då moderna röda fracken och ser ut att vara vid briljant lynne.

Inom kort är hela sällskapet församladt. Det går upp till tjugufem personer, ett dussin af hvardera könet, fursten ensam är utan dam. Det är dock troligt att det icke är fursten som är utan, ty bland gästerna fins en ung och långhårig, mörklett man i en snäf sidenkaftan, och han ser ut som en rysk pilgrim. Hans svarta ögon hvila så underligt melankoliskt på sällskapet, han har ett så tydligt utprägladt drag af sjäifförnekelse, så att helt säkert ingen bland de dekolleterade, vackra och sprittande lustiga damerna med puder på kinder och barm velat hålla till godo med en så besynnerlig och nedslående kavaljer.I alla fall skyr den melankoliske alls icke damsällskap, tycks det. Han har nyss varit i samtal med madame Calergi, — de kommo tillsammans in i salen — och hon såg långt ifrån besvärad ut öfver honom. Hon hade honom t. o. m. att le med ett sjukligt, satiriskt löje, som blef länge kvar på hans läppar efter det hon vändt sig från honom till fursten.

»Hvad tycker ni om min melankoliske vilde!» frågar fursten madame Calergi, när de äro utom hörhåll för honom.

»Jag tycker hvarken det ena eller det andra. Han verkar mycket dekorativt på afstånd. På närmaste håll luktar han lök — kanske lite för mycket. Lefver han efter egen matsedel här hos er? Eller hör lök till hans religion?»

»Hm», svarar fursten, — »de nerverna!»

»Ja, mina luktnerver äro särdeles kultiverade. Jag har alltid lagt an på parfymer».

»Om Sokrates själf skulle luktat lök, så hade ni funnit honom afskyvärd?»

»Det vill jag inte påstå. Han kunde ju t. ex. ha hittat på att hålla handen för munnen, och då skulle jag ursäktat honom mycket. Jag behöfver bara se att man anstränger sig attvara behaglig, jag laster mig inte så mycket vid om man lyckas.»

»Ni gör min filosof orätt. Han är den bästa och ädlaste människa på jorden —»

»Ja, det är synd att just de bästa och ädlaste människorna för det mesta ha sådana besynnerliga egenheter —-------------------!»

»Ni skall fa se att Sokoloffs egenheter icke stöta er, bara ni lär känna honom närmare. För en person med er utbildade smak för det ovanliga och exotiska bör han vara ett mycket intressant fenomen ...»

»Jag har ju redan sagt att han gör sig utmärkt väl som dekoration, hvarför tvinga mig att granska honom närmare . . .?»

»För att han i alla afseenden förtjänar att bli bedömd efter annat än ytan ...»

Madame Calergi svänger sig litet otåligt om på klacken och gör en min, som skulle säga mindre finkänsliga personer än furst Orschansky att hon mycket gärna vill tala om någonting annat, men att hon skall hålla på och tala om Sokoloff, ifall fursten nödvändigt önskar det. Furst Orschansky är envis den här gången.

»Hvad kan ni ha emot min förträfflige och hygglige Sokoloff? Jag har länge märkt att ni

Efter kvällsbrisen. 3fördrager honom jämt så mycket som umgän-gestakten fordrar. Säg mig, hvad har ni emot honom?»

»Åh, rakt ingenting! Han är mig så fullkomligt likgiltig som den tatariska prästen vid turkiska ambassaden i Paris.»

»Madame behagar inte vara vid sitt briljantaste lynne i kväll?»

»Åjo, — men ni herr furste, ni är retsam, så ett hälgon kunde mista tålamodet.»

»Inte det jag vet. Är det min stackars vän . . .?»

»Ack, låt oss lämna er slottskapellan i fred! Egentligen kunna ju inte präster intressera oss modema fritänkare. Jag tyckte det kanske var lite märkvärdigt af er att engagera en sådan med på vår lustfärd ... på Dianas jakt i öknen; . . . men ni ryssar ha edra vanor och bruk, som vi andra måste respektera utan att förstå dem ...»

Fursten skrattar godmodigt menande:

»Ni har inte brytt er om att stort fästa er vid min presentation af Sokoloff. Han är inte mer präst än jag. Han är en fattig, begåfvad student, som råkat i konflikt med gendarmerna hemma för sina radikala åsikters skull. Han ärlandsflyktig, och det på fullare allvar än jag, ty jag har aldrig haft energi nog att bringa det till konflikt med andra än mina ledsamma förnäma släktingar.»

»Ja, han är ju en öfver måttan intressant person, men jag förstår mig inte alls på politiska flyktingar, — det är ett alldeles för högt gebit för min begåfning, inser ni.'*

»Sokoloff finner således inte nåd för er? * »För all del, det behöfver han inte. Jag har inte någon nåd att gifva ...»

Madame Calergi ser ut att bli verkligt trött vid furstens envishet. Hon mattas af i sin lif-lighet, blicken irrar tankspridd kring salen. Andt-ligen fattar hon sig samman igen, när fursten ingenting säger, riktar ett par gäckande ögon på honom och uttalar det hon hela tiden gått och burit på:

»Det är ju barnsligt af er, furst Orschansky, att skicka en sådan där hedningsmissionär på mig. Jag är ju inte någon negress. Jag är ett kanske illa uppfostradt barn af Paris, och sådana barn omvänder man inte med allehanda lekmannapredikanter . . . Dessutom förstår jag er alldeles inte. Hvarför säger ni inte själf till mig hvad ni önskar af mig? Jag hade aldrigtrott att ni bakom världsmannen gömde en trångbröstad, ociviliserad bonde ...»

»Hvad vill det säga?» frågar fursten hastigt. ->Hvad har min naiva vän Sokoloff sagt er på mina vägnar?»

»Det är så stora dumheter, att jag omöjligt kan taga dem på allvar ...»

»Nå, men säg mig då . . .!»

* Mora ny!» ropar madame Calergi, med ett hjärtslitande bedjande tonfall af ledsnad, när hon ser journalisten gå förbi med en dam, »kom och befria fursten från mig, annars är jag rädd för att det blir en nunncinvigning på Trevano i stället för en nattlig trädgårdsfest!»

Morany är ögonblickligen till hands och för småtriumferande den juvelblixtrande divan till buffeten, där hon

tömmer leende ett glas iskyld champagne och ställer glaset ifrån sig med en befrielsens suck.

»Gud ske lof för att det fins en smula glädje i världen ännu och pariserjoumalister, som förtjäna vara glädjens präster. Annars vore det ute med oss stackars konstnärer!»

För furst Orschansky är kvällen förstörd. Han behöfver icke anstränga sig öfver höfvan för att förstå hvad som passerat mellan ma-dame Calergi och Sokoloflf. Han känner sin väns rättframhet och fullkomligt personliga och originela uppfattning af umgängestakt, men han har ej kunnat förutsätta att icke äfven de skarpaste yttranden från hans unga landsmans sida skulle stöta slöa emot den öfverlägsna världsvana, som är hvarje scenisk berömdhets naturliga skydd mot allt det onda, de blifvit så vana att höra. Åtminstone måtte Sokoloflf ha funnit på ett oväntadt och ovanligt sätt att säga fram sin mening, då han förmått rubba divans så oändligt uppöfvade goda humör, utom det naturliga glada och goda lynne hon besatt.

Han skulle senare fråga ut Sokoloflf därom. Nu gäller det att förmildra intrycket af den ryska uppriktighetens inverkan på fransysk för-ställningskonst. Mannens skarpsynta elakhet är naturligtvis endast en ful synvilla, och kvinnans lilla fåfänga måste för husfridens skull fl triumfera. Annars är furstens hela omsorgsfullt uppgjorda plan med Trevano korsad, madame Calergi dödligt sårad i stället för lifligt smickrad, och fursten själf längre ifrån sitt energiskt efter-sträfvade mål än någonsin.

»Mazurka!» ropar fursten till orkestern. Den stormar lös med Polens och Rysslands mestpassionerade dansmelodier. Den eldiga rytmen från ett äkta slaviskt musikkapell kan sätta lif i mindre glödande naturer än ryssars och fransmäns. Fursten har i vinter arrangerat en serie mazurkakvällar i sitt hotell i Paris, och dansen är ingen nyhet längre för sällskapet.

Såsom gripen af ett slags rytmisk extas, vig och ung som en tjuguårs husarlöjtnant, med vackra och stolta harmoniska åtbörder springer den gråhåriga fursten fram till madame Calergi och fattar henne befallande om handen. Mazur-kan är ingen sirlig menuett med bugningar och krus, mazurkan är den eldiga styrkans befallande dans, taktfast och vild på samma gång.

Fursten dansar den med inspiration som i sina unga år, och madame Calergi följer honom, nästan öfverraskad öfver att hon ej vägrat honom dansen. Efter dem följa par på par. Salen genljuder af taktfast tramp, det är en krigsdans af segerrusiga män och kvinnor, stolt, segerglad som en lyckad kavallerichock, ridande fram öfver nedtrampade fiender under musikens hetsande, jäktande, triumferande jubelrop . . .!V,

Helt osökt kar fursten tillfälle att taga Soko-loff afsides ut i trädgården. Det är paus i dansen, och mer än ett par gör sitt bästa i att hämta svalka i det fria, fast natten är full af kvalm.

Fursten och Sokoloflf gå arm i arm in i parkens dunkel. Utan någon inledning frågar fursten tvärt:

»Hvad är det du har sagt till madame Calergi, min käre Sokoloflf?»

»Huru så? H varför frågar du det?»

»För att hon är helt förändrad mot mig efter det korta samtalet du hade med henne på vägen till balsalen.»

»Det är väl att hon så är», svarar Sokoloflf med lugn öfvertygelse.

»Säg mig hvad är det du sagt henne! Jag måste fa veta det.»

»Jag sade henne sanningen, och det sade jag i ditt intresse, Andrej!»»Ja, ja — jag tror på din goda afsikt som på guld, — men hvad var det för en sanning du sade henne, Petr, och huru sade du den?»

»Jag sade henne rent ut att hon ödeläde dig ...»

»Och det tog hon på allvar?»

»Nej, hon skrattade.»

»Det gjorde hon rätt i.»

»Andrej, du är en gammal syndare mot ditt bättre vetande, det har du hundra gånger med-gifvit. Tror du jag inte ser att hon långsamt suger musten ur din viljekraft, att hon gjort dig till sin slaf och att du inte längre kan befria dig från henne . . . I»

»Du är så sträng, Petr, i din dom öfver henne och öfver mig också. Du ser allting med en sund och ofördärfvad människas naiva blick, och vet inte att det fins gifter här i världen, som äro nödvändiga och på sätt och vis ofarliga för dem, som en gång äro hemfallna åt dem.»

»Det må jag väl veta som läkare ...»

»Men din människokännedom är så liten, käre Petr. Kärleken är just ett sådant gift, ser du. Du dömer ut ifrån dig själf och vet egentligen så föga om en öfverförfinad tillvaro och livad den för med sig. Det som skulle förstöradig gör mig bara godt. Det fins ingen människa i världen, för hvilken jag hyser större förtroende och uppriktigare vänskap än dig, men på samma gång har jag lust att bedja Gud bevara mig för mina vänner ...»

»Andrej, du vet att min vänskap är skarpsynt och oegennyttig, fastän det är oftast omöjligt för en person i min ställning att hysa en sådan. Och du måste tro mig, då jag säger: den kvinnan fördärfvar dig!»

Furst Orschansky kan icke hålla tillbaka ett leende, hvilket mörkret dock gör osynligt, och hans stämma vibrerar helt lustigt då han återtager:

»Kära Petr, tillåt en gammal själfobservator, som tillbragt största delen af sitt lif med att gifva akt på sig själf och andra, — tillåt honom att behålla sin tanke om sig själfl Det är för resten dig omöjligt att fråntaga honom den. Och tillåt mig bedja dig om en enda sak: låt ej i detta fall din goda vilja att afse mitt bästa träda hindrande i vägen för mina små planer med madame Calergi och villa Trevano! Lofvar du mig det?»

»Andrej, jag är dig så mycken tack skyldig att jag måste lyda dig, men jag gör det medblödande hjärta och ondt samvete. Jag vet hvad den kvinnan vållar dig för lidanden, och jag anser dig i detta enda fall för en svag och viljebruten vekling, som ej gör slut på ett sä förnedrande förhållande.»

»Bra, min goda Petr. Du skall kanske ännu la tillfälle att ändra tankar om mig. Du vet ingenting annat än det du ser, och du ser att jag med en rik mans bekyinmerslöshet offrar stora summor på hennes och mitt nöje, men hör på, du mitt ofördärfvade samvete, det är din plikt och skyldighet att tala bara till mig, mins detl Till andra, till madame Calergi har du ingen rätt att tala.»

»Det kan så vara, men det upprör mig att se denna parisiska demimondedam, som lyser med ett gammalt italienskt adelsnamn, hvilket hon stulit helt fräckt, det upprör mig att se henne misshandla och missförstå min bästa vän och välgörare och kanske samtidigt bedraga honom med ett afskum till betald reklamskrif-vare. Och detta i dilt eget hus, Andrej! Kunde hon älska dig, och vore du ej blind, så skulle det aldrig gått så långt att du förnedrade dig för hennes skull inför detta blandade sällskap, som du kallar dina gäster ...»»Du store straffande profet och predikare», utropar fursten och slår armen kring Sokoloffs skuldra, »visste du någonting om den bottenlösa illistighet som bor i en erfaren världsmans och världsdams själ, så skulle det svindla for dig. Jag högaktar dig och kallar dig min vän, just emedan du är så olik den värld, där jag lefvat mina senaste tjugu år och emedan du för med dig den stora, enkla och sunda goda viljan från de djupa lagren af hederliga småborgare hemma i mitt aldrig förgätna Ryssland. Det är du, som skall lefva och verka för framtiden och bygga upp den för dig och de dina. Oskulden skall aldrig gå i kloster, den skall gå omkring med upprätt panna och komma storverk åstad. Det är de gamla och mogna, de som blifvit alltför kloka i lifvets skola, för hvilka klostret skall öppna sin fristad. Amen.»

Och fursten drager Sokoloff tillbaka till danssalen.VI.

Man hvirflar omkring i en vals, hvilken aldrig tycks sluta. Sällskapet är som besatt af Dio-nysos, af den gamle, äkte Dionysos, han, som ger glädje och spänstighet i sinnesruset, uthållighet i dansen. Man dansar icke för sin dams skull, icke för sällskapsnöjets, man dansar en gång för dansens egen skull.

Det är kvalmigt och kvaft inne i salen och ute i trädgården. Det samlar sig till ett nattligt åskväder, blixtar blänka

på afstånd, och åskan mullrar som en dof bastrumma till valsens toner. Men de dansande tyckas icke veta af värmen, af tröttheten veta de ändå mindre. Par om par hvirfla de om i långsam takt, stanna för några ögonblick och draga andan, byta en del nästan meningslösa, flämtande ord, krama saften ur en orange vid bufietten och fortsätta igen. Ingen vill bli den förste som tröttnar.Ändtligen ger fursten signal till orkestern att sakta takten. Han stannar med sin dam midt på golfvet, torkar sig om pannan och vänder sig till sina gäster:

»Mina damer och herrar», säger han med en stämma, som bekämpar mycket lyckligt hans andfåddhet, »i stället för att nu på vanligt banalt vis föra våra damer till bords, föreslår jag att de, — damerna — välja hvar sin kavaljer, med hvilken de våga företaga en liten spatser-tur genom parken och åt hvilken de sedermera våga anförtro sig, då Trevanos allra bästa öfver-rnskning skall öppna sig svalkande för oss. Vi behöfva ju svalka oss. Jag står mina damer till tjänst — hvem vill anförtro sig åt mig f» Innan ännu någon af damerna hunnit fram till fursten, har han af en händelse gripit madame Calergi undér armen. Med en låtsad protest låter hon honom hålla sig och har bara en beklagande vägran för Mörany, då han i det samma stryker dem förbi.

»Och nu, mitt herrskap — en avanti*

Ute i parken ställer åskvädret till en illumi-nation utan like. Ljungeldarna blända från en kolsvart himmel, spöklikt upplysande massor af bolmande skyar och trädtopparnas täta kronor.Ända in i de dunklaste snår slår återskenet från de starkaste blixtarna, och på dem följer ett åskdunder, som kunde komma svaga nerver att glappa af skräck. Men dansen och musiken har stålsatt damerna i kväll, det finnes icke en, som gömmer ansiktet i händerna och yrkar på att vända om. Madame Ca!ergi’s arm darrar i furstens, men hon betvingar sig och går modigt framåt.

> Dct är vår egen odödliga kraft, människans hemliga lifsnerv, som rasar i åskvädret i kväll», säger fursten.

»Ja, jag har alltid känt mig släkt med åskvädret, jag älskar det fast jag samtidigt fraktar det. Det har varit min dröm att (a dö för en blixt.»

»Ni blir nog skonad», svarar fursten, »ni är så svår att träffa. Och Jupiter är en välvillig gammal herre, som inte unnar er en så lätt död.»

De stanna ett ögonblick och se ut öfver dalen, där trädgrupperna på ett ställe lämna utsikten fri. Dalen liknar ett haf af eld, störtregnet dånar därnere och ljungeldarna lysa upp hela massan af strömmande vatten.

»Nu fa vi skynda oss för att ej bli öfver-raskade af regnet!» ropar man.Hettan är så tryckande inne under parkens löfhvalf att svetten springer fram i pärlor på ansikten och händer. Trots denna tager man hvarandra i hand och arrangerar språngmarsch.

"Hvart bär det af?» frågar någon.

»Vi äro strax framme», svarar fursten.

Längs lummiga halfmörka gångar, som markeras af en rad japanska papperslyktor i löf-hvalfven och mareschaller på sidorna, når man fram till en liten öppen plats, och där står ett slags kasino strålande upplyst af elektriskt ljus.

Ett par betjänter slå upp dörrarna, och man befinner sig i en sval vestibyl med golf i marmormosaik.

»Hvad är detta för en paviljong?/’

»Badanstalten», svarar fursten och slår upp dörrarna till én rymlig, välupplyst sal, där en stor marmorbasäng med klart vatten och bladväxter rundt omkring upptager största delen af golfytan.

»Ah!» utropar man ofrivilligt.

»Behaga damerna som vi», fortsätter fursten, ?så gå de in till höger och pröfva de badtoi-letter, som en vänlig försyn låtit anlända från Paris just i dag. Passa de, så mötas vi i badet.Är det öfverenskommet? Vi ska inbilla oss att vi äro i Trouville!»

»Det är ju storartadt! Magnifikt 1 Gammalromerskt !»

»Ja — hade de romerska damerna tillträde till termerna, — huru var det?»

»Naturligtvis hade de det.»

»Nå då så . . .»

»Skada bara att det fins ingenting något så när nytt under solen», säger madame Calergi och går in till höger. De andra damerna dels tveka, dels följa efter.

»Ingen behöfver visa sig i det stora badet, som inte vill det», säger furst Orschansky. »Och det fins allehanda privatbad för dem, som föredraga sådana».

Skratt och protester.

Om en kvarts timme är sällskapet tämligen mangrant församladt nere i den stora marmorbassängen, hvars ymnigt rinnande vatten har en kyla, som verkar bedårande efter hettan och den föregående varmvattenbehandlingen.

»Nu sänder er ryske vän blixten att slå ner på oss syndiga», säger madame Calergi.

»Det är slut med åskvädret», försäkrar furst Orschansky.Madame Calergi har funnit en baddräkt i sin egen älsklingslarg, och när hon iklädde sig den, frågade hon förvånad uppasserskan:

»Hvem har kunnat skaffa er måttet på min baddräkt?»

»Furst Orschansky», svarar denne.

Det är därför förklarligt att hon infann sig som den första af damerna i den gemensamma bassängen, och där blef hon emottagen med jubel. Bassängen är stor och djup nog för dubbelt fler badande, på den ena sidan så djup, att ingen reder sig utan simkonst. Vattenskval-pet, den vackra belysningen och växterna rundt kring piscinen återverka så på madame Calergi att hon sträcker sin fylliga arm fram emot furst Orschansky, nickar gillande till honom och säger med mycket uttryck:

»Det fins ändå någonting nästan nytt under solen.»

Fursten kysser henne på den framsträckta armen och tackar henne för att hon vill erkänna åtminstone hans bemödanden att behaga henne.

Det improviserade badet är helt i madame Calergis smak. När musiken också spelar upp någonstans i ett sidorum, och när en liten flicka ror ut på bassängens vatten i en liten båt fyld

EJ ter kvällsbrisen. 4med blommor åt de badande, då vet madame Calergis förtjusning inga gränser, hon klappar i händerna och kastar blommor ur båten på fursten. Slutet på badet blir ett allmänt blomsterkrig. Med långa girlander af rosor och nejlikor, som fastnat i hennes badtoilett, stiger madame Calergi upp ur vattnet, hennes superba växt döljs i ett badlakan, som betjäningen slår om henne, och så är det nattliga nöjet förbi.

Endast tre herrar saknades, bland dem Morany och Sokoloff. Sokoloflf har stannat uppe i villan, Morany jämte en annan har föredragit ett privatbad.

»Morany har för stora liktomar>', upplyser någon.

»Dem ska vi trampa på», svaras det.

Uppfriskadt och som pånyttfödt träffas sällskapet åter i vestibylen. Askan och regnet har gått förbi. Det är svalare ute och parken doftar af blom och grönska. Mareschallerna flämta matt, men papperslyktorna har regnet gjort slut på. Fursten tager en fackla med bengalisk eld, tänder den och gifver den till madame Calergi; alla följa exemplet, och strax därpå skrider ett tåg, inhöljdt i ljus af alla regnbågens färger, genom den mörka parken upp till villan.Man tågar rakt in i matsalen, där supén står dukad, l stället för stolar har man en låg, härdi stoppad soffa, som löper rundt kring bordet och ger den trötte tillfälle att halfligga såsom i antikens dagar. På lagom afstånd från hvarandra ligger en kudde för hvarje gäst, och bakom kudden står en neger och viftar svalka med en

solfjäder.

Man går till bords, men med undantag af tre damer och två henar, som öfvat sig i konsten, åtager sig ingen att kunna spisa liggande, åtminstone ej med bibehållen, ostörd smak för anrättningarna. Och så förblir man sittande hela måltiden ut, medan sorlet af samtalande stämnior och glada skratt slår ut i den mörka natten genom de öppna fönstren. Senare, efter det orkestern hvilat en smula, fyller den ut sorlet med breda, harmoniska ackord, hvilka likasom gifva genklang åt hvarje enskildt ljud, som höjer sig upp ur det hela.

Icke häller stör det minsta missljud bordssällskapets harmoni. Fursten har hämtat Soko-loff från andra sidan bordet och tvungit honom att taga plats mellan madame Calergi och sig. Madame Calergi använder hela sitt finaste kvin-liga inflytande att omstämma den unge barba-ren till sin fördel och furst Orschansky understöder henne. Hälften yr af så mycken älskvärdhet från en vacker kvinna, men än mer afväpnad genom sina grannars förenade och fulländade förmåga att icke med en tanke vidröra det, som passerat mellan dem i dag — ty Sokoloff kunde läsa tankar som ingen — fann han sig småningom till rätta på sin plats och fann sig så väl där, som om han verkligen hört dit.

Ett ögonblick, när sorlet lagt sig något litet, lager furst Orschansky till ordet. Han ber att å sin landsman och vän Sokoloffs och sina egna vägnar fa dricka den civiliserade västern till. Fordom drucko orient och occident hvarandra till i blod, men sedan kvinnan kom med i spelet drucko kannibalerna mildhet. Lefve kvinnan, förmedlarinnan mellan raserna, framtidens huldgudinna! Skålen riktade han till madame Calergi.

Hon svarade på talet nickande öfver sitt glas med endast trenne ord:

»För mycket blommor!»

»Nej», protesterade fursten.

»Hvad säger ni, Sokoloff?» vände madame Calergi sig till sin granne.Sokoloff tager sitt glas, reser sig och talar i afbrutna satser såsom mot sin vilja:

»Fursten har rätt. Kvinnan är den enda som verkligen kan förmedla och försona om hon hara vill och förstår det. Men ännu är hon ej där, ännu vill hon inte mycket mer än sina egna små triumfer och förstår inte mycket annat än att åtcruppfylla världen, när männen slagit ihjäl hvarandra.»

»Bravo, Sokoloff! — Det var ett sant ord!» säger madame Calergi.VII.

När vid desserten vackra händer sträcka sig ut efter sydfrukterna, som brädda stora ymnig-hetshorn midt på bordet, stöter furst Orschansky sitt glas i kras med en öfverdrifvet stor patos och ropar med en programutropares hänförelse:

»Evoe! Bort med samtiden! Fram med Falemer, togor och kransar, så vi barn af ett senfödt århundrade må försöka fröjda oss som de gamle gjorde!»

I detsamma frambära unga flickor, klädda till skördefest, ett bärg af blommor och kransar, virade af vinrankor, murgrön och lager. Andra komma med gult Falemervin i antika kannor, och ännu andra bringa ljusa mantlar och vida, bekväma antika dräkter.

Bordssällskapet ser spörjande på fursten, — det är icke många, som känna med sig förmågan att bära upp ett peplum och en vinlöfs-krans så att det klädde dem. Men madameCalergi jublar upp i förtjusning öfver den antika kostymfesten och uppmanar damerna att följa med i ett sidorum, hon skall nog svara för att dräkterna passa.

Då de återkomma iförda sina långa, öfver de bara skuldrorna löst hophäktade, luftiga och i lätta veck fallande kostymer, brista herrame ut i ett rop af beundran, så förträffligt bära de dem. Håret ha de last upp i en knut i nacken, och när fursten tager vinlöfskransen och sätter den på madame Calergis hufvud, liknar hon visst icke påfallande någon af de klassiska gudinnorna, men väl en retande dryad, som kunde förföra mer än en jägare.

De andra damerna härstamma icke häller alldeles direkte från Olympen, profilerna äro för litet klassiska, maneren för litet präglade af majestät. Men som en samling af halfgudinnor kunna de lugnt taga täflan upp med

fornvärldens dii minores.

Det blir herrarnes tur att anlägga manteln och togan. En del vill befria sig från skyldigheten att taga sig något litet narraktigt ut, men damerna och fursten gå icke in därpå. Den enda som lår dispens är Sokoloff, ty han är redan klädd i ett slags österländsk kostym ochlämpar sig för öfrigt icke till att slå cymbal i ett Bacchuståg.

Han bugar sig — såsom det skall föreställa — tacksamt för befrielsedomen och anlägger självfmant vinlöfskransen för att ändå bevisa att han hör med till laget. Den tager sig förträffligt ut på hans långa mörka här och unga ansikte. Hans skarpa profil framstår ändå fördelaktigare, och någon säger att han liknar Dantc i dennes unga år. Liknelsen är träffande. Han har Dantes fotsida dräkt, och vinlöfvct tager sig ut som lager kring hans hvita panna och rena drag. En märkvärdig asketisk Bacchuspräst med njutningslystna, röda läppar, men en blick så allvarlig och brännande som en fanatisk munks!

Madame Calergi har alldeles lagt bort sin motvilja för den unge ryssen, har glömt att han luktat lök, och tager sig an honom med en ifver, som bestämdt icke är bara ett beslut från hennes sida. Från att ha varit dekorativ blir han intressant i hennes ögon, och dessutom gör hon fursten till viljes genom att draga den unge enstöringen in i sällskapet med sin kvinliga tjusningskraft.

Sokoloflf kår intaga furstens plats vid hennes sida, medan de andra herrarne äro bortaoch byta ut sina moderna dräkter mot de antika kostymerna. Han far kredensa hennes bägare, och hon rätar ut sin hvita arm efter den med en trött rörelse som ville hon allra hälst lägga den under nacken, luta sig bakåt på den låga soffan mot kudden och slumra in. Det gör hon också nästa sekund, men låter bli att slumra in. Vid hennes fotter sitter Sokoloff med vinbägaren mellan .sina händer, hans brinnande blick far öfver divans charmanta person med ett uttryck som han själf icke anar, annars skulle han möjligen mildrat den af hänsyn for de andra damerna, som öfva sig framför speglarna att drapera sina veckrika dräkter och kritisera hvarann med miner, åtbörder och små utrop.

»Ni liar inte förut deltagit mycket i furstens nöjen?» framkastar madame Calergi spörjande.

»Nej, jag känner ju honom personligen bara sedan en månad eller lite mer. Jag har af honom blifvit införd i en värld, som jag förut hade bara teoretisk kunskap om ...»

»Och huru finner ni den världen?^

»Åhjo», svarar Sokoloff långsamt, sökande efter orden, — »åhjo, jag finner den just sådan jag väntat den ...»»Det vill med andra ord säga som en brännpunkt for allt det onda ni i er ungdom fasat för, inte sant?» frågar madame Caiergi småleende.

»Ja, det är inte långt ifrån att det är så», nickar Sokoloff mcdgifvande.

»Och ändå blir ni kvar i detta Sodom?» När hon frågar detta, korsar hon de bara armarna under hufvudet och gör en ormlik kastning på kroppen for att bringa den i ett bekvämare läge. Den lätta dräkten aftecknar konturerna af en fyllig och välformad kropp, och hon följer med intresserade ögon Sokoloff, som sitter liksom fastspikad på sin plats, omfattande henne med sina brinnande blickar.

»Och ändå sliter ni er inte lös från detta fordärf?» återtager hon sin fråga, då han ej blir färdig med svaret.

»Ånej», svarar han uppflammande men likväl kyligt, »en man får inte bli skrämd för världen och fly undan, bara för att den inte motsvarar hans första barndomsideal. Jag har icke uppsökt den i tron att den skulle vara bättre än den är. Det är längesedan jag före-stälde mig er värld som ett himmelrike och kvinnorna i den som änglar ...»»Ni talar sä förnuftigt som hade ni själf lyckats desillusionera er redan. Men det har ni bestämdt inte gjort. Illusionerna förnekar man med munnen, men fasthåller med hjärtat. Och det vore synd om er, ifall ni ej blef dubbelt äldre, innan ni af egen erfarenhet, kan tala så där lefnadsklokt ...»

»Fullkomligt som ni säger, madame Calergi, — jag talar idel teori. Men min teori är lika god som erfarenhet. Jag har intagit alla visa mäns erfarenhet, utan att behöfva slösa mina krafter på att själf genomgå hela skalan af desillusion, och min afsikt är att icke häller genomgå den. Mitt mål i lifvet är ett annat än att fråssa mig mätt på

dess njutningar. Därför kan jag ganska lugnt se på huru andra göra det, jag fattas icke af yrseln och känner ingen obetvinglig längtan efter den ...»

Sokoloffs intelligenta ansikte lyses upp af ett lätt hån, läpparna skälfva och ögonen spruta gnistor. Vinlöfskransen hänger honom ner öf-ver kinderna, men det ligger en så energisk självbehärskning öfver hans person, att madame Calergi slår om ton, utan att likväl ändra ställning och utan att hennes intresserade blick slutar att hvila menande och mystisk på honom.»Ni kan inte vara mer än några och tjugu år, Sokoloff, inte sant? Vid de åren tänkte jag och kände jag som ni, ja, jag gör det ofta ännu. Ser ni, också jag har haft samma barn-donisideal som ni. Också jag kom från ett hem, där jag lärde mig se på flärden med samma ögon som ni, ett anspråkslöst hem i små omgifningar, hvilket gaf mig den hemlighetsfulla förmågan att taga mig fram just i den fördärfvade världen, som jag skulle fasa för. Mitt hem låg visst långt ifrån ert, men jag hör samma grundackord i er själ som i min. Våra strängar ha blifvit stämda på samma sätt af fattigdom och uppfostran — en god uppfostran i ett strängt hem. Och vi ha sedermera tagit oss fram bara med denna uppfostran. Jag har ju kommit så långt som en kvinlig fåfänga kan önska, och ni skall nog gå långt, också ni. Det ser jag på er.»

Sokoloff har en del förundrad hört på madame Calergi. Han vet icke om han skall tro hon menar allvar eller bara lämpar sina ord för honom. Det är annat, än det han väntat af denna leende och raffinerade kvinna i de romerska kurtisanemas lätta dräkt och med dryc-kesgudens krans om pannan. Han lutar sig,betagen af ett slags änger och hemlig sympati, närmare emol henne och hviskar:

»Skulle det vara sant hvad ni säger om er, madame? Är det möjligt att ni . . .? Är ni inte parisiska, ni om någon, och har inte ert lif varit ett köpslående, som hvarje annan fransk skådespelerskas ?»

I detsamma kommo herrarne bullersamt in i ett brokigt tåg, som framkallar skratt och stoj. Madame Calergi drager Sokoloff nära intill sig och säger hastigt: »Nej, jag är inte parisiska, — jag är född nordbo. Allt hvad jag sagt er är sant. Jag tycker om er och er ärlighet. Låt se att ni inte vidare låter alldeles bedraga er af skenet. Lefnadsvisheten är också en dygd, men den skryter aldrig och den bryr sig inte om småsinnets förtal. Vi få tala mer med hvarandra härnäst ...»

Madame Calergi reser sig upp i sittande ställning och mönstrar herrarne lite elakt. Man kan icke påstå att de ens taga sig ut som half-gudar. Togorna hänga i slappa veck kring deras ben och vinlöfskransarna misskläda de allra flesta.

»Jag skulle råda sönerna af ett senfödt århundrade att sätta eller lägga sig till bords,så synas de mindre!» utropar madame Ca-

lergi.

Alla efterkomma skrattande hennes önskan. Fursten är uppspelt och de andra med honom, men det blir ingen riktigt antik dryckesstäm-

ning af, fast falernern glödgar kinderna och

Morany talar i klassisk hexameter.

Tröttheten efter den ansträngande och varma dagen infinner sig, den öfverraskar den ena efter den andra, och på de låga sofforna intager man allt bekvämare ställningar. Negrerna af-skedas, sedan deras fläktar blifvit öfverflödiga i den svala natten, och i stället för antikens lifs-glädje smyger sömnlusten förrädiskt öfver sällskapet.

I alla fall har det blifvit morgon innan furst Orschansky följer madame Calergi till hennes dörr och ber att ka hennes vinlöfskrans som

minne af Trevanos invigningsdag.

Hon räcker honom den leende, och han kysser lätt ett par läppar till godnatt.VIII.

Det är en strålande sommarmorgon med-regnglitter på gräs och blad och med doftande grönska. Trevano har

badat sig i de nattliga skurarna och ångar välbehagligt af fukt i den gassande formiddagssolen. För damernas fönster äro rullgardinerna ännu nerfalda, men her-rarne träffas en efter annan i badanstalten vid morgonbadet.

Under vägen dit har fursten blifvit upphunnen af Sokoloff. Han ser helt bekymrad och tankfull ut, Sokoloff märker det genast och ställer till honom en deltagande fråga om hans välbefinnande.

»Jag blir gammal, Sokoloff, det kan inte hjälpas mer, lifvet har segrat öfver mig. Jag måste tänka på reträtt. Det gäller bara att göra den så ärorik som möjligt.»Fursten höjer ett par isgrå och kalla, främmande ögon mot den unge mannen, som blir smått förbryllad inför deras kyliga allvar. Med en liten, smått otålig rörelse afbryter han en konventionel motsägelse, som Sokoloff lyckas formulera och återtager:

»Ja, jag blir gammal, men jag blir det utan klagan. Det fins de, som säga att jag kastat bort mitt lif utan att ha uträttat någonting, och du hör till deras släkte Sokoloff, fast du af hänsyn till mig tiger med det. Kanske gör du det också af vänskap. Det är möjligt. Jag vill vara rättvis och icke bitter. Efter tillfallet fört dig i min väg, — som jag hoppas dig till nytta — och eftersom jag lärt mig tycka om dig, skall du få del af mitt testamente, Sokoloff. Nej, icke nu strax, det sker inte i en handvändning, utan senare. Tids nog får du del af det. Du kommer att förundra dig öfver mig som alla andra, men du har kanske därförinnan fått nyckeln till mitt handlingssätt och skall därför finna det förklarligt ...»

Den samme mannen, som i går dansade så eldigt mazurka, är i dag så matt, att han för andnöd nödgas sätta sig på en bänk. Hans drag äro slappa, liksom utbrunna, endast ögonenha cn viss feberglöd, hvilken stannar där, utan att förmå sprida sig till den öfriga organismen. Sokoloflf betraktar honom bekymrad och deltagande, och när fursten ser att hans deltagande är oskrymtadt, lägger han tungt sin arm om hans skuldra och fortsätter:

»Tro inte att detta här är något ovanligt tillstånd för mig! Det kommer oftare och oftare igen så snart jag ansträngt mig. Det är ålderdomen, ser du, och den undflyr man inte. Och jag har rätt att bli gammal vid femtiofem år efter det lif jag fört. Men jag vill inte visa mig gammal för andra än mina vänner, jag unnar inte de många schakalema att tjuta kring det gamla lejonet och vänta tills det blir orkeslöst, för att de skola våga störta sig öfver det. Inte sant, — det vill inte häller du, Sokoloflf? D11 är ung och modig och själfständig, du har karaktär och äregirighet mer än jag haft, — du skall kunna sätta mer i verket än jag. Och du behöfver inte ångra dig att du slösat din vänskap på mig ...» afslutar han bittert.

»Käre Andrej», protesterar Sokoloflf, »inför ett lidande behöfver jag inte vara en vän, jag deltager ändå. Det är min plikt som människa och läkare ...»

E/Ur kvällsbrisen. 5»Läkare», mumlar fursten plötsligt, bragt ur sin tankegång af ordet. »Hvad kan du göra mig som läkare? Inte någonting. Lika litet som någon annan läkare. Som vän och förtrogen kan du däremot göra allt som göras kan. Vill du det?»

»Det vill jag?»

»Godt», svarar fursten och reser sig trögt, »jag litar på dig! Jag har lärt mig lita på mina landsmän i vänskap, det fins ingen sådan som skulle bedragit mig. Och nu gå vi i badet! Kom!»

Sokoloff observerar hvilket utomordentligt stimulerande inflytande det öfriga herrsällskapet har på fursten. Hans trötta hållning blir spänstigare, det flyter som en ström af vilje- och motståndskraft genom hans leder vid blotta åsynen af de andra, han kastar hurtigt kläderna af sig i sin Cabine och är i badet före Sokoloff. Hans ännu kraftiga, muskulösa och mörkhyade gestalt bär föga märken af ålderdomen, men Sokoloff ser att musklerna skälfva af ansträngning att hålla sig spänstiga.

Badet har sitt stärkande och lugnande inflytande, fursten skämtar som vanligt, det fins icke någon som skulle märkt den ringaste förändringi hans väsen från i går. När han yttermera nndergått en kraftig massage af badmästaren, anträder man i ett litet sällskap återvägen till villan. I det soliga och vackra förmiddagsljusct kunde man tagit den ytterst omsorgsfullt klädde elegante värden för en ung man, om ej det grå häret och skägget hade varit. Men i hans tankspridda blick och i hans likgiltigt fallande ord läser Sokoloff en hel historia om uppöfvad

själf-behärskning och skådespelarkonst. Och han kan icke undgå att sända en nästan beundrande blick till den man, i hvars själslif han nyss fått cn så klar inblick. Det är tyvärr icke en tillfällig afslappning, — den har gifvit Sokoloff nyckeln till denne modcrnc epikurés hela karaktär, och i den karaktären fins drag, som påminna om stoikern.IX.

»Ar madame bara uppstigen så bed henne taga emot mig sådan hon är klädd!» befaller

fursten i ovanligt barsk ton kammarjungfrun utanför madame Calergis rum.

Madame Calergis tager emot honom i morgondräkt och ser förvånad på honom, spörjande med hela sitt nyfikna ansikte om orsaken till hans tidiga och brådskande besök.

I stället for att svara, kysser fursten ömt

men häftigt hennes hand, har henne att sätta

sig i en fåtölj och kastar sig själf ned på en

stol bredvid denna. Hennes hand håller han kvar i sin.

»Har någon olycka inträffat?» frägar hon helt uppskrämd.

»Nej, ingen ny olycka åtminstone. Jag måste tala ut med er och jag kommer for att bedja er om någonting, som ni inte far vägra ...»

»Och hvad är det?»»Ni har nog gissat det redan. Tag emot Trevano som ett minne af vår vänskap! Det är ju bygdt för er — det vet ni!»

»Hvarför som ett minner *Hvad är det? — Trevano, som ni ägnat allt ert intresse under hela den förflutna vinter — skulle jag mottaga det som en gåfva af er?* simulerar madame Calergi.

»Ja.»

»Hvad är det som gör er plötsliga omstämning? När vi skildes åt i går var ni vid det allra bästa lynne, men nu ser jag att . . .»

»Det lönar sig alls inte att tala om det», säger fursten plötsligt med en annan nästan brutal röst. Ni vet sedan länge mina planer för ålderdomen. Det ar inte något skämt, när jag talat om att gå i kloster. Nu har jag allting ordnadt, jag har talat med bröderna, och jag blir mottagen hos dem. Det är en katolsk orden, — jag öfvergår till katolicismen, ty mina landsmän, de grekiskt orthodoxa, äro barbarer. Jag är besluten.»

Madame Calergi ser långt på honom utan att säga någonting, men fursten läser hennes undran och deltagande i den oroliga blickenoch med ett helt annat, ömt och vackert tonfall fortsätter han:

»Ålderdomen är inte min fiende, tvärtom jag hälsar den som en vän. Men jag vill inte exponera min aftagande kraft i den värld, där jag lefvat hittills. Jag tager farväl af världen och af — er. Det blir det svåraste. Ni är den person, som jag älskat bäst och lyckligast, och ni skall därför undgå att bli min ålderdoms vårdarinna, det ha vi ju förut kommit öfverens om. Det hvarken passar in i ert lynne eller i den konstnärsbana ni utstakat för er och som ger er både framgång och tillfredsställ-lelse. Annars hade vi kanske gift oss för länge sedan. Alltnog — Trevano blir mitt testamente till er. Jag har lagt ner på det alla de käraste tankar ni väckt till lifs hos mig. Ni skall så godt som i hvarje vrå finna någonting, soni påminner er om hvad ni varit för mig. Det är min låfänga att ni längre fram vid hvarje steg stöter på ett minne, som är vårt gemensamt. Ni blir den enda, som kommer i håg mig en tid efter det jag är borta, och Trevano skall hålla det minnet vid lif så länge ni återvänder hit. Det är därför jag under långa år lagt hvarje ett hugskott på minnet och realiseratdet efter er önskan. Trevano är bygdt af min vackraste kärlek och min ömmaste omsorg. Trevano är uttrycket för det bästa jag känt.»

Madame Calergi sitter i tankar och hör fursten med lugn röst och i öfverlagda ord lämna henne en gåfva på millioner. Hon är den kloka och praktiska kvinnan, som genom en svår konstnärsbana kommit sig upp i världen, och fast hon är fursten uppriktigt tillgifven, kan hon icke hindra sig att i första öfverraskningen fasta sig mindre

vid det vackra skimmer af poesi, som ligger öfver hans storartade gåfva, än vid de många svårigheter, som den måste vålla henne ifall hon tager emot den. Först och främst kostar underhållet af den långt mer än hon kan spendera, för det andra blir hon genast offentligt stämplad som furstens älskarinna om hon mottager Trevano, för det tredje kan hon omöjligt sälja det . . . det vore att dödligt såra fursten.

Medan madame Calergi i sin nyktra och välordnade hjärna kalkylerar alla omständigheter för och mot, sitter fursten och gifver akt på hvarje hennes minsta minspel. Och så upp-öfvadt i förställning och beherskning är detta, att den gamle, världsetfarne skeptikern tyckersig läsa sin egen sorg däruti, han blir vek om hjärtat och låter sin känslofullhet taga öfver-hand, böjer sig ned öfver hennes hand, kysser den under tårar och tackar henne för att hon vill uppskatta en gammal enslings sista gärd af

kärlek till henne och till lifvet-----------

Det blir madame Calergi för mycket, furstens vackra ord skria alltför missljudande mot hennes egna nyktra tankar, hon förefaller sig ett ögonblick som en niding och ur stånd att beherska sig utropar hon i det hon reser sig häftigt:

»Nej, nej — jag får inte och jag kan inte . . . förlåt mig, jag kan inte . . .!»

Fursten faller med ens ur sin lyriska fantasivärld, han vill inte tro att han hört rätt, emedan han ej utan förödmjukelse kan tänka på att han bedragit sig på hennes sinnesstämning, och hälften ifrån sig upprepar han med ett uttryck, skälfvande af sorg och bitterhet:

»Är det möjligt? Vill ni inte ha min sista kärleksgärd? Vill ni inte ha Trevano . . .?»

Madame Calergi är förtviflad. Hon känner fursten och anar dunkelt hvilken sorg hon gör honom. Men hon har tappat si^t lugn och sin förmåga att handla kallt, hon är själf upprördoch finner ej på annat än att med sfinxartad, barock hemlighetsfullhet upprepa:

»Jag kan inte . . . jag kan inte ...»

Det blixtrar till i furstens grå ögon. Det gamla barbariska bojarblodet börjar jäsa. Han härstammar från furstar, som under århundraden befallt öfver tusental lifegna och aldrig tålt en motsägelse. Han befinner sig sedan flere dagar i ett tillstånd af öfverretning, och nu blir han förolämpad in i sina heligaste, innerligaste känslor af sin älskarinna. Det är för mycket. Den västerländska fernissan faller af honom som en mask, gentlemannen och boulevardieren kastas handlöst undan af den påträngande passionerade, vilde tartaren, som legat på lur bakom dem, och framför madame Calergi står en till oigenkännlighet förvandlad rasande höfding från steppema, som gnisslar tänderna i vrede och knyter näfvarna krampaktigt.

Med ett skri af förfäran störtar madame Calergi in i sitt toilettrum. En hes, vanstäld röst ryter efter henne:

»Canaille!»

Därpå slås en dörr hårdt igen och tunga steg famla på marmormosaiken i vestibyleft. Hvarpå allt blir tyst.Madame Calergi är som bedöfvad. Hon hämtar sig långsamt utan kammarjungfruns hjälp: hon vill icke kalla på henne för att om möjligt dölja alla spår af den upprörda scenen. Först om en half timme ringer hon på henne och börjar göra toilett för dejeunern.

Under toiletten samlar hon sina tankar fullständigt. Hvad har då händtf

Hon har genom en taktlöshet och frånvaro af esprit förfärligt förnärmat den man, som varit mer än någon annan för henne. Hon har i honom lärt känna en person med större själsadel, än alla de smidige beundrare, som hennes rykte och skönhet samlat omkring henne. Och hon har älskat denne sällsamme och inbundne melankoliker, kanske mest emedan hon vetat att han trots sin rikedom och sina otaliga vänner varit den mest olycklige man, som någonsin behöft en kvinnas hängifvenhet och kärlek.

Och så har hon gått miste om en furstlig gåfva, hviskar hennes obönhörliga klokhet midt under hennes ädlare känslorörelser.

Osäker, väntande någonting afgörande och obehagligt, begifver hon sig med darrande leder ned till dejeunern i matsalen. Det ofri gasällskapet är församladt där, inbegripet i liflig diskussion, l sällskapet saknas endast tvänne personer: värden själf, furst Orschansky och Sokoloff.

De ha för cn lialf timme sedan lämnat Trevano, utan att säga ett ord till någon.

Madame Calergi lår en attack af svindel och bäres upp pä sitt rum. Dejeunern har en prägel af begrafningsfrukost.X.

När turisterna i dag leta sig ut till Trevano i hyrda vagnar, lockade af ryktet om den förfallna villans prakt och af legenden om den ryske fursten, som ännu lefver i folkets mun, mötas de af en sorglig syn. Gamla ruiner ha sin skönhet, ruiner som härstamma från i går ha endast melankoli.

De vältillbommade gallergrindarna trotsa energiskt en närboende förpaktares försök att öppna dem. När de slutligen med otåligt våld blifvit sprängda, kör man med hjärtat i halsgropen öfver. en vindbrygga af järn, och djupt under den sorlar bärgsbäcken mellan kullfallna mossiga stammar och väldiga, sydländska ormbunkar. Det svindlar obehagligt då man ser dit ned, och bronsrostade räckverk ingifva alls ingen obegränsad tillit, lin ingeniör föredrager att gå till fots öfver bron och t. o. m. då stöter han un-dersökande med käppen i den bnina massan lian trampar på.

Men är nian väl öfver bron, så betages man af svalkan i den gamla, lummiga parken. Jättelika kastanjer släppa ej en solstråle ned till den af multna löf betäckta marken, och sibiriska lärkträn spärra uppkörsvägen med förvuxna grenar och silkesmjuka barr.

Det sofvandc slottet i den sofvandc skogen! Men ingen sofvandc prinsessa, som kunde väckas med en kyss.

När man kommer fram på planen framför villan, bländas man af solskenet, som återkastas af dess marmorfasad. I tre våningar reser sig ett litet palats, så graciöst, så livitt, så luftigt, så förtrollande vackert infattadt i ramen af mörk grönska och biå himmel, att man behåller ett intryck som om man sett det i drömmen. De färgerna och de valörerna far man i vakna lifvet söka efter, kanske emedan de sällan förekomma så nära inpå hvarandra.

Marmorn vittrar i trappsteg, i mosaik och barrierer. Det knastrar under föttcrna livar man går, och man far ett dåligt medvetande af att bidraga till förstörelsen. På den bjärtgröna gräsplanen framför villan stå statyerna smärta ochhela på sina piedestaler, — de äro dc enda, som icke anfrätts.

Inomhus är förstörelsen mindre stor än den är ledsam. Det är ickc tiden, som förstört någonting, det är vandaler, d. v. s. processande arfvingar. Ingen har råd att öfvertaga Trevano och ställa det i stånd, och då ha alla enats om att plundra det.

Det stora, öppna och glada marmortrapphuset i midtcn af det hela med sin sinade fontän, som föreställer Venus buren af delfinerna, låter floder af mäktigt ljus strömma ned från taket och fylla hvarje vrå af de mosaikbelagda korridorerna. Men mosaiken är uppbruten öfver-allt och själfva barrieren på trappan har fått lämna flere meter till okända ändamål.

I rummen herskar dyster tomhet, och det ser ut som man tänker sig en villa utanför Paris, där preussarne våldgästat under belägringen. Parkettgolfven äro uppbrutna med spett, och den elektriska ringlcdningerts trådar afslitna, hängande nedåt väggarna som slingrade de sig fåfängt efter hvarandra.

I ett praktfullt rum i andra våningen fins en oval bassäng efter ett springvatten mielt på golf-vet. Leda med svanen är borta, men framförett fönster är en trasig blekröd sidenmarkis uppdragen. Toilettrummets badkar lins kvar in-faldt i golfvet, men på spegelväggarna liar det nakna murbruket trädt fram.

Festsalen i den ena flygeln och matsalen i den andra äro jämförelsevis orörda. Dessutom fins det en tredje teatersalong, som aldrig kommit till användande. Den rekvirerade teatertruppen fick ingen tid att uppträda under det enda dygn Trevano togs i besittning och åter lämnades vind ior väg — — — —

Förpaktarcn, en icke mycket meddelsam man, lämnar hälst upplysningar om huru allt sett ut ursprungligen. Om

det enda dygn då villan var befolkad vet han med stor bestämdhet rakt ingenting. Han säger att han den tiden bodde i Österrike.

Men turisterna veta desto mera.

De veta att furst Orschansky icke är död, som man påstår, utan att han ännu i dag lefver i ett Kartusiancrkloster i Italien. Men hans dödsattest finnes, lagligt bevittnad af en rysk läkare, ty det har varit hans vilja att han skulle varalagligt död för världen, så att arfvingarna finge processa fritt.

Hans vackra dröm med Trevano gick aldrig i fullbordan. Madame Calergi återvände icke för att i hvarje vrå af villan och parken finna ett minne af den sällsamme man, som med mc-lankolikerns kärlek fort upp åt henne detta hvita drömpalats midt i norra Italiens fattigaste bärgs-bygd. Hon gjorde sig i stället en egen förmögenhet i Amerika genom att sjunga Tiggarstudenten och Rosenkind lör förtjusta yankees.

Hon var nordbo, född i en af Skandinaviens hufvudstäder och dessutom var hon judinna. Hon omkom vid en stor Atlanterångares skeppsbrott och fick aldrig tillfälle att klippa räntebärande kuponger på gamla dagar. Hon skulle hällre tagit emot Trevano och koketterat sig till en lagom lifränta af fursten for dess underhåll, skulle inan tycka. Och man kan vara säker på att hon ångrat sig, därom fins bara en mening bland de manliga turisterna.

Det är i alla fall att ha upplefvat en verklig roman, anse de romantiska damerna; de einan-ciperadc gilla hennes själfständighetssträfvanden på det högsta.

Men någonstans i de länga vackra loggiornakring den inre gården i ett kartusianerkloster på italienska landsbygden sitter i solskenet den gamle broder Namnlös och är vän med ålderdomen. Hans gråa skägg har vuxit långt och de kalla grå ögonen äro outgrundligare än någonsin.

Hvad han tänker vet ingen, ty han har slutat tala. Han är befriad från de obligatoriska andaktsöfningama genom påfvens eget dekretal, och han får gå och komma som han behagar. Han har en tid intresserat sig för klostrets gamla bibliotek, men en dag kastade han föraktligt sin bok ifrån sig och har sedan dess ej rört vid någon ny.

Men han har ett visst intresse för klosterkällaren. Det har händt att han genom bref och fullmakter utverkat åt sig en stor del af klostrets äldsta och bästa årgång vin, och han har delat med sig bland bröderna utan att knussla. Vid vinskörden är han alltid tillstädes, och i sin cell har han hängande en förtorkad vinlöfskrans bredvid krucifixet.

Han betraktas icke precis som ett hälgon, men icke häller som någon öfver höfvan stor syndare.

6 UPPFINNARENHan tog emot oss lugnt och höfligt sedan läkaren ett par gånger knackat på hans dörr och annonserat vårt besök. Han inbjöd oss att taga plats, men hans tankar tycktes ännu hänga kvar vid det stora ritbordet, som han lämnat för att öppna dörren för oss.

Han var en medelålders, mager och bleklagd man med ett par underliga grå ögon, som mycket tydligt sade oss att hans tankar voro långt borta för tillfället och att han icke gitte göra sig besvär med att samla dem för vår skull. Men då läkaren med en handrörelse mot oss förklarade att vi kommit för att höra honom beskrifva sina uppfinningar, blef han mer intresserad, mönstrade oss litet misstroget, log sedan helt sorgmodigt och frågade:

»Hvilken af mina uppfinningar?

»Er stora uppfinning, naturligtvis», sade läkaren.

»Alla uppfinningar äro stora, äfven de skenbart små», invände han.»Er stora uppfinning af den styrbara ballongbåten och ångbåten på hjul, menar jag», tilläde läkaren.

»Så gärna», svarade uppfinnaren, — »men... men förstå sig herrarne på sådana saker? Det är mekanik och aërostatik; — i allmänhet intresserar det inte andra än mekanici och sportsmän...»

»Vi äro sportsmän båda tvä», sade jag.

»Luftseglingssportsmän?» frågade han.

»Nej, den sporten ha vi inte fått öfva än, den är för dyr tills vidare. Men segelsport och hjulsport...»

»Ja, luftseglingssporten är ännu så länge ett nöje för få, för mycket få», inföll uppfinnaren lifligt, och vände plötsligt ryggen åt ritbordet, till hvilket han omedvetet åter närmat sig. »Men så är luftseglingskonsten också sporternas sport», fortsatte han vältaligt i samma andedrag. »Att löpa och simma har människan haft jämförelsevis lätt att lära sig, men flyga har hon ej lärt ännu, därför står flygkonsten som idealet af sport för henne, och det idealet skall hon nå mycket snart.»

»Det är således luftseglingsproblemet ni sysslatmed?» frågade jag, måhända en liten smula nedlåtande och låtsadt intresseradt.

Uppfinnaren hakade sig genast fast vid mitt tonfall:

»Nej», sade han kyligt, »det är icke det som förskaffat mig logis här i dårhuset. Jag har flere fixa idéer, ser ni», tilläde han och log helt förnuftigt.

Vi kände oss smått generade öfver att han så ogeneradt förde sin galenskap på tal och visste icke hvad vi skulle säga, men läkaren klappade sin patient godmodigt i ryggen och och förklarade listigt leende:

»Ingeniör Ellman är inte galen mer än jag är det, han kan bara inte låta bli att att grubbla öfver sina uppfinningar.»

»Alldeles rätt!» sade ingeniören tvärsäkert och själfmedvetet. »Jag hvarken kan eller vill låta bli att grubbla öfver naturens hemligheter, och efter som jag får göra det i fred här, så har jag låtit inskrifva mig som galen. Jag har mitt arbetsrum här, som herrarne se, här är mitt ritbord och här har jag lektyr, — den nyaste facklitteraturen på uppfinningarnas område!»

Jag ögnade i några häften af en teknisktidning och såg att de voro af färsk datum. Den besynnerliga patienten började allt mer intressera oss, särdeles då han oombedd fortsatte att motivera sin härvaro på ett allt annat än galet sätt:

»Människorna säga att jag är galen och doktorn här tror det också, fast han säger annorlunda, det kan ni se på honom. Ja nå, — galen och galen! Jag undrar hvem som kan kallas absolut klok och hvem som har bestämt skalan efter hvilken ni mäter förnuftet? Jag förnekar att det finnes en sådan skala, som kunde tillämpas på alla. Vårt människoförnuft är en alltför invecklad mekanism för att någon skulle kunna komma med en måttstock och säga att det förnuftet är bättre än det. Hvar har ni den förnuftiga mönstermänniskan? Normalmänniskan är visst inte mönstermänniska. Mönstermänniska var t. ex. Kristus, men normalmänniska var han alldeles inte. Då hade han aldrig blifvit korsfäst som missdådare. Nej visa mig först mönstermänniskan, som alla erkänna och sträfva att likna, och som jag själf erkänner och sträfvar att likna, då först kunna vi tänka oss en utgångspunkt för uppskattandet af människoförståndet. Men nu finnes det ingen ge-mensam utgångspunkt för alla människor, ergo kan ingen öfverbevisa mig om att ej mitt förnuft är likaså godt som doktorns där, fast jag inom parentes sagdt tycker att det är lite bättre.»

Ingeniören slog satiriskt leende ut med handen och doktorn såg en smula enkel ut. För att leda samtalet in på mindre polemiska vägar begagnade jag pausen till att fråga:

»Men er uppfinning? Få vi inte höra någonting om den?»

»Jo, mycket gärna», svarade ingeniören lugnt, »om ni bara intresserar er för det och kan följa med min tankegång.»

Han gick till sitt ritbord och vi följde honom. Medan han sökte i sina papper, talade han vidare, ifrigt demonstrerande och allt mer uppgående i sina tankar, när han märkte att de intresserade oss.

»Jag har i likhet med de flesta uppfinnare haft otur. Våra små samhällen äro inte till för uppfinnare, det finns hvarken kapital eller företagsamhet i dem. I de stora samhällena finns det ändå möjligheter för en uppfinnare, men i nio fall af tio svälter han ihjäl också där, eller bringar en annan lyckligare fram samma upptäckt, som den

mindre lycklige blifvitsittande med. Det är just detta som händt mig med min ångbåt på hjul, d. v. s. en ångbåt, som löper på hjul i vattnet.»

Ingeniören drog fram en packe ritningar och började breda ut dem för oss, medan doktorn, som tio gånger förut varit med om samma sak, gäspade och drog sig tillbaka i det han försäkrade, att ingeniören ej var någon farlig dåre och att hans föredrag var rätt intressant, då man hörde det första gången. Dessutom skulle vi bereda den stackars mannen en stund af oblandad glädje, om vi ville höra på honom och låtsas som om vi funne hans uppfinningar mycket geniala.

** *

När doktorn lämnat oss, log ingeniören litet spefullt och sade:

»Doktorn har alltid för vana att uppmuntra mig smått och uppmana mina åhörare att skänka mig sitt bifall. Det gör han för öfrigt rätt uti. Bara han inte hade den fixa idén att jag är galen, så skulle jag tåla honom riktigt bra. Nu retar han mig emellanåt med sitt förnuftssnobberi, då han ändå är så dum att han inte länge-se’n insett att jag alls inte är patient här på stället, utan endast bor här som i ett pensionat. Ett ganska drägligt pensionat för olyckliga uppfinnare för öfrigt, kan jag försäkra herrarne!»

Vi två kloka sågo på hvarandra, det begynte gå rundt i våra hjärnor, och vi började tro att doktorn skämtat med oss då han presenterat ingeniören som dåre. Ingeniören märkte våra blickar, log menande och nickade.

»Ja ja», sade han, »herrarne tycka jag uppför mig förnuftigt, inte sant? Och att jag tänker för klart och logiskt och egentligen bär mig alldeles för klokt åt för att vara på dårhus? Men det ska’ herrarne inte undra öfver, jag har verkligen ingen lust att spela galnare än jag är. Alltså — min uppfinning! Jo, som herrarne kanske läst i tidningarna, har man nyligen böljat med försök att konstruera ångbåtar, som rulla på hjul i vattnet i stället för att släpa sig fram genom det. Idén är mycket gammal, jag hade den redan i tekniska skolan. Man behöfver inte vara något stort geni för att inse att friktionen mot vattnet måste bli ofantligt mycket mindre på det förra sättet och farten därigenom mycket större. Men min idé förblef bara idé, här finns den utförd på papperet, i verklighetenblef den aldrig utförd. Och nu i år läste jag om en engelsman eller fransman som haft bättre tur än jag och lyckats la samma idé bekantgjord och erkänd, och snart skall den vara utförd. Jag önskar uppfinnaren lycka.»

Han bredde ut en ritning till det allra besynnerligaste fartyg jag kunnat tänka mig. Det var egentligen icke ett fartyg i gammal mening, utan en kärra på kolossala hjul, hvilka till en tredjedel af sin höjd sjönko ner i vattnet. Ingeniören gaf akt på oss för att se om vi blifvit anslagna af hans originella idé, men jag tror vi sågo ganska tviflande ut, ty utan att förklara ritningen närmare letade han fram en tidning och visade oss i den ett ungefär liknande fartygsprojekt, till hvilket hörde en beskrifning, som han bad oss läsa. När vi gjort det, föreföll oss onekligen idén åtskilligt mycket mera utförbar, ja helt sannolik. Tidningen var icke mycket gammal och där stod att ett sådant fartyg redan var under byggnad.

»Där se ni, mina herrar», sade ingeniören, »hvad en idé blir mycket trovärdigare, när en stor tidning framför den, än när en olycklig uppfinnare på ett dårhus förevisar den! Inte sant? Mycket, mycket, trovärdigare! Och föratt öfvertyga er om att jag verkligen haft idén tidigare, ber jag er annotera datum på min ritning — den är gjord för åtta år sedan — och datum på tidningen — den är några månader gammal! Är det inte märkvärdigt hvad lyckan och turen uträtta här i världen! En och samma uppfinning gör en person till millionär och världsberömd, medan den internerar en annan i en anstalt för sinnessjuka. Lefve lyckans gudinna, lefve hasarden!»

Ingeniören gjorde sin reflexion med det likgiltiga lugnet och resignationen hos en lifdömd. Det låg icke någon bitterhet i hans utrop, det liknade ett referat, ett upprepande af tankar, som han tänkt tusen gånger förut.

Vi började finna det smått kusligt. Skulle vi tro honom eller icke? Jag för min del föredrog att betvifla att hans uppfinning var gjord förut, ty jag vill så gärna tro på en allvis försyn och på dygdens lön. Vid mycket skriande orättvisor råkar min matsmältning i nervös oordning och jag rubbas i mitt välbefinnande.

När vi ingenting sade, strök sig ingeniören med ett eftersinnande tag öfver pannan och återtog helt lifligt:

»Herrarne sade ni voro sportsmän? Segel-sportsmän och hjulsportsmän? Jag har också en bra uppfinning på segelsportens område, som ingen annan ännu gjort, men som jag väntar att snart få läsa om. Det är ballongbåten — ett mellanting mellan ballong och båt. Uppfinningen är grundad på ingeniör Andrés nyaste erfarenheter med den s. k. släplinan och på de modernaste metoderna i yachtbyggnadskonsten. Min ballongbåt är helt enkelt en ytterst lätt yacht af impregneradt siden, försedd med en centerbordsköl. Yachtens inre fylles med gas och rymmer jämt så mycket, att båten ej går till väders, utan blir hvilande med ett minimalt tryck på vattnet. Om herrarna äro yachtseglare, så förstå ni hvad det betyder för farten, då friktionen mot vattnet så godt som upphäfves. Nå väl — med ett litet loggertsegel af siden lofvar jag i denna båt nå en fart, som slår alla hittills vunna ångfartygsrekord. På läns löper jag i kapp med vinden, sedan kölen blifvit upphalad, och en stormvind går ända till 30 meter i sekunden. Jag tangerar knappast vågorna, centerbordskölen med en liten blybulb håller båten upprätt, och gasens och sidenets elasticitet hindra alla stötar. Båten smyger sig som en orm efter vågorna, »för tung för luften,för lätt for böljorna» som Ibsen säger om diktarfageln. 30 meter i sekunden, det gör 1,800 meter i minuten, 108 kilometer i timmen, d. v. s. 60 knops fart! Jag tror ej min ångbåt på hjul kommer att göra mer. I sidavind och på kryss får man kanske minska segel och nöja med 10 à 20 knops fart, så mycket tål båten nog. Men jag vill se våra bästa snabbseglare försöka gå om ballongbåten!

»Ni invänder att gasen snart tager slut. Den kan hålla båten fylld under veckor. Men om den tager slut, så ersättes den medelst luft. Det finnes en luftpump i båten, förstås. Och fast båten blir något tyngre, så håller luften den likväl flytande, och den förblir i alla fall så lätt, att jag säkert skall göra dubbelt bättre fart med den, än en seglare någonsin hittills nått. Här är ritningen, om den intresserar er!»

Vi sågo en ritning ungefär som till en segelkanot, det låg ingenting besynnerligt i den, och våra sportsmannainstinkter kände sig ej sårade af projektet, tvärtom det föreföll oss ganska acceptabelt i teorien. Vi skulle just till att göra våra anmärkningar, vi voro mycket intresserade, och det hade ganska visst blifvit en allvarlig diskussion, om ej läkaren i detsamma gläntatpå dörren och påmint oss om att vi voro på en asyl, där all diskussion med patienterna var ett farilgt hygieniskt brott.

Doktorn ansåg att vi uppehållit oss länge nog hos uppfinnaren, vi voro smått flata öfver att ha glömt situationen och skyndade att taga afsked af ingeniören, försäkrande att hans uppfinningar på det allra högsta intresserade oss. Han följde oss artigt till dörren, log sitt besynnerliga löje och sade till afsked:

»Om herrarne ville göra mig ett särdeles stort nöje, så skulle ni sända mig första sporttidning, där min ballongbåt är beskrifven. Uppfinningen måste göras snart, alla tecken tendera ditåt, och det skulle göra mig en ny glädje att konstatera, att också denna min idé är utförbar.»

»Men hvarför sänder ni inte själf era projekt till en facktidning?» frågade jag i dörren.

»Mina projekt komma aldrig utom pensionen», svarade han torrt. »Fråga doktorn bara, det är han som läser dem och beslutar om de skola afsändas. Jag har nog försökt mer än en gång, men — de äro ju vansinniga, förstås.»

** *Doktorn hade icke vår fulla sympati medan vi följde honom vidare genom sjukhuset. Innan vi skiljdes åt fingo vi ännu följande upplysningar om uppfinnaren.

Han hade varit en förmögen man, men kastat bort alla sina tillgångar på uppfinningar och experiment. Ingen betviflade hans kunskaper och skicklighet, men han gjorde dem aldrig fruktbärande. En plats, som han innehaft vid mekanisk verkstad, måste han lämna, emedan han alls icke skötte den, utan endast grubblade på sina teorier. När han icke längre hade kläderna på kroppen, togo vänliga släktingar hand om honom, och för att han skulle få det så bra som möjligt, sändes han med sitt eget begifvande till denna vårdanstalt för sinnessjuka. Han trifdes bra här och yttrade aldrig en önskan att komma bort. Det han nyss sagt oss lät bittert, men ingen tvingade honom att stanna kvar. Han gjorde det af fri vilja.

»Är han då galen?» frågade jag.

»Hm — ja!» svarade doktorn uttrycksfullt. »Galen och galen! Hvar är gränsen mellan klokskap och galenskap? Men nog är han galen efter han stannar här, så mycket vet jag.» SYDLÄNDSKT VINTERLIFI.

Det hade gått långa veckor utan egentligt solsken, med endast några små glimtar mellan de skyddande molnen öfver Genfersjöns aflånga fördjupning. De molnen äro Genferdalens varma vintertäcke, under hvilket temperaturen håller sig högre, än i omgifningarna. Och därför vimlar den vackra strandremsan vid sjöns skyddade östliga del af vintergäster och rymmer ett par tre dussin stora hotell på en sträcka af mindre än en svensk mil.

Men också hit till vårens skyddade vrå funno de kalla nordanvindarna vägen, sedan de blockerat hamnarna i sitt hemland. En vacker kväll lyckades Biseh sopa molnen upp i en vägg mot de branta Savoyer-alperna på södra sidan sjön och slita sönder hela vintertäcket på deras taggiga toppar. Det blef det grannaste månsken öfver det mest storartade alplandskap, mensamtidigt sjönk termometern under 10 graders köld, och de många hundra vintergästerna eldade hotellernas små kakelugnar så de höllo på att springa sönder, men fröso sig likväl halft fördärfvade, medan vedhandlarne gjorde goda aftärer.

Trots att solen, som midt om vintern står ganska vinkelrätt mot alpsluttningarna, värmde helt sommarlikt så länge den var uppe, följde det en så sträng barvinter, att Schweiz icke upplefvat en dylik på länge. Och ändtligen, en dag i senare hälften af januari, började snön falla. Den föll ohäjdadt i en dag, i två, och först på den tredje sken solen igen öfver ett bländande vinterlandskap. Schweiz har icke i mannaminne sett motstycket till detta snöfall. Det blef tåghinder öfverallt, och på själfva den stora St. Gotthardsbanan spärrade ett par väldiga snöskred trafiken för flere dagar. På tio år, d. v. s. så länge detta den moderna järnvägsbyggnadskonstens mästerverk varit färdigt, har vintern ännu ej vållat samfärdseln afbräck, förrän i år.

** *Söndagen efter det stora snöfallet, när gudstjänsten var förbi och frukosten intagen, var det lif och rörelse i Montreux och på de stupande vägarna som slingra sig uppför alpsluttningarna ofvanom den skyddade kustremsan. Snövintern i det sydliga Schweiz är aldrig långvarig nere i dalarna, och därför gestaltar sig en söndag med solsken och slädföre till så godt som en folkfest.

På gatorna nere i staden såg man uråldriga, storbukiga, grannmålade slädar, som räknade sin tillkomst hundra år tillbaka i tiden och mer, förspända med två till fyra hästar i galaseldon, prydda med brokiga flaggor, klockor och bjällror. Men fotgängarnes stora ström drog från strandgatorna uppåt bärgssluttningarna. Ty i dag sträckte sig kälkbacken ända ned till den gamla protestantiska kyrkan, och hela världen stämde möte där i det strålande solskenet.

I vanliga fall fick man taga sig en promenad på en half mil i uppförsbacke för att på 1,000 meters höjd öfver hafvet finna den präktiga, nyanlagda vägen duglig till kälkbacke, ty där låg snön ända sedan november. Och det var egentligen bara engelsmän i knäbyxor och grofva strumpor, samt en och annan raskengelska, som med sin lätta kälke på axeln hade krafter och energi till en dylik morgonpromenad. Mindre tränadt folk anser sedan en promenad till Glion, 700 meter högt, vara nog för en gång.

Men i dag var hela det unga Schweiz ute med kälkar och jämte det en god del af det medelålders, uppblandadt med element från hela Europa — det engelska dock förherskande såsom alltid, när det gäller sport.

Jag hade just i dag på morgonen haft tur, blind tur, en sådan tur, som händer en gång eller två under ett lif. Min beställning af snöskridskor från Finland hade lyckligt passerat de många tullkamrarna på vägen och framkommit just när de behöfdes, tvärtemot min fasta öfvertygelse att de skulle bli liggande någonstans på vägen och föranleda trakasserier och ändlös korrespondens. Och jag skulle veta använda dem. Jag skulle för de förvånade sydländingama och de öfver en främmande sportnyhet förargade engelsmännen visa huru vi i norden stående åka ned för backar, där de draga i betänkande att färdas ner sittande!

Efter frukosten begaf jag mig i väg uppåt Glion med mina fina, nya snöskridskor i den ena handen och en väldig järnskodd alpstaf i denandra. Jag ämnade icke nöja mig med att helt beskedligt åka bland de andra utför den sista

delen af backen, utan jag skulle gå ända upp till Mont Caux på 1,100 meters höjd, och därifrån sätta utför alla de åtta kilometrarna i en fart. Till den ändan var det klokast att förse sig med ett bastant instrument för att häjda farten, som annars skulle bli alldeles för svindlande och kasta mig som vante utför stalperna, där vägen krökte sig i spetsig vinkel.

Solen hade på middagen lyckats arbeta sig fram helt och hållet genom molnet öfver Rhonedalen och baddade bärgssluttningen åt söder så hett, att jag förvånade mig öfver snön, som icke genast smälte bort i strömmar. Men det är en egendomlig skillnad mellan vår snö och den i södern. Vår finska snö tål icke vid hälften så mycket sol och värme som den sydländska, innan den är borta.

Den breda, i jämn sluttning stigande farvägen till Glion var till sin nedre del nästan otrafikabel på grund af de tallösa kälkåkarne. Man mötte dem i långa karavaner, hvilka i ilande fart styrde utför under höga varningsrop till de mötande att icke komma dem i vägen. En kollision under sådan fart hade blifvit ödesdigerbåde för de åkande och gående. Där åkte affärsmannen från London och Berliner-löjtnanten i kapp med skoborstaren på hotellet och tvätterskan. Den rika missen, som målar talanglösa akvareller från Alperna och utställer dem af fåfänga, kom sättande utför backen med håret i oordning, oförmögen att häjda farten, som hon oförsiktigt låtit växa sig öfver hufvudet. Och efter henne, omkring henne, framför och bakom henne skrek och myllrade det »unga Schweiz», som hade söndagslof och kunde styra sin kälke både vigt och skickligt. Men då och då höjdes starkare varningsrop, redan på långt afstånd, folket makade sig undan, och med blixtsnabb fart sköt en sportmässigt manövrerad långkälke fram, med en engelska framtill och en styrande ung engelsman bakpå. Man såg strax på farten att de kommo ända uppifrån Glion, eller ändå högre ifrån.

Och öfver allt detta lif en blånande, disig vårluft, och under det en af dyningar vattrad sjö, där Savoyeralpernas blåvioletta massor och hvita snöfält speglade sig otydligt — — —!

Jag hade hunnit upp nära Glion, och vid vägkröken öppnade sig höglandsperspektivet inåt Col de Jaman, hvitt och stort och imponerande.I barregionen stodo granarna rimfrostiga och snöiga som hemma i norden, men ofvan dem höjde sig Alptinnarna bländande hvita mot en nästan violettblå himmel.

Mina snöskridskor hade hittills icke väckt mycken uppmärksamhet, där jag bar dem under armen, men en och annan sportsman hade dock kastat en nyfiken blick på dem. På väg genom byn Glion drogo de redan t. o. m. det »unga Schweiz's» uppmärksamhet till sig, — man började förstå hvilka praktiska don de voro. En engelsman, som bar på sin kälke, bad att få granska dem närmare, och inom kort hade jag ett litet auditorium för hvilket jag höll ett fritt föredrag om snöskridskornas användbarhet. Men jag hade ännu icke själf pröfvat på dem annat än i de små finska backarna.

Efter nära två timmars promenad uppåt genom barrskogsregionen, där lätta molntestar hängde upp sig i granarna och skymde utsikten då och då, befann jag mig vid hotellet i Caux, och skulle nu anträda återfärden. Tretusen fot under mig låg Genfersjön som en stålblå slätt emellan alperna och svindlande djupt där nere kunde jag mellan några rimfrostiga lärkträn upptäcka en skymt af Montreux med hus såsmå som leksaker aftecknande sig mot sjöns stålplåt.

Jag kan inte neka till att jag hade hjärtklappning, ty om än vägen i lindrig sluttning och många krökar förde dit ned, var det ju likafullt halsbrytande att åka nedför en sådan höjd, särdeles som jag icke stått på snöskridskor på flere år. Men jag förlitade mig på min alpstaf, på mitt omdöme och på min förmåga att kunna moderera farten efter behag. Under ifrigt deltagande af en skara pojkar och ett par engelsmän, spände jag snöskridskorna på mig, steg pröfvande på dem, och gaf den afgörande sparken med vänstra foten.

Så bar det af utför.

Järnen under skridskomedarna voro lindrigt rostade och det hindrade farten att växa i början. Jag gled utför jämt och behagligt, balanserande med alpstafven i stället för att använda den att spärra med. Men snart hade rosten nötts bort under järnen, och jag fick göra bruk af stafven. Ett par kälkåkare satte förbi mig, — jag vågade icke gifva mig i kapp med dem, ty ännu var jag för osäker på benen och stalperna på sidan om vägen skrämde mig

ofrivilligt, där de stupade ned tretusen fot med enstill den skimrande stålblå sjön, långt nere i blånande dis.

Det var onekligen en kälkbacke, som söke sin like! Jag åkte in i ett moln, som betog mig utsikten för några minuter. Då såg vägen ut som en vanlig backe igen och jag fick mod att låta farten ökas. I krökningarna spärrade jag med stafven och begynte småningom att känna mig helt sadelfast, — om man kan säga så om snöskridskor. Med hvinande fart åkte jag ur molnet och lärkträdskogen in på en skoglös alpäng och säg plötsligt Glion långt nere under mina fotter. Och ännu tusen fot nedanom Glion låg Montreux och solade sig på sin udde.

Man blir ofrivilligt försiktig vid en sådan öfverblick. Jag häjdade farten alltmer, och när jag nästan stannat af den, mötte jag en skara sportande engelsmän. Det kunde förarga mig att de icke fått se mig under farten, och jag gaf därför på nytt lösa tyglar åt tyngdlagen.

Allt gick lyckligt ända ner till Glion, men då ville jag passera byn med dess många kälkåkande under god fart. Jag kände mig säker på fötterna nu redan, lyfte upp stafven helt och hållet och ilade genom byn förbi några kälkar och småpysar, som förvånade gapade på denstående kälkåkaren. Men skryt och högmod går för fall. Solen hade smält snön på den trafikerade vägen midt i byn, jag såg det och häjdade farten, men hann lika fullt ej sakta af den helt och hållet. Mina snöskridskor skuro in i sanden, och jag gjorde hals öfver hufvud den grannaste kullerbytta midt för näsan på ett sällskap herrar och damer. När jag steg upp voro alla mina leder något så när i ordning, undantaget litet värk i högra armen.

Därför gaf jag mig af i ett kör vidare, särdeles som jag forst nu skulle blanda mig med den egentliga massan af kälkäkare och göra propaganda for de finska snöskridskorna. Mitt lilla olycksfall kunde ju inte annat än öka min lust att reparera fauten och representera sporten bättre.

Den två och en half kilometer långa backen ner till Montreux gjordes på 12 minuter, under stort deltagande af de talrika kälkåkande. Det gjorde ondt i min arm att spärra emot, och därför fick det gå så godt som for full fart den senare delen af vägen, som var slät och god efter dagens åkning. Nere under backen räknade jag att hela färden från Caux — 8 kilo-meter — hade gjorts på 38 minuter, inberäknadt kullerbyttan och några minuters hvila.

Från den protestantiska kyrkan gled jag vidare genom staden direkte till en ung engelsk kirurg, som undersökte min arm, förband den och rekommenderade några dagars stillhet. Men långt mera än min arm intresserade honom snöskridskorna.

Och har jag än under en vecka fått bita ihop tänderna under massagen, så har jag gjort det med det goda medvetandet att ha infört en ny vintersport i Schweiz. Får jag tro de fackmän, som uttalat sig oni snöskridskorna, så har ett finskt snickeriaktiebolag att emotse en beställning till Schweiz för nästa vinter.

Det lägger alltid litet balsam på svedan att veta sig ha gjort en kullerbytta till förmån för vårt lands industri och den nordiska sporten. Och så är det ju ett mycket originelt sätt att representera Finland i utlandet.II.

När Genfersjön i solnedgången började rodna i sommarfärgerna och violerna slogo ut i klyftorna, när alpbäckarna började brusa högre och Genfersjöns blå blef lerfargadt långt utanför mynningen af hvarje bäck, då kom längtan öfver oss till den verkliga våren och Italien, som ju låg på endast femton mils afstånd på andra sidan Valiseralpernas taggar.

Det var ju redan vår nog efter nordiska begrepp äfven i Genfersjödalen, men Berneralpernas snökalt lågo för nära inpå, det var bara halfvarmt, med bedrägliga, kalla fläktar uppifrån isregionerna, medan ryktet sade, att löfven höllo på att slå ut på solsidan om bärgen. Och dessutom hägrade för mig min gamla dröm, att på uråldrigt konstnärsvis beträda Italiens klassiska jord till fots eller i diligens. Jag vet icke hvarför, men en tunnelresa i moderna amerikanskajärnvägsvagnar förefaller mig ännu som ett ohelgande af traditionen, — det enda mig veterliga fall, där jag är konservativ ända till barockhet.

Då det gäller något som är en smula äfventyrligt, har man lätt att väcka deltagande och intresse bland massorna af sysslolösa utlänningar, som gått och långledts vintern igenom i den stilla vrån vid Chillon. Jag behöfde bara en liten smula energi, for att bilda ett ressällskap pä fem personer för en tur till Italien öfver Simplon. Desto lättare,

som hotellvärdarne afrådde bestämdt från en dylik vådlig vinterresa, emedan de icke ville förlora sina fem kunder. Men det fanns andra, som passerat vägen vintertid och som höjde den till skyarna, hvilket ju naturen själf sörjt för att det bokstafligen eger sin riktighet.

Allt nog — en vacker dag i första början af mars telegraferade jag till Brieg, för att höra åt om posten passerat passet regelbundet och om icke lavinerna höra till ordningen för dagen. Brieg är den lilla stad i Schweiz, där Napoleon den stores kejsarväg börjar slingra sig upp för Valliseralperna och som trafikeras ännu i dag, trots mekanikens senare underverk vid Brenner,St. Gotthard och Mont-Cenis. Om sommaren tager också turistströmmen gärna vägen öfver alperna i stället för igenom dem, måhända af samma skäl som mina egna, måhända också bara för naturskönheternas skull. Men om vintern är passet illa beryktadt för sina laviner och snöstormar, icke minst just vid vårbrytningstiden.

Svaret från Brieg kom optimistiskt och lockande, som det tillkommer en äkta schweizisk hotellvärd, när han har utsikt att få härbärgera fem turister öfver minst en natt — kanske många fler, om vädret blef ogynsamt och vi hade tid och energi att invänta första görliga tur. Så mycket var säkert, att barometern lofvade det bästa, och att Montreux dag för dag lade an allt mer bedårande vårtoiletter för att fangsla oss hos sig.

Kvällen före vår afresa aflade Genfersjön ett riktigt glänsande prof på hvad den förmår åstadkomma i stämningsväg, när solen hunnit fram så långt västerut att den går ner i dalen mellan Savoyeralperna och Jura-bärgen. Det är lätt att tala om mättad purpur, inte häller möta några hinder, när man vill föreställa sig den, men på alla landskapstaflor jag sett från södern,har purpurn blott gjort ett mycket blackt försök att efterhärma aftonrodnadens väldiga, brinnande trånad, när den sluter i sitt famntag en hel snöig kedja och tvingar isen pä topparna i fjärran att brinna med en glöd, som är djupare och varmare än någon eld.

Jag har sällan haft svårare att slita mig ur ett famntag. Ännu sedan skymningen lägrat sig tät öfver sjön, brann västern i blåröd glöd, och de högsta alptopparna i öster signalerade vårens antågande med blinkar i violett.

** *

Följande dags eftermiddag, det var den 5 mars, skickade Genfersjöns stora spegel sina sista afskedsreflexer efter oss, där vi rullade uppåt Rhonedalen mot Brieg och Simplon. De ena snöjättarne större än de andra reste sig bredaxlade öfver höglandet, och snön nådde allt längre ned för hvarje mil vi passerade. När vi kommo till Brieg efter mörkrets inbrott, låg snön i stora fläckar nere i själfva dalbottnen.

Högalpernas starka luft slog kall emot oss med erinringar om norden, jag gick igenom en smutsig småstad, med uråldriga gator och hus, och vårt lilla turistsällskap, däri jag ensam re-presenterade det manliga modet, medan alla de andra fördelaktigt framhöllo del kvinliga, var snart inlogeradt i ett godt hotell. Morgondagens strapatser skulle begynna redan kl. 6 på morgonen, och det blef därför ingen skvallerstund efter den sena måltiden.

Nar det dagades, stufvade vi in våra saker och tre af sällskapet i den äkta, gammalmodiga diligensen, precis en sådan som turisterna från förra hälften af seklet begagnade. Två af oss hade beslutit att gå början af vägen till fots, så långt väglaget det medgaf, d. v. s. en eller två timmar uppåt. Sedan skulle vi byta ut den täckta postchäsen mot öppna slädar, och dä kom det icke vidare i fråga att hålla jämna steg med de åkande. Trots protesterna från konduktöreu, som icke hade stort förtroende till vår uthållighet, gingo vi före spännet af sex hästar genom staden, och så började stigningen, hvilken i dag skulle föra oss mer än två kilometer rakt upp i luften.

Den tidiga morgonen i höga alperna ljusnade allt mer öfver Berner-Oberlands gletscher, steg lägre och lägre utför fjällbranterna och mötte oss en half timme ofvanför staden, där vi fot för fot sträfvade mot skyarna.Början af vägen är icke stort olik alla andra åkvägar i alperna. Men de väldiga snöfälten på andra sidan om Rhonedalen angåfvo dock säkrare än en barometer, att där räknades höjder i tusentals meter, ty trädgränsens mörka pionierer blefvo långt under dem, och morgonsolen visade ej fram ett snår eller en buske på de lätt rosenfärgade vidderna. Luften var utomordentligt lätt och vår milslånga promenad vid sidan af diligensen gick spänstigt och lustigt, oaktadt den stupande uppförsbacken. Snart voro vi inne i barrskogsregionen, drifvorna begynte på sidan om

vägen, och när granskogen stängde for utsikterna, kunde man godt tänka sig förflyttad till en skogsväg hemma i norden.

Men så snart skogen glesnade, blänkte alperna fram i morgonbelysning och hemstämningen blåste bort med fläktarna från dem. Och när vi hunnit mellan tusen och tvåtusen fot öfver Rhônedalen ombesörjde den gapande klyftan till höger med en väldig stalp på motsatta sidan, att vi icke glömde hvar vi befunno oss. Högst i fonden stod Monte Leone som barrier mellan Italien och oss, och det såg man på honom, att han icke var den, som skulle vika ur vägen.Konduktören älskade icke att gifva tydliga upplysningar, om hur vädret skulle gestalta sig, och när solen allt fortfarande sken klar på Berner-Oberland, bekymrade oss molnslöjorna öfver de närmaste topparna föga. Tvärtom, de ökade endast ljuseffekterna, när de sletos sönder och strömolnens skuggor som svarta skred jagade utför sluttningarna på andra sidan bråddjupet,

Ändtligen blef vägen smal mellan drifvorna, och en kvarts timme före stationen, där vi skulle byta ut diligensen mot släden, klefvo vi in i den och läto det frustande spännet draga oss vidare. Vi befunno oss utmärkt efter den goda motionen, och den gamla postchäsens knarrande och skakande nästan ökade vårt friska välbefinnande. Inte häller slog en improviserad smörgåsfrukost ner vårt humör och vår förhoppningsfullhet.

Vid nästa station — »refuge» — stufvades allting om på slädarna. Härifrån kunde vi se Napoleons väg som en mörk linje ringla sig uppför dalväggen på motsatta sidan, göra en bukt och försvinna uppe i den stora bländande hvita dalbottnen, som tog sin början under Monte Leone, svindlande högt öfver oss.

Att fot för fot gifva sig uppför de ofantligabranterna föreföll mig alldeles lönlöst i början; vi skulle aldrig hinna fram med den fart vi gjort hittills. Och likväl borde vi inom tre timmar passera passhöjden och rutscha nedåt Italien, det stod både i Bædeker och i tidtabellen.

I själfva verket tog farten till betydligt, när slädarna med två hästar i spann åkt fatt oss, där vi gifvit oss gående förut medan åkdonsombyte skedde. Den branta bärgväggen vänster om oss vette mot solen och sydväst, och resehandboken hade diverse betänkliga upplysningar om den. Här gingo lavinerna ner vintertid som sommarströmmar, ofta när det allra minst passade sig. Konduktören var allt fortfarande mycket ovillig att diskutera vare sig vädret eller lavinerna. Han var tydligen i likhet med resehandboken ämnad bara för sommarresande.

Nu förde vägen genom ett par ovanligt höga drifvor, och skjutskarlen blickade med vänstra ögat forskande uppåt bärgväggen, där snöströmmarna lågo frusna i breda hvita linjer mellan de svarta upphöjningarna på ömse sidor. De togo sin början någonstans där högt uppe och slutade på högra sidan om oss nere i bråddjupet, passerade midt öfver vägen, utan att jag kunde upptäcka en tillstymmelse till bro öfver dem.Återigen ett par väldiga drifvor, som man gräft igenom, och så en ny väldigare än de andra, med färska spår af mull, afbrutna trädrötter och stenar. I den drifvan stodo ett par karlar och skoflade vägen klar. När vi passerat drifvorna, vände sig konduktören om och sade:

— Den där lavinen gick i går öfver vägen!

Det var således Simplonpassets säkerhet och beviset på värdshusvärdens sanningskärlek! Han hade ännu i går försäkrat, att han ej hört om några snöskred på hela vintern. Men jag hade bort gissa att han var döf på det örat.

Jag kastade en blick uppåt bärgväggen, som på stället för lavinen var sopad klar. Högt uppe funnos ännu rester af snön, hängande öfver den tomma lavinbädden och beredda att glida ned vid första varmare solsken, eller första töväder som nådde upp öfver trädregionen. Här nere skar vägen af lavinernas strömfaror på midten, och här gick posten alla dagar af och an obekymrad om faran, emedan den hotade ständigt. Egentligen hörde det till sällsyntheterna att den verkligen öfverraskas och råkar in i skreden, det händer så godt som aldrig,men väl afspärra de vägen för den, ofta för flere dagar.

Våra hästar sprungo i munter takt öfver en bro och sedan vidare snedt uppför fjällväggen på andra sidan om bäcken. Ett par hundra fot högre upp stannade vi i den lilla byn Berisal för några minuter och konstaterade på en termometer att vintern inträdt redan här, ty kvicksilfverpelaren stod under noll. Så hade vi också nått 5,000 fots

höjd öfver hafvet, luften var hänförande lätt och frisk, och när vi satte oss i gång igen, klingade bjällrorna klarare och ekot kom gladare igen än jag någonsin hört det förut. I många svängar och krökar vindade sig vägen allt vidare uppåt, solen sken mellan drifvande skyar, stalperna stodo bländhvita rundtomkring och på fjälljättarnas sidor drefvo skuggorna från skyarna sitt spel. Vi närmade oss trädgränsen allt mer och mer, vinden blef allt skarpare och kölden likaså, men ju mera skogen glesnade, desto mera storartade öppnade sig högalpernas vintriga perspektiv inåt Berner-Oberland, medan Rhônedalen krympte ihop till ett smalt dike, som visserligen var litet mer än en hel kilometer djupt.Så vände sig vägen om en bärgsvägg, och rätt framför oss, litet uppåt, låg Simplonpasset, bäddadt i famndjup snö, där vägen totalt försvann i det hvita och endast Monte Leones mörka fjällmassa och de här tätt stående fjärde, femte och sjette »refugerna», — tillflyktsorter under snöstormarna — bildade afbrott mot den ofantliga snödrifvan. Trädregionens sista magra granar klamrade sig som i förtviflan tätt till alpbranterna, glesa, spridda, tuktade af stormarna, men envisa som äkta nordbor. Snön låg så djup på vägen, att stenafvisarna mot afgrunden till höger icke längre syntes. Strömolnen slogo sig ihop till snömoln, som i ilande fart ströko fram lågt öfver våra hufvuden, och de strödde ut sitt hvita innehåll i allt större massor. Så stannade vi vid fjärde »refugen» för att låta hästarne pusta ut litet, innan vi anträdde den besvärligaste delen af vägen.

Napoleon lär ha byggt Simplonvägen lika mycket för militära som för allmänna ändamål. De vid vägen anordnade nio »refugerna» — sex på den norra sidan passet och tre på den södra — skulle jämte den stora, nya hospicen ungefär midt på passhöjden, tjäna såväl trupperna som vanliga resande till hviloställen och tillflyktsorterundan snöstormarna, som här höra till dagordningen. Man kan förstå att brytningen mellan Italiens värme på ena sidan och högalpernas snöfält och gletscherns på den andra skall åstadkomma stora rubbningar i atmosfären. Men för en nordbo, van vid snö och köld och yrväder, förefalla de första, massiva gästgifvaregårdarna af sten nästan som löjliga försiktighetsmått, där de stå på en half mils afstånd från hvarandra midt i en lugn skogstrakt. Och när man så i en enda blick kan se tre stycken sådana endast en eller ett par kilometer från hvarandra och dessutom vet att själfva den stora hospicen ligger strax bakom den tredje synliga gästgifvaregården, då tycker man att Napoleon var en ganska ömkyld och pjåkig herre och hans folk en samling förvekligade stackare. De skulle bara sett våra vintervägar i norden med skjutshåll på 2 à 3 mil, för att inte tala om isvägen öfver Kvarken!

Men ju närmare passhöjden man kommer, desto mera torna sig drifvorna, desto skarpare bli vindstötarna, desto hemskare Monte Leones svarta massor, utför hvilka gröngula, stelnade isströmmar stupa ned i dalbottnen tvärs öfver vägen. Man börjar inse att en snöstorm blanddessa afgrunder kan gestalta sig annorlunda än en på hemlandsisarna, och att refugerna lika fullt kunna vara nödvändiga.

Det klara solskenet är borta, bjällerklangen drunknar utan eko i den väldiga, öde, snöfyllda dalbottnen, vindstötarna bli allt mera ilskna, och vi passera den första, i bärget utsprängda tunneln, öfver hvilken en gletschers grönhvita ismassa glider ner i dalen. Vägen blir allt smalare, vårt samtal tystnar, blickarna mäta stupen till höger om vägen, och jag taxerar bråddjupet till 2,000 fot allra minst. Om en häst skulle skygga eller släden glida från den knappt synbara vägen, så skulle vi genast komma att prestera världsrekordet i backskrinning, men ingen starter skulle upptaga tiden, — tyvärr! Den växande stormen rifver och rycker i våra kläder, som knappast äro tillräckliga att skydda oss mot kölden, konduktören manar på hästarna, yrsnön sopar genast igen våra spår, och framför oss ser man ej häller stort till den lilla utskärningen i kanten af den kolossala snödrifvan, hvilken utskärning kallas Simplonvägen...

Vi åka förbi den femte refugen och äro nu inne på den farligaste och högsta sträckan af vägen. Vi hinna knappast se på de väldigaomgifningarna, så upptagna äro vi af att se till att vi själfva hållas kvar på vägen. Ofrivilligt har jag lyft mitt högra ben ur släden för att vara färdig att hoppa ur vid första slingring. Vi passera genom ett nytt galleri under »Kaltwasserglacieren» och stanna midt i galleriet för att betrakta gletschern underifrån. Framfor en af galleriets öppningar hänger en grön isfeston af flera meters tjocklek och längs den störtar alpbäcken ner och försvinner i en gröngul isgång i djupet. När vi åka ur galleriet spärrar en snödrifva vägen, men vi äka upp på den, och nu är vägen jämt så smal att släden ryms på den. Jag försöker en blick ner i dalbottnen till höger, fattar att vi äro högt uppe på en snödrifva af ett obestämdt antal tusen fots höjd, och besluter så, att hällre se uppåt

snödrifvan på vänstra sidan om vägen. Den sträcker sig där ända upp i molnen, mellan hvilka svarta bärgmassor skymta.

Jag börjar längta till nästa refuge, som är en kilometer längre borta. Men därunder måste jag klargöra för mig att det bara behöfts att en snöboll lossnar däruppe till vänster, börjar rulla nedåt kanten och passerar vägen samtidigt med oss, för att vi skola dränkas i den kolos-sala hvita bottnen därnere. Att sedan kafva sig upp ur dessa snömassor, iklädd vinterpäls — ja det kunde just bli en ny sport for engelsmän! Icke för de fyra damerna i pälskappor och filtar, som jag lockat ut på vår lilla vinterfärd.

Annu ett galleri, långt, mörkt och tryggt med yrsnö högt upp öfver alla öppningar utåt. Jag håller just på att i tankarna formulera en orädd fras till konduktören med uppmaning att låta oss stanna här, då vi i detsamma åka förbi två karlar, som äro sysselsatta att skofla vägen klar — *inne i det täckta galleriet!* Hvad skulle det ej då vara utanför! Den ene karlen tager plats på kusksätet bredvid konduktören, den andre ställer sig bakpå. Nu skulle alltså det värsta komma!

Vid den andra ändan af galleriet var farvägen alldeles afstängd af en drifva på tre famnars höjd. Vi togo därför fart och åkte uppför en annan mindre drifva till vänster, i kanten af hvilken karlarne i dag skoflat ut en ny improviserad vinterväg. När vi kommo upp på den drifvan, slingrade släden nedåt på den mjuka vägen, som satte sig under vår tyngd, och nu ljöd det första och enda anskriet från damerna. Jag bad dem sluta ögonen, gjorde det själf lika-så, men bara till hälften, och såg därför hästarna vada i snön öfver knäna midt i den meterhöga snödrifvan, medan lösa snöstycken lossade rundt omkring och rullade ljudlöst tusen fot ner i dalbottnen till höger. Karlarna balanserade släden både fram och bak, hästarna gjorde underverk af styrka, och om några minuter andades vi ut vid sjette refugen. Vi hade passerat den värsta sträckan.

** *

Efter en kvarts timmes rast vid den stora Simplon-hospicen, 2 kilometer öfver hafvet, satte vi af utför alperna till Italien. Jag hade redan tidigare beundrat hästarnas säkerhet, men nu stegrades min beundran till förvåning. På sydsidan om passhöjden tog snöstormen vid med full kraft, och det fanns icke ett spår af väg att se, men likafullt rutschade vi utför i fullt galopp, öfver och genom famnhöga drifvor, med stormen tjutande omkring oss, och med den heta solen då och då framstickande mellan skyarna, midt bland hvilka vi färdades fram. En underlig färd för en nordbo! Bitande kall snöstorm och bitande het sol i förening. Om en kvart timme hade vi passerat snögränserna ochstormområdet och bytte ut slädarna mot en diligens, midt i ett vårlandskap med knoppande trän och blommande alpväxter. Ännu en kvarts timme och vi åto middag i byn Simplon, 2,500 fot nedanom passhöjden.

Här ofvan om oss drogo små hvita solskyar med ilande fart, — jag kände till de skyarna, »hvita som lam och små», och hvad de innehöllo! Det var snöstormen, som fortgick där uppe! Men vi fördjupade oss i Gondoklyftan, mellan lodräta bärgväggar af mer än en half kilometers höjd, och åkte om en timme in i Italien, där naturen genom ett trollslag bytte om dräkt och gaf våra ögon idel nya ämnen att hvila vid. Hesperien tog emot oss med gröna ängsmattor, halfutslagna träd, magnolia och cypress, mandelblom och en märkvärdigt varm, rödbrun färg öfver det hela, som tvingade mig att taga af ytterrocken och undra om ej alla dessa höjder på tusen meter voro idel overkliga teaterdekorationer af välmålad papp.

Men när de fortforo att torna upp sig allt rödare och varmare, sedan vi i Domodossola bytt ut diligensen mot järnvägen, trodde jag slutligen på dem och på deras tunga björnfällar af olöfvad kastanje. Särdeles när vi i Gravel-lona åter togo diligens till Pallanza, och jag från kusksätet närmare kunde granska dem. Men ombytet från snöstormen och de gigantiska drifvorna på Simplon var så starkt, att mitt sunda nordiska förnuft nästan vägrade att vara med om en sådan öfvergång.

Det var först när vi närmade oss Lago Maggiores blåhvita idyll, när vägen låg bländande hvit i solnedgången, när luften var mild som i juni hos oss, när träden visade graciösare former och bärgen vackrare linjer än jag sett förut, ja när själfva telegrafstolparna afveko från de stela raka linjerna, som jag verkligen kände att jag var i Italien.

Och med en märkvärdig blandad känsla af gamla barndomsföreställningar och nya skönhetsintryck, såg jag Hesperiens kväll skymma öfver Norditaliens vackraste landskap, och Lago Maggiores blåhvita färg fördunsta i hvitt bortom Isola Madra och Isola Bella — — EN TÅGSAMMANSTÖTNINGDet var min liflige, gråklädde och meddelsamme reskamrat på järnvägen, som med dramatisk kraft berättade följande, hvilket han själf upplefvat:

»Ni kan tänka er att en tågsammanstötning är något af det hemskaste, man får vara med om. Det är någonting, som man aldrig glömmer, det är någonting, som bränner sig fast i minnet och i hjärnans fibrer med sådan styrka, att man ännu långt efteråt kan genomgå alla skräckscener lika tydligt, som hade man upplefvat dem i går.

Jag ska berätta er, huru det var, när jag kom att vara med om en sådan olyckshändelse. Eller kanske upprör det er för mycket att höra mig omtala det just nu, när vi självfva sitta på järnvägen och rusa blindt framåt med fyra mils fart i timmen? Kanske kommer det er att få obehagliga rysningar? Kanske kommer ni atttänka på, att vi när som helst skulle kunna möta ett annat tåg, som också rusar framåt med fyra mils fart i timmen och att vi således stöta ihop med summa åtta mils fart i timmen? Det är redan en förfärlig hastighet och stöten blir, som ni lätt kan föreställa er, utomordentligt våldsam.

»Ser ni här?» — han tog om järnet, som uppbar nätet ofvanför våra hufvuden — »detta järn blåses af af bara lufttrycket vid sammanstötningen. Har ni sett nogare på de starka järnbjälkar, som bilda underlaget till vaggonen? Jaså inte. Nå, — en sådan järnbjälke är femtio gånger starkare än detta här röret. — Men vid en sammanstötning af bara sex mils fart i timmen har det händt, att bjälkarna sett ut så här — —!»

Han beskref cn zigzaglinie i luften och kramade sedan ihop den osynliga bjälken mellan sina händer och kastade bort den som ett slags nystan.

»Ni kan däraf föreställa er, huru ett ben och en arm se ut efter katastrofen, om man råkat få taga emot stöten med dem. Nej, jag ser, att ni tycker det är obehagligt. Jag ska inte tala vidare om det. — — Jag ville bara skaffa er en jämförelsepunkt mellan hållbarheten hos en stark järnbjälke och de starkaste partierna imänniskans skelett. Jag vill alls inte leda edra tankar på, huru de svagare och känsligare partierna af vår organism skulle taga sig ut efter skrällen. Förlåt mig, att jag oroat er! Jag tror visst inte, att vi just nu ha att befara en sammanstötning, men skulle det ske, så kunde det bli rätt obehagligt, förstår ni?

Isynnerhet som det nästan alltid uppstår eld i de sammangyttrade spillrorna, så att de som icke kunna hjälpa sig ut ur högen, bli för det mesta stekta eller skållade af ångan, som strömmar ut från den sönderbrustna värmledningen och från lokomotiven.» — »Ja», tilläde han och såg tankfullt och mystiskt bekymradt på mig — »man ska inte tro på varsel. För gör man det, så undgår man aldrig att oroa sig. Jag har just i natt haft en varsel, alldeles likadan som den jag hade för ett antal år sedan, när jag var med om tågsammanstötningen. Men *ni* tror ju inte heller på varsel, det ser jag, och därför kunna vi båda taga det alldeles lugnt, inte sant?

Det vore ändå hemskt, om någonting sådant skulle inträffa, eller hur? Jo, jag ser, att ni också tycker det. Visst vore det hemskt, förstås: — Vet ni, huru jag räddade mig senast?Jag ska berätta er det. Det skedde så här. Jag var så godt som daglig passagerare på bantågen mellan — ja, det hör inte hit, men så mycket kan jag säga, att det var ungefär en mil framåt härifrån. Alltnog, jag var van vid att resa den sträckan, och varnad af varseln jag haft, gaf jag noga akt på allting. Ty fast jag inte tror på varsel mer än ni gör det, så föra de dock något obehagligt med sig hvarje gång de infinna sig och skrämma oss — eller hur? Visst göra de det, inte sant? Jo, jag ser, ni tycker som jag.

Som sagdt, jag var visst inte farligt uppskrämd och rädd, men jag gaf noga akt på allting, som passerade. Kupén var fylld af folk, alldeles som i dag, fylld af sorglösa lyckliga människor, som alls inte anade, att de skulle krossas till mäsk och ångkokas om några minuter. Jag satt ungefär som nu, lika långt ifrån utgången och betraktade de resande med ett slags medlidande, alldeles som hade jag kunnat förutse deras öde. Jag minns, att jag tyckte synd om dem allihop, utan att rätt veta hvarför.

Nå, bäst jag sitter och gifver akt, så hör jag, att lokomotivet ger ursinniga bromssignaler och att farten saktas

ganska våldsamt. Jaggissade, att någonting förfärligt skulle inträffa, såg på samma gång till min förvåning, att de andra resandena hvarken hörde signalerna eller anade oråd. De sutto lugna som förut och tycktes anse allt i sin ordning. Då vaknade min självbevarelsedrift och gjorde mig så godt som brottslig. I stället för att varna dem och skrika ut, att vi om några ögonblick skulle stöta samman med ett mötande tåg, tog jag en hastig öfverblick af situationen och insåg, att jag möjligtvis ännu kunde rädda mig själf genom att icke göra allarm eller ställa till rusning mot den smala kupédörren. Jag störtade därför med återhållen andedräkt förbi mina reskamrater mot dörren, och jag glömmer aldrig den nedriga glädje, jag ett ögonblick kände öfver att ha lyckats lura dem att sitta still. Jag minns flere af passagerarnes ansiktsuttryck, då de sågo mig taga en så brådstörtad reträtt, särskildt minns jag den flegmatiska och missaktande blick jag fick för mitt fjäsk af en däst och tjock brukspatronfigur, hvars fläskhydda jag stötte till i förbifarten.

Ögonblicket därpå stod jag ute på vagnens lilla plattform och lutade mig fram öfver den lilla järngrinden, ni vet, som är stängd, medanbantåget är i rörelse. Och jag såg icke långt framför oss det andra bantåget, inhöljdt i en sky af stoft och ånga under ansträngningarna det gjorde for att hejda farten. Vårt eget tåg stod nästan stilla redan, och jag trodde ett kort ögonblick, att hela katastrofen kunde undvikas. Men kanske har ni observerat, att man mycket lätt misstager sig på farten ett bantåg gör, — alltnog, också jag misstog mig. Vi rusade allt närmare ång- och stoftmolnet framfor, eller också kom det rusande på oss. Jag hade ej ett ögonblick att förlora, jag öppnade grinden blixtsnabbt och tog ett långt språng snedt framåt med all den samlade muskelkraft min oerhörda nervspänning gaf mig.

I samma ögonblick jag fann mig liggande framstupa på banvallens sluttning, törnade bantågen ihop med ett förfärligt dön af krossade koffertar och bristande järn, sjudande ånga och klirrande glas, — alltsammans kom störtande öfver mig där jag låg och våndades — — —»

Min gråklädde reskamrat afbröt sig plötsligt, steg impulsivt och häftigt upp, kastade en förskrämd blick ut genom kupéfönstret — och störtade mot dörren, i det han ängsligt ropade till mig:»Där är det — där är det...!»

Jag vill icke säga, att jag med iskall likgiltighet åhört hans berättelse, än mindre hade hans besynnerligheter om varsel och hotande olycka lämnat mig fullkomligt oberörd. När han gjorde sin instinktiva reträtt mot kupédörren under det hemska utropet, att det mötande bantåget nu var där, flög också jag ofrivilligt upp och rusade ut efter honom.

På vagnsplattformen stod han leende, blickade försmädligt åt mig, klappade mig lugnande och sade nu i en helt ny ton:

»Jag tror ni blef skrämd? Eller vill ni bara höra slutet af historien? Nå, det är lätt berättadt. Jag kom ifrån hela affären med ett skrubbsår på knät och ett annat på armbågen samt litet ömma leder under några dagar framåt.»

Jag såg förvånad och antagligtvis icke så litet flat ut, jag ämnade fråga, hvad hans utrop nyss betydde, då han sprang ur kupén, men han förekom mig.

»Det var just här det passerade», sade han, »och jag ville ut och se på stället, förstår ni?»

»Åhnej — jag förstår inte mycket. Så vidt jag vet, har aldrig en större järnvägsolyckahändt på denna bana, allra minst så här nära Stockholm — — —»

»Alldeles rätt!» gentog han. »Den har *inte* händt. Jag har bara drömt om den, men så lifligt, att jag upplefvat alltihop. Och jag vaknade ur drömmen, då jag föll i golfvet och skrubbade mitt knä. Jag störtade nämligen ur sängen, i detsamma jag kastade mig från bantåget, och jag kom till mig på kalla golfvet, väl två eller tre alnar ifrån min bädd...»

»Åh — jaså!» sade jag höfligt förargad.

»För öfrigt», återtog min besynnerliga reskamrat, »är jag skådespelare och föreläsare och gör också litet i spiritism. Jag berättade för för första gången denna historia, och det var för er. Ni får förlåta, om jag så att säga satte den i scen och berättade den, så lifligt som jag möjligen kunde, — jag ville bara se, om den verkade. Den

gjorde det, och jag tackar er, för att ni varit en älskvärd åhörare. Nu vet jag, att den är bra. Tack ska ni ha, min bästa herre!»

Med en artig bugning räckte han mig sitt visitkort och jag läste:

Edvin Petterson Professor i vältalighet och spiritism vid universitetet i Pensaiola U. S. PETTERSON»Ja ser nu, herrn, nu har vinden kantrat lite mer på nordväst», sade Petterson och tog mig i benet, där jag låg i kajutan på kuttern och sof min bästa sömn. Det var inte mycket jag såg, när jag stack hufvudet upp ur luckan, men jag kände att vinden blåste frisk och dref duggregnet i mitt morgonstyfva ansikte.

Om en half minut urskilde jag konturerna af stranden och hade vaknat så pass, att jag i hjärnan hade kompassen klar och kunde svara Petterson:

»All right. Ska vi segla då?

»Ja, nog tycker jag vi sku' göra det.»

Innan vi fått morgonkaffet varmt och ett ref intaget i de våta seglen, hade det ljusnat nog, för att Furusund skulle framträda i grå konturer genom den regntjocka luften. Jag frågade Petterson flere gånger om han ej ansåg regn-tjockan väl tät för att under den gå ut på Ålands liaf, men Petterson var ung — bara 25 år — och modig och optimist och trodde, att det skulle bli vackert väder än i dag.

Så lyfte vi ankaret gemensamt och läto vågorna skölja den svenska jorden ifrån det, — det är så man på sjömansvis skuddar stoftet af sina fotter. Kuttern föll af i kurs mot det fruktade »Fejan» och Petterson, som redan var van vid hennes små öfverhalningar, bekymrade sig icke mycket, fast hon några tag doppade lärelingen under vattnet.

Nordanvinden kom frisk och byig, men mindre stark än dagen förut, då den stundtals ökat till half storm. I alla fall beredde vi oss på ärlig sjögång utanför Söderarms fyr, där hela hafvet låg på och var upprördt efter två dygns skarp höstblåst.

Petterson är sumpskeppare, ålänning, fiskuppköpare, affärsman och poet, men framför allt är han en duktig sjöman och en lots såsom ingen. En bra kock är han också och en treflig kamrat, han spottar icke i glaset, men kan låta det stå orördt så länge som hälst, när omständigheterna så fordra. Petterson är med några ord en mönsterperson för långfärder påtumanhand, när det blir mörkt i åländska skärgården gör han underverk i lotsningskonst.

Vi stucko ut på Ålands haf i god tid på förmiddagen och hade därförinnan med nöje konstaterat att nordanvinden verkligen dragit sig litet på nordväst, så att vi utan all ansträngning skulle ligga med ett slag öfver till fyrarna vid Ledsund. Just när vi passerade de sista grunden, som bröto hafssvallen i norr, gingo vi, för att ekonomisera med vinden, så nära ett af dem, att vi fingo en brottsjö öfver oss från för till akter, och jag, som satt vid rodret, fick en hel skopa vatten in mellan kragen och nacken. Då vi ej genast hittade på att skylla brottsjön på grundet i lovart, beredde vi oss på flere likadana bad, och jag var smått flat inför Petterson, emedan jag skrutit med kuttern speciellt såsom sjöbåt af första klass. Men det behöfde jag ej vara länge. När vi kommit ut i den jämna, grofva sjön, sam hon som en äjder på vågtopparna, och Petterson, som ej seglat på modärna kuttrar, blef ljus i synen som en sol och sade:

»Nog klarar hon sig alltid, bara vi klara henne.»

Det var för öfrigt icke det sämsta nöjet attse skutskepparens och förståsigpåarens odelade beundran för yachtbyggnadskonstens nyaste framsteg. Petterson är inte gammal och konservativ nog för att i dem se idel herremannalyx, utan han fröjdas åt en snabbseglare som savolaksaren och karelaren fröjdas åt en springare. Och jag tror han en dag, när han gjort riktigt goda fiskaffärer i Stockholm, sätter en kullrig järnköl under sin egen skuta, och då få Ålandsskepparne se på tusan! Då gör Petterson två Stockholmsresor i höstmörkret, medan Andersson gör en, och då styr han ut på det skummiga Ålandshaf med sin tomma skuta, medan alla de andra ligga för ankar i Furusund och vänta på medvind och bättre väder.

Ty Petterson har bara tre månaders »säsong», då han gör sina bästa affärer, och han har brådt om tid. Denna säsong infaller just under höststormarnas och mörkrets allra värsta tid, den börjar i oktober och slutar i januari, när isen sätter p för vidare sjöresor. I fjor var Petterson efter jul i Stockholm med sin sump, och seglade kring ännu efter nyår i Kökars skär på fiskuppköp, men så kom kölden och hans sista fisklast gick med ångbåt till Stockholm, hvarvid frakten tog halfva hans vinsti beslag. I alla fall kan han och hans bror under godt väder, när fisken i sumpen ej dör massviss för stötarna i stark sjögång, förtjäna ända till 900 kronor på en resa.

När Petterson berättade mig detta, rådde jag honom att icke börja lefva på sin penna.

Nå, det hade han inte häller tänkt på, för honom är poesin, gudskelof, poesi, d. v. s. något som både är allvarligt och roligt, som man tjusar flickor med och skryter så smått öfver, när man fått det infördt i tidningarna eller upptecknadt som folkvisa. Men jag tror ändå att Petterson har en viss äregirighet med sin poesi och det med rätta. Ty de verser jag har sett af honom, bevisa att den praktiska ålänningen har diktarbetingelser som de många folkdiktarne på finska.

Ja, — jag hoppas ännu få presentera Pettersons verser, han har själf lofvat sända mig några, när de bli »riktigt färdiga», och jag skall inte bli någon alltför grym Saxo Grammaticus.

Alltnog, — Petterson är mycket mångsidig, mycket älskvärd, mycket meddelsam, mycket tjänstvillig som tillfällig kuttergast, bildad och beläst — han läste »Thais» af Anatole France under öfverresan — och sist och slutligen ärhan mycket urban och höflig, så att Stockholmsfruntimren, vi hade ombord i svenska skärgården, föllo i förvåning öfver en sådan finne. Herr Petterson hade inte för ro skull tillbringat långa veckor i Stockholm och härstammar inte för ro skull från gamla Åland.

Hans många dygder kommer man ganska lätt under fund med, ty han gör ej precis våld på dem och döljer dem ej så alldeles sorgfälligt som det genuint finska lynnet. Han är nog skandinav, och svekoman är han af grundsats. Han älskar ej de finskspråkiga prästerna och deras klumpiga politik på Åland, och han gillar fullkomligt den rika bonddottern, som gaf en af dem korgen, sedan hon ändtligen insett att han bara ville åt hennes pängar.

Men främst af Pettersons dygder står för mig ändå hans sjömansduktighet och hans skicklighet som lots. »Rädd är jag inte», skref han i ett bref till mig, när jag framhöll vådorna af att utan vana vid kutterdäck beträda ett sådant under hög sjö och med stora stöflar på fötterna. Dock kan jag försäkra att han i början allra hälst kröp på händer och fötter ombord, och det håller jag honom räkning för, jag, som under sommarens lopp varit med om tre sämre svenskakuttergastar, hvilka alla jag varit nödgad plocka upp ur sjön. Men Petterson vätte icke mer än fotsulorna den enda gång han kom öfver bord i en smal vändning, då han skulle dirka storsegelbommen. Han höll i sig, han, och hade roligt åt att han skrämde fruntimren en smula.

Så modig och rask Petterson än är, inte var han riktigt glad på Ålands haf, när regntjockan tätnade allt mer, ju närmare vi kommo finska kusten. Vår kompass var ojusterad, järnkölen kunde tvinga den att missvisa, sjön gick rytande och grof, och jag hade sagt honom att kutterns skrof var för tunnt för att motstå den minsta törn åtminstone i denna sjögång. Sedermera måste jag trösta honom med att kölen nog motstod diverse törnar, och att den lyckligtvis var så djup, så att vi skulle manövrera som riktiga klåpare för att taga bottenkänning med själfva skrofvet. Ånej! — törn kom alls inte i fråga, påstod han tvärsäkert. I alla fall låg Petterson en god half timme framstupa öfver kajuttaket och teg envist. Han hade känning af att vi borde ha Långskärs fyr i sikte med den 7 knops fart vi gjort, men han kunde ej upptäcka den. Hvarken med blotta ögat ellermed kikaren. Och han vägrade envist att taga en sup genever och en smörgås, innan vi fått fyren inom synhåll.

Till råga på hans misshumör kom en ogenomskinlig regnby blandad med hagel öfver oss, fast det nyss lofvat klarna och fast solen tittat fram ett tag mellan molnen. Ändtligen blef jag otålig och bad honom gifva mig åtminstone supen och smörgåsen. Det beredde han sig också att göra, men just som han fått upp korken ur den fyrkantiga, svarta flaskan, blinkade han åt mig glädtigt och sade:

»Nu tar jag en med.»

Vi hade Långskärs fyr akter om oss i lä. En ljusning bland regnmolnen visade en dimmig pelare på ändå

dimmigare grund. Den bäst justerade ångbåtskompass hade ej kunnat hålla streck bättre än vår egen. Men vi hade gått långt förbi fyren utan att se den.

Jag tror genevern smakade Petterson. I allmänhet förstod han uppskatta holländarne både som sjömän och bränvinsbrännare; — jag förundrade mig öfver att han ej kände deras målare. Långt framom oss dykade disiga land upp. Innan vi hade Nyhamn tvärs, klarnade det, och vid Ledsund fingo vi släppa ut refven.Solen kom fram och hade vänligheten bjuda till att torka oss. Men som jag lätt en sjö in öfver nacken, föredrog jag torra kläder framom soltorkning. Petterson däremot ansåg det vara nog med torra strumpor. Man ska inte skämma bort sig, sade han.

Brottsjön, som gick öfver oss, måtte ha haft en viss kraft, ty någonstans i svenska skärgården sällade sig ett dimimutivum af groda till oss, och fattade posto djupt inne i ett hörn af sittlådan. När vi nu sökte efter den, var den borta. Stackars groda! Bortsköljd i sitt eget element väntades den likväl af döden där! Det är ett platt öde äfven för det plattaste djur!

I Degerby gjorde vi honnör för lotsåldermannen, som skaffat mig Petterson. Färden från Furusund och dit hade vi gjort på sju timmar — och en half, skall jag tillägga för att ej vara pedantisk.

Det lugnade af på eftermiddagen, och därför blef Petterson i tillfälle att visa hur en Ålandsskeppare känner farvattnen i sina hemtrakter. Det finns en grupp af 365 holmar och skär sydvart från Föglö, denna ögrupp är känd för sitt äjderskytte året om, för sitt sälskytte, för sitt ytterst svåra farvatten, och den bär namnetKlåfskär. Några Helsingforsdoktorer ha gjort namnet kändt inom sport- och vänkretsar, och då en sådan vetenskapens och jaktnöjets eremit just för tillfället befann sig därute, och då jag därjämte visste, att ett besök af mig nattetid på denna ort kunde fattas och erkännas som ett bevis på sympati och s. k. gammal vänskap, så styrde vi ditåt. Petterson hade afsagt sig allt ansvar för grundstötning, men då vädret var lugnt och barometern stod högt, så tog jag ansvaret på mig, isynnerhet som jag visste huru lätt manövrerad vår bät var och icke häller förblifvit alldeles obekant med sättet att taga den ifrån ett grund. Dessutom fanns det ankarplatser på vägen.

Alltnog — just när det blef stickmörkt kl. 8 på kvällen, kommo vi in bland Klåfskären under sakta medvind, ströko klyfvaren och gingo för dikt anhaladt storsegel för att ej göra stark fart. Jag, som så ofta varit och är idel öra, gladde mig åt att se en annan, som var idel öga. Petterson nästan lyste fram oss med sin vilja att visa, hvad han dugde till. Lotsåldermannen på Degerby hade bejakat hans påstående att ingen främmande, icke ens bönderna själfva imörkret gåfvo sig ut till Klåfskär, men nu gjorde vi det. — Och det gick förträffligt.

Icke en bottenkänning, icke en sekunds osäkerhet hos Petterson, fast kuttern gick sex fot djupt och lite mer, och fast månen var i nedan och himlen endast halfklar. Jag ville inte störa honom i hans sysselsättning med onödig beundran, jag lovade och fälde på hans kommando, snuddade vid klippor och saktade farten till minimum. Petterson trodde jag inte uppskattade hans skicklighet och därför påpekade han den gång efter annan. Han hade icke ännu läst någon estetik med regler om dramatisk verkan. Mellan de 365 holmarna sågo vi slutligen ett ljus tindra i mörkret. Petterson drog in ett djupt andetag, men endast det hade så när kostat en grundstötning, ty strax därpå fick jag lägga rodret i värsta lä för ett dånande »lova»!

Vi kastade ankar midt ute på en fjärd, tyckte jag i mörkret, och rodde i land. Petterson förde mitt visitkort upp till doktorn med förfrågan om han kunde taga emot så sent på kvällen. Han kunde taga emot. Men ändå frågade han mig mycket bestämdt, hvad jag gjorde på Klåfskär.

»Jag far bort», svarade jag sanningsenligt.

Sedan togo vi en bägare i frid och sämja,och Petterson bjöd på äkta svensk punsch. En värdigare man har sällan fått bjuda på svensk punsch.

Efter en natt på äjderdun, lycklig som Topelii lilla gosse i sagan om Fjäderholmarna, fick jag tillfälle att dagen därpå vid dager bedöma Pettersons storverk i mörkret. Vid full dager hade vi på återförd från Klåfskär tvänne grundkänningar, bara för det Petterson nu ansåg sig så säker. Den ena af grundkänningarna var ganska skarp, kuttern satte i väg öfver stenarna som en kapplöpningshäst vid en steeple chase. Jag såg på Petterson styft, men

sade ingenting, då vi kommo loss af oss själfva igen. Den grundstötningen tog så Pettersons ambition, att han hvarken log eller pratade eller åt på flere timmar. Men då jag senare bad honom väja undan för en större holme af 50 fots höjd med den anmärkningen att kuttern möjligen ej skulle flyga öfver den log han igen helt godt.

Petterson är naturligtvis på marknaden i Helsingfors. Jag ber den, som träffar honom på fiskaresoaren att språka med honom och hälsa honom från mig. Den skall fa se en ålänning, som duger i mer än ett afseende. Det minsta han duger till är en tidningsartikel. EN HISTORIA FRÅN GAMLA HÖGHOLMENDet var de tiderna då Högholmen ännu icke tagits omhänder af utskänkningsaktiebolaget och ombildats till den nuvarande parken. Den låg där halfvild midt i Norra hamnen med sin dansbana och sin lilla restauration. Inga sandade gångstigar löpte då holmen rundt och inga paviljonger reste sina paraplytak här och hvar, där utsikten var lockande.

Men om söndagarne höll folklifvet till bland Högliolmens aspar, på dess oklippta gräsmattor och mossiga klipphällar. En ångbåt gick ut dit från södra hamnen fyra eller fem gånger på söndagseftermiddagen och afhämtade på kvällen sin last igen. Större delen af besökarna kommo dit i egna roddbåtar, öfverfulla af glada stadsbor med kaffepannor och ölkorgar. Och de slogo sig ner i den fria naturen, roade sig efter bästa förmåga och dansade för fem pennis af-gift till det bekanta »Högholmskapellets» lifvade musik.

Ett halft tiotal poliser höllo ordning och skick, men kunde nog fås att sällskapa vid kaffepannan om man kände dem själf eller bad någon i sällskapet som var bekant med dem och kunde bringa dem inbjudningen.

Janne Friman och jag hade rott öfver från Brobergskajen med hela Frimanska familjen och fru Josefson, sjömansenkan, som bodde hos dem. Båten var alldeles fullpackad, ty alla Frimanska småbarnen togos med och där hade icke funnits nim för en enda kristen själ öfver det antal vi voro. Hela tolf stycken blefvo vi när det räknades; Frimans voro åtta stycken med barn och blomma och så jag och Petter Roslund, fru Josefson och hennes sjuårs flicka.

Janne Friman och jag sutto vid årorna och gubben Friman styrde själf, — han tyckte alltid om att föra kommandot i båten. Hemma var det hustrun som styrde. Janne Frimans syster Anna satt där tätt framför mig och var i vägen för åran med sin rygg, men det sade jag ingenting om, ty hon hade lof att vara mig i vägen så mycket hon ville. Hon höll en af sina småsystrar i famnen och såg så söt ochhygglig ut som ingen annan flicka i staden, ända från Broholmen och ned till Brunnsparks-vallarna.

Emellanåt hade hon lust att skrika till, när båten vickade för mycket, jag kunde se det på hennes rygg, men aldrig sade hon ett ord heller. Hennes mor satt i stället och jämrade sig hela vägen, ropade högt för h\ ar gång det stänkte in en smula vatten och tycktes alldeles ha tappat sin säkerhet så snart hon steg i båten. Gubben Friman log alltid vid rodret när hon skrek och sade till henne:

— Se så, gumman min, nu stjälper vil

Men vi stjälpte inte, utan kommo i land på

Högholmen allesamman med sex Frimanska barn och ett Josefsonskt, utom kaffepannan och tio flaskor öl, som Janne Friman smuglat med i tören. Han plockade upp dem en för en därifrån när vi stigit i land, och för hvarje flaska sade hans mor som börjat fa sin kommandoluft igen, så snart vi kommit i land:

— Är det inte nog nu?

— Inte ännu, svarade Janne och hifvade upp en flaska till ur föreh, tills alla tio stodo i rad på stranden och blänkte i solskenet.

— Herre Gud — hvad ska’ vi ha så myc-ket öl tillf skrek också fru Josefson och gaf Janne Friman en ogillande blick. Men han blinkade slugt med ögonen tillbaka och nickade så hemlighetsfullt åt henne att hon ingenting vidare frågade. Hade hon vetat hvad jag bar i barmfickan, skulle jag väl ha lått ovett huden full, men det visste hon inte, Petter Roslund var den enda som sett mig stoppa dit en grann flaska med etikett och silfver på korken och han höll det nog för sig själf, for att få någon del af välfagnaden.

Jag tyckte nu inte riktigt bra om fru Josefson for min del, så att jag antydde för henne att det inte angick henne stort huru mycket öl vi hade med oss, men då bad Janne Friman mig vara tyst och inte blanda mig i hans angelägenheter. Det kunde Janne Friman ha rätt i och jag teg för att inte ställa till gräl, ty fru Josefson såg grufligt grällysten ut och stälde sig skyddande framför sin lilla flicka, precis som om jag ämnat anfalla det oskyldiga barnet. Hennes hållning retade mig nog, nien jag lät bli att säga någonting för fredens skull och kanske litet för Janne Frimans skull också.

Ty Janne liade nu en svaghet och den delades också af fru Josefson, som själf var skul-den till alltsammans. Det var mycket därför som jag inte rätt tålde henne och jag hade många gånger sagt Janne, som var min vän och en präktig ung karl dessutom, att han skulle akta sig för cnkans nät och inte låta kånga sig i dem. Men det lär allt ha varit mera öfverflödigt, ty hon hade hållit sin tumme på gossen ända sedan han blifvit fullvuxen och Janne svarade heller aldrig någonting när jag rörde vid den saken.

Om fru Josefson helst varit en riktig enka, skulle jag inte bråkat, men nu var det så att hennes man för sju år sedan reste till sjös och inte sedan dess kommit tillbaka, lika litet som han skrifvit någonting till henne. Nå, det sista förundrar mig inte så mycket, ty han kunde säkert inte skrifva en bokstaf när han for hemifrån, och föga hade han lärt sig skrifkonsten på sjön heller. Nå emellertid hade hon ingenting hört från honom och därför begynte hon anse sig som enka rätt eller slätt.

Och det var väl tidigt hon gjorde det, ty redan två år efter mannens afresa, började hon kasta ögonen på Janne, som då var bara en aderton års pojke, men en duktig sådan, lika god som mången myndig karl. Det måste hon

Efter kt'stfIsbrisen. 11ha insett, ty hon tog aldrig ögonen från honom på de fem år som gått sen dess. Janne var naturligtvis inte karl nog att draga sig undan ett sådant kjortel välde, ty >cnkan» var bara några år äldre än han själf och såg så predlig ut som en ung flicka, fastän barnet som hängde henne i fållarna redan var stort nog både att tala och att springa bort från mor sin, då hon sedan fick söka henne i timtal och gråta och tro att ungen gått och dränkt sig. För resten gick fru Josefson alltid fint klädd, mycket finare än jag tyckte hon borde haft råd till. Mjuk i hullet var hon och hvithyad, och det kom väl sig af hennes fina arbete, klädsöm eller hvad det var.

Jag vet inte hvad för slags vidare konster hon använde, men nog blef Janne Friman kär i henne upp öfver öronen och inte tycktes det aftaga heller så länge han bodde i hemmet och hade enkan till dagligt umgänge. Jag rådde honom att flytta hemifrån eller söka arbete pä annan ort, men fastän han tycktes haft lust att följa mitt råd blef det aldrig af. Han skyllde på far och på mor, på syster och bror och på den dåliga arbetsförtjänsten annorstädes, men på »enkan» skyllde han aldrig och därför visste jag hvar skon klämde.Det var klart att >enkan» inte blef god på mig kor mina råd till Janne och hon har också aldrig på fyra år sagt ett vänligt ord till mig eller gifvit mig en försonlig blick. Vi ha alltid varit som hemliga fiender vi två, men jag brydde mig inte så mycket om det, ty i Fri-manska familjen finns det andra som behagade mig mera än Jannes sjömansenka. Inte heller förstod jag huru Jannes föräldrar kunde tillåta att »enkan» gick och fördärfvade deras äldste son, och hvarför de alls höllo kvar henne i familjen.

Men det var inte godt att ga och resonnera med Frimans om fru Josefson. Hon betalade dem bra för sig och sin unge och var väl en duktig kvinna för öfrigt, ty sade man ett ondt ord om henne till Frimans fick man det tiodub-belt igen både af far och mor och äldsta sonen. Den enda som jag tyckte att en smula höll med mig var Ida Frinian, äldsta dottern.

Nå, det kan nu ha varit huru som hälst.

Vi voro som sagdt komna i land på Högholmen och Janne Friman plockade upp ölfia-skorna ur gräset för att bära dem till ett bra ställe, där vi kunde koka kaffe och roa oss i lugn och ro. Jag hjälpte honom just med detnär jag hörde sjömanskomtnandorop utifråii norra hamnen blandade med gnissel af block och rår som svängdes. Jag såg upp, och där kom just in en stor bark för öfverseglen. Hela manskapet var uppe i riggen för att beslå seglen och vårt sällskap stannade för att se skeppet manövrera och gå till ankars.

På fockmasttoppen bar den en flagg, som jag inte kände, men från gaffeln föll norska flaggen ner i vackra veck.

»Den norrmannen kommer långt ifrån att döma af flaggen på förtoppen, förmodade Petter Roslund.

»Hvad är det för en flagg, dä?»

Det visste han inte och ingen annan heller och så sägo vi barken styra inåt Tjärholmen och oni en stund gick ankaret, så vi tydligt hörde rassel af kettingen och sågo en röd sky af rost förut vid klysgattarna.

»Nå, nu äro de i hamnen», sade gamla Friman afgörande, »och hvad kan vi vidare göra än att lyckönska dem därtill?» Så tog han kaffepannan och gick i spetsen inåt holmen medan vi följde efter.

Aldrig hade jag sett Janne Friman och fru Josefson kärvänligare än denna eftermiddag. Devoroalldeles som fästefolk. Jag harmades för mig själf öfver dem, utan att rätt veta hvarför. Jag kunde ju låta dem (a hvarandra, fastän hennes man kanske ännu fanns i lifvet; — det hade ju händt andra sjömän förut att deras hustrur voro omgifta när de kommo till hemtrakterna igen efter en riktigt grundlig långresa.

Emellertid kunde jag inte låta bli att fråga Ida Friman i förbigående, sedan jag tagit henne afsides, om hon tyckte det var rätt att fru Jo-sefson så där smektes med Janne.

Hade jag vetat hvilket svar jag skulle fä, skulle jag frågat henne det långt tidigare. Hon såg blygt nedåt jorden och sade med en halft rörd stämma:

»Ar det så orätt då, 0111 de hålla af hvarandra f

»Nej, svarade jag, — nehej — det är det inte, men . . hm . . ja jag menar . . . Mera kunde jag rakt inte säga, ty den söta flickan såg mig så trohjärtadt in i ansiktet att jag blef alldeles utan ord.

»Man skall inte döma andra så strängt, om man själf. . .

»Om man själf . . hvad då?

»Om man själf en liten smula . . .»Älskar ? föll jag in.

Hon nickade bara småleende och upprepade:

»Älskar . .?

Jag hade längesedan glömt både Janne och sjömansenkan och stod alldeles från mina sinnen af förtjusning och såg henne nicka och upprepa . . älskar . . .

Jag kommer inte så tydligt ihåg hvad jag gjorde, men nog vill jag minnas vi kysstes en tre eller fyra gånger och det som är alldeles säkert är, att jag med Ida Friman under armen och med hennes hand i min kom upp till dansbanan, betalade entreén och valsade om henne tills allt gick omkring för mig, dansbanan, träden, och hela Högholmen. Det var fest! Rundt-omkring och ända in i själen var det fest. Vår förlofningsfest, som så plötsligt blef af. Jag hade därtills aldrig trott jag skulle våga fria till henne, och nu hade alltsammans gått af sig själf. Utan något tillgörande från någondera sidan.

Vi kommo ned till de öfriga och jag lät udda vara jämt. Så det är lätt att glömma rätt och orätt när man är lycklig? Jag brydde mig icke ett doft om huruvida fru Josefson gjorde rätt eller ej i att smekas med Janne l?ri-man. Jag gick t. o. m. fram till henne och sade henne någonting vänligt, men det kunde hon inte tro att jag menade utan vände sig bort från mig till Janne Friman igen.

När kaffet hade druckits, tog Janne Friman fram sina ölflaskor och korkade upp flera af dem med en viss högtidlighet, märkvärdigt nog hjälpte fru Josefson honom därmed, hon, som en stund tidigare frågade hvad han skulle ha så mycket öl till. På deras miner såg man att någonting viktigt var i görningen, — jag hade aldrig ännu sett Janne Friman med en så ödesdiger min på sig. Han fyllde ölglasen så allvarsamt som om det varit gift, höjde upp sitt glas emot solen och såg ut att vilja säga någonting. Fm Josefson försökte understöda honom i att komma fram med hvad han hade på hjärtat, genom att knuffa honom i sidan med armbågen.

»Det är så, fick Janne slutligen framkrystadt . . . det är så, att det i dag blir ett år sedan hon där ... fru Josefson menar jag . . . lyste i kyrkan efter sin försvunna man och när han inte nu inom år och dag återkommit, ha vi

beslutat att bli ett par, såsom lagen tillåterhenne det. Och jag ber er dricka för vår för-lofning. — Skål farl»

Janne och gubben Friman drucko mycket stelt med hvarandra och ströko bort fradgan med ärmen från öfverläppen. Vi öfriga gratulerade också de förlofvade, men jag gjorde det inte af så fullt hjärta som jag velat. Också Ida Friman såg på mig med en skygg blick och rodnade — hon förstod hvad jag tänkte.

Jag kunde ändå inte låta bli att om en stund taga Janne Friman vid ärmen och nicka menande åt Petter Roslund. Så följdes vi alla tre åt in i strandbuskarne och där tog jag fram min flaska ur barmfickan och bjöd på en riktig ordentlig konjak. Jag ville inte göra det i kä-ringsfolkets åsyn, ty då hade jag nog fatt namn om mig att förleda Janne och Petter till att supa. Men här i den täta skuggan af alarne togo vi oss alla några duktiga klunkar och gingo upprymda och glada tillbaka till sällskapet, som hade satt en ny kaffepanna på elden till de nyförlofvades ära.

Ingen kan tro, hvad jag var glad i hjärtat den eftermiddagen. Ty om jag också inte talade med Ida Friman, ja inte ens såg på henne, kände jag ändå att hon var närvarande ochföljde mig med sin varma blick hvar jag än var. Och när vi ännu tagit några klunkar ur min flaska med gamla gubben Friman, blef jag så glad till mods att jag inte längre kunde hålla min lycka för mig själf utan sade åt gubben i enrum att jag friat till hans dotter och lått ja.

Gubben svarade just ingenting därpå, tog mig bara i hand och sade att han hoppades jag skulle bli cn god man för henne. Hvad hans välsignelse vidkom, fick jag den nog, sade han, ty han hade alltid ansett mig för en duk-tig pojke och kunde inte gärna önska sig en bättre svärson.

Jag blef inte sämre till mods af gubben Frimans vänliga sätt att se vår förlofning, men likväl fattades mig djärfhet att med detsamma bekänna min hemlighet för gumman Friman också. Jag kunde ju inte mjuka upp hennes hjärta med en klunk konjak i strandbuskarna, så gärna jag än velat det, och för resten hade jag alltid haft en stor respekt för henne så länge jag mins tillbaka. Jag talade med Ida om det och vi beslöto att hon skulle tala med sin mor dagen därpå. Hon var glad som en lagel öfver fadrens medgifvande och gick så strålande omkring bland kaftekoppame och gla-sen i gräset, att jag tyckte de fingo ett återsken af henne, men det var bara kvällsolen som kommit fram bak bärgsbranten och lyste öfver vårt lilla sällskap.

Litet därefter gingo vi alla upp till dansbanan för att höra på musiken och se på dansen, eller kanske själfva taga oss en svängom också. Gamla Friman hade blifvit så lifvad efter ett nytt besök i skogssnåren, att han föreslog sin stränga och värdiga husmor, min blifvande svärmor, att de skulle ta’ en dans som förr i ungdomen.

Hon såg på honom med en olycksbådande blick och rynkade på näsan som om hon luktat på något illa.

»Hvar har du (att starkt ifrån? frågade hon skarpt.

»Se så, kära gumman min, — det är ju bara engång vår Jannes förlofningskalas . . . och vår Idas förl . . .

»Hvad är det du pratar för smörja», afbröt fru Friman honom just när han höll på att förråda min hemlighet. »Du är ju inte nykter . . . hvarifrån har du fatt starkt — hvad?»

Då tyckte jag det var tid att komma emellan, och jag bjöd upp gumman Friman till envals med en så schangtil bugning, att hon verkligen såg på mig leende.

»Ska’ ni nu skämta med mig, gamla skrället och försöka få mig att dansa. Nej, jag är for tung till det, golfvet håller inte...»

Men smickrad var hon af min uppmärksamhet, det såg jag, och jag försökte igen ...

»Kom nu med i dansen, tant, vi ska roa oss i dag allihopa ...» Jag hade kommit henne för nära, hon rynkade näsan igen och såg på mig genomträngande:

»Jaså, han har supit också, Kalle Johanson, och kanske narrat gubben min när allt går omkring — hvad?»

»Nå, se så, hvad skall tant fästa sig vid småsaker en sådan festdag, som i dag», försökte jag mäkla.

Det skulle säkert ha gått oss illa för de där småsakernas skall om inte musiken i detsamma stannat och folket

skockat sig uppe på dansbanan kring ett ensamt par som stod där midt på golfvet. Eller rättare voro de tre stycken, ty Janne Friman sällade sig till dem och talade högt och knöt näfvame. Två poliskonstaplar trängde sig fram genom mängdenför att se, hvem som hindrade dansen och for att föra bort fridstöraren.

Naturligtvis drog nyfikenheten oss alla dit, och fru Friman glömde snart att vi luktat starkt för det nya hon fick se däruppe. Och det var en syn, ensam i sitt slag.

Fru Josefson stod alldeles blek och höll Janne Friman i armen, medan en brunhyad, utländsk sjöman i kort blå rock och hög tygmössa öste ur sig en obegriplig rotvälska, mycket häftigt och mycket bestämdt. Han hade kommit klättrande öfver dansbanans skrank midt under valsen och tagit fatt i Janne Friman och fru Josefson, där de hvirflade om bland de andra. Och han hade inte släppt dem innan dansen af* stannade och polisen kom till.

Fru Friman stod och såg på dem med stora, stirrande och förskräckta ögon. Plötsligen trängde hon undan de närmast stående och störtade fram mot sin son och fru Josefson.

»Herre Gud — Josefson! Det är ju Josefson — känner du inte igen din egen man?» ropade hon.

»Yes», svarade sjömannen lugnt. »Det är ju det jag säger. Jag är hennes man, — hon är min hustru.»Folket drog sig tillbaka och polisen, som just var i beråd att lägga vantarnc på sjömannen, läto honom tala, blefvo stående handfallna och hörde på.

Sjömannen drog helt lugnt fram en plånbok nr barmen, bläddrade bland papperen och räckte den ena polisen ett prästbetyg.

»Jag är Josefson», sade han. »Här är bevis. *

Fru Josefson stod som slagen af åskan, stirrade turvis på sin man och Janne Friman, utan att märka sin flickunge, som hängde henne i kjolarne och grät. När sjömannen fick syn på flickan, mönstrade han henne närmare, tog henne vid armen och skulle lyftat henne upp om hon ej begynt gallskrika.

»Är det vår flicka?» frågade han. »Du skref till mig att vi hade en.»

Men nu hade fru Josefson samlat sig. Hon tog Janne Friman hårdt under armen och drog honom bort från dansbanan. Flickan följde efter, höll modern i kjolen och grät.

Sjömannen såg litet förvånad efter dem, stack sin plånbok tillbaka i barmen och vände sig till oss.

»Hvem är den där karlen?» frågade han.

»Hvilken karl?»»Den, som min hustru drager med sig.»

^ Fru Friman tog ordet.

»Ser Josefson, det är så.. när man stannar länge till sjös, utan att ge hustru och barn någon underrättelse om sig, att hustrun kan tro man är död och begrafven.»

»Yes! All right!»

»Och så tänker hon, som ännu är ung på, att det inte är så roligt att lefva fram hela sitt lif som enka, och så går hon och... och så går hon och ... ja hon går och tänker på att fortsätta sitt lif med en annan man, som verkligen blir hennes man ...»

»Min hustru då?»

»Ja, hon är inte er hustru mera inför lagen, sedan hon lyst efter er i kyrkan och ni ingen* ting har svarat.j>

»Inte — det var fan! Hvems hustru är hon då?j

»Hon är ingens hustru ännu, men hon har ämnat bli min äldsta sons...»

»Aha!» sade sjömannen som om han vaknat. — »Och jag som kommit hem just i dag (or några timmar sedan...! När skall bröllopet bli?» afbröt han plötsligt.

»Ja det kan väl ingenting bli af nu... först.i dag går tiden ut för er efterlysning. De ha firat sitt förlofningskalas litet för tidigt... ni har er rätt ännu kvar som hennes man.»

»Wery well! — jag skall inte begagna den om hon inte vill.»

»Jo, ni skall fä rätt», sade fru Friman be-stämdt.

Vi hade dragit oss undan folkskocken, som följde oss med ögonen på afstånd. Sakta och förstämda gingo vi nedåt stranden, där vi haft vår kafledrickningsplats och där vi lämnat en korg gömd i buskarne. Ingen talade ett ord och Ida smög sig tyst till mig, som sökte hon skydd och tröst där.

Dansmusiken tog upp sin. vals igen uppe på på dansbanan, men fiolerna skuro oss i öronen och allvaret låg tungt öfver oss alla. Sjömannen gick vaggande med oss med händerna instuckna i fickorna och mössan bakut i nacken. Han såg mäkta fundersam ut och det förvånade ingen. Själfva Frimanska småbarnen läto bli att bullra, gingo med förundrade miner i sina små ansikten och sågo skyggt bort till den främmande sjömannen.

När vi kommo fram till platsen, där vi druckit kaffe, satt fru Josefson där med liufvu-det nedlutadt i häJiderna och grät. Hennes flicka stod snyftande bredvid henne och Janne Friman gick med långa steg af och an framför dem. Ida Friman smög sig ännu närmare mig och väntade att något ovanligt skulle bryta lös1. Jag kände hur hennes arm darrade och hon såg spändt på Josefson, som vaggade fram mot sin hustru.

Han tog henne lätt på axeln och hon såg upp.

»Känner du nu igen mig Johanna?»

»Nog gör jag ju det... men Herre Gud, huru skall nian lämna hustru sin utan en underrättelse på åtta år, och så komma hem plötsligt som en raket? Om du visste huru ondt du har gjort mig, så skulle du inte...» Resten drunknade i snyftningar. Den lilla flickan såg skrämd på sin främmande far och gömde sig bakom modern.

»Nå nå, — trösta dig», sade Josefson lugnt. — »Jag vill dig ingenting illa. .. jag vill dig ingenting alls ... Om du vill så kan du anse mig som försvunnen, jag skall inte göra min rätt gällande.»

Fru Josefson såg upp, som 0111 hon inte trott livad mannen sade.»Jag menar allvar», fortsatte han, »fulla allvaret. Du kan göra som du vill, jag är dig inte till hinders.»

»Menar du det verkligen?»

»Så sant som jag här står.»

»Och du fordrar inte att jag skall bli din hustru?»

»Nej», svarade han kort och vände sig bort för att hon inte skulle se att han var rörd.

Då ropade hon på Janne Friman. Han kom och mötte med en dyster blick sjömannens,

»Hvad är det?» frågade han.

»Det är så», skyndade fru Josefson att förklara, »att han här inte vill lägga hinder i vägen för att vi kunna gifta oss när oss lyster ...»

Josefson stod fortfarande bortvänd och såg med ett orörligt ansikte utåt sjön mellan strand-buskarne. Ingen kunde se på honom hvad som försiggick inom hans trygga yttre.

»Men det är inte hederligt af mig», sade Janne Friman plötsligt i bestämd ton.

»Hvilket? — hvad är inte hederligt?»

»Det är inte hederligt af mig att taga en annan mans hustru», sade Janne klart och tydligt och såg fru Josefson stint in i synen.

E/Ur kvällsbrisen. 12Jag höll på att springa fram och taga honom i hand för de orden, men Ida Friman höll mig tillbaka. I stället gick fru Friman fram till dem och sade till sin son gillande:

»Det har du rätt i.»

Josefson hade vändt sig om och såg på sin hustru så vänligt som jag aldrig kunnat göra i hans ställe.

»Jag har gjort dig orätt», sade han med mild röst.

Det tyckte jag då alls inte han hade gjort, och jag harmades öfver att han ödmjukade sig inför den kvinnan. Men han hade väl ändå rätt i att taga henne på det viset, ty hon steg upp och kastade sig till hans bröst. Han tog henne lugnt om lifvet och ledde henne som ett barn nedåt sjön, där de satte sig undan för oss bakom en stor sten.

När de kommo tillbaka igen, sågo de helt nöjda ut. Han sade leende, med en skämtsam rynka i ögonvrån, att när man varit åtta år borta, hade man ingen rätt fara fram som en vilde när man kom hem igen. Man kunde tacka sin lycka för att de kommo ihåg en.

Jag tyckte att det var litet för beskedligt sagdt, men Ida och de gamla Frimans voro så förtjustai Josefson for dessa hans höfliga ord att jag också gaf med mig. Men i fru Josefsons ställe hade jag skämts ögonen ur mig. Det gjorde hon inte, men hon såg i alla fall mycket allvarsam och tankfull ut och hade ej en blick längre för Janne. Jag undrade högeligen öfver hvad Josefson hade kunnat säga henne, som förändrat henne så mycket på en kort stund. Det fick jag visserligen aldrig veta, men Ida Friman påstod att det bara var några goda ord, — med dem kom man längst här i världen trodde hon.

Janne Friman såg dyster ut och kom inte med oss i båten på hemvägen. Där fanns inte rum för honom påstod han. Han gick upp till restaurationen och tog sig väl några grundliga tankställare, ty hela dagen efter sågo vi ej till honom, men på tisdag kom han hem igen alldeles lugn och sade att han skaffat sig plats som timmerman i Åbo.

På hemvägen var det trångt i båten. Josefson satt med sin flicka i knäet; hon hade ren blifvit helt bekant med honom. Fru Josefson höll sin hand på sin mans axel och såg allvarsammare och vackrare ut än någonsin.

Men gamle gubben Friman förde ordet vid rodret.»Nu stjälpa vi, gumman min», sade lian och skrattade när båten vickade och fru Friman skrek. Och hur han pratade och skämtade kom han att nämna, att hade den ena för-lofningen inte blifvit af, så hade det blifvit en annan i stället. Alla sågo på Ida Friman och mig och vi rodnade och skrattade och själfva fru Friman vågade inte säga någonting emot vår för-lofning så länge vi voro på sjön. Men så snart hon satt foten i land, tog hon mig i armen och lassade kaffepannan och hela glasbestyret och kopparna på mig.

»Han skall väl göra någon nytta for sig nu när han hör till familjen», sade hon. NIXEMin unge, nygifte vän hade fått sig den allra sötaste hustru, som hela världen afundades honom. Också jag gjorde det med fulla skäl, ty jag visste att han var öfverlycklig. Vår vänskap fick stryka på foten for kärleken, och det var intet meddelande oss emellan på mer än ett år. Då fick jag en gång ett bref, assureradt till ett kolosalt värde och väckande hos mig de mest fantastiska förhoppningar om ett arf eller den högsta vinsten på statslotteriet. När jag bröt brefvet, kände jag igen min väns stil, och där inne låg följande själtbekännelse:

Nixe.

En fantasi som är verklighet.

Nixe har inte haft den turen att likt Shake-speares Puck bli född för ett feeriskådespel, utan för det karga lifvet sjä ft. Hon är inte förty en genius, som förtrollar för mig allt hvad hon vidrör, men en mindre god och fullkomlig,mindre luftig och mera egnad för vår praktiska tid. Puck föddes för sekler tillbaka af tron på de goda makterna i en grubblande skaldehjärna, och är numera en myt. Nixe föddes för inte längesedan en vår, när snön smälte för solen och hon växte upp i kapp med kattungarna pä sälg och vide. Hon föddes af en människas obändiga längtan efter kärlek och en annans tvekan på kärlekens rätt, därför blef hon en bastard af naturens omutliga förnyelsedrift och det menskliga skarpsinnets lurande tvifvel.

Hon är modern ända ut i fingerspetsarna, en förunderlig lefvande exponent af naturens och civilisationens olika

krafter, komplicerad, med samtidens alla lyten och förtjenster, ett märkvärdigt mångskiftande litet troll, lika godlynt som elak, lika sannfärdig som slug, lika trotsig som inställsam, varm i sin hänförelse och kall i sina beräkningar. Jag hade sett många kulturens praktblommor, innan Nixe höjde upp sitt förnumstiga, lilla skogsnymfhufvud med de hemlighetsfulla och forskande svarta ögonen öfver min synkrets, men jag hade ännu aldrig blifvit betagen af deras åsyn på fullt allvar. Jag ansåg det så smått omöjligt att blifva det,skyllde på min bristande erotiska fantasi och mina icke bristande erfarenheter om lifvet. Då trädde Nixe raskt emot mig med sitt trollspö i handen, och hon påminde mig ofrivilligt och genast om en ryttarinna. Hon vidrörde mig inte med sitt spö, hon slog. Bland alla de andra slagne är jag en, och jag stegrade mig under rappet som en häst. Sedan dess är jag hemfallen åt en sällsam förtrollning, förnedrande om man så vill, men lyckliggörande. Hälften narr hälften sublim är jag än lycklig till salighet än tankfull och grubblande öfver mitt tillstånd. Slaget af hennes trollspö har väckt min inneboende nobla hästnatur, kärlekens eviga bärkraft — den omedvetet uppoffrande och lyckliga.

Så har jag då ändtligen, också jag, erfarit glädjen af att bära en börda, en älsklig, liten och lefvande, och lärt mig att älska bördan mer än inig sjelf. Jag har aldrig förut velat tro på en sådan lycka, emedan den förefallit mig förslafvande, förnuftsvidrig, emedan nian är friare, otvungnare utan den. Och likväl har jag frivilligt tagit henne på mina starka skuldror, ehuru jag kunnat undfly henne, ty jag såg att jag var den större, den starkare, den noblare, och att lion var född för att sättas öfver alla hindermed kärlekens eviga styrka. Det är kanske omanligt af mig att medgifva det, men jag känner mig stolt öfver min börda, jag känner mig bättre, starkare ty jag tynges icke ned af henne, hon endast kompletterar mig. Min dröm är att smälta henne ihop med mig till sagans centaur.

Nixe, min fantasi som är verklighet, är en späd, liten, älsklig och bräcklig varelse, och allting hos henne hänvisar på hennes naturliga rol att bli uppburen. Likasom böljorna en gång fodde Venus och buro henne i land som lydiga tjenare, likaså har människohafvet, kulturen, födt Nixe, och den skall också bära henne i land. All fråga om kvinnoemancipation och likställighet försvinner eller blir meningslös inför Nixe.

Tänk bara att vi skulle likställas! Sådan galenskap! Jag är dubbelt starkare, det är mitt nöje att öfvervinna svårigheter och krossa motstånd, medan hon skyggar tillbaka för ett hårdt ord eller en ovänlig blick. Att likställa oss vore att degradera oss båda och taga vår lycka ifrån oss, ty den lefver just af vår olikhet. Skulle Nixe vara tvungen att stiga ner i trängseln och själf armbåga sig fram, är jag säker på att hon om en half minut sutte säkert uppe på ett par andra kraftiga axlar, hvilkas nöje det vore attbanahenne väg. All sin tjuskraft och bedårande svaghet är hon inte själf skulden till, och den kultur som frambragt henne är skyldig att bära upp henne.

Det går ingen nöd på henne. Den gör det gärna. Annu har inte demokratien blifvit barbari, ännu förstå vi skönheten som makt, ännu har rosenbusken icke begynt beklaga sig öfver att den är tvungen framalstra färger och dofter i stället för matnyttiga bär. Det är inte endast mitt lif att bära upp Nixe, det är min pligt, — eljest trampade vi som dårar blomman af vår kultur under fotterna.

Om mitt frivilliga bärarevärf inte blir mig ett tvång? Nej, ty vi två komma öfverens som ingen. Jag skall aldrig tillåta att en tygel lägges på mig. Ett ord, cn blick eller en suck är nog för att vi förstått hvarandra, ett tonfall blir cn befallning, och en tryckning af Nixes lilla fot betyder för mig mera än de blodigaste sporr-hugg på en cirkusarena.

Det är inte cirkusryttarinnans despotism Nixe utöfvar på mig, det är hennes tjusning. Hvarje min stolta ansträngning belönas med tillfredsställandet af min naturs innersta kraf, — och hon åtager sig att med fara för sitt lif till eftervärlden öfverlämna vår kärleks kulmen, frisk och ung och lifskraftig, när vi en gång själfvaläggas i grafven. Den gamla sagan om lägel Fenix, som springer fram ur vår egen aska, — kärlekens eviga mysterium!

Och likvisst kan jag i eftersinnandets stunder när jag kommer till mig själf efter våra berusande påttimanhandslardcr i augustinätternas dunkel, få en känsla af beklämning öfver mig, och jag hör alla mina forna tvifvel hviska mig sårande sanningar i örat: Du går själfviskhetens ärenden,

renegat! Du har svikit framåtskridandets höga tro! Och jag lar en blygsel öfver mig för min lyckas skull. Har jag då ingen rätt till den, eller hvarför blyges jag?

Ar det endast en falsk blygsel öfver ett lif i kärlek, som jag bör slå bort, eller är det verkligen den öfriga lidande mänsklighetens kraf på mig, som tynger så? Jag har hört sägas, att den lyckligaste mannen också är den verksammaste. Jag kan inte bli lyckligare — hvarför är jag inte nöjd? Och jag bryter i grubbel sönder min hjärna öfver denna naturens och kulturens konflikt, oförmögen att afgöra, om jag genom min kärlek blifvit renegat emot det framåtskridande, åt hvilket jag främst helgat mitt lif. Säg mig då, — är jag endast en förälskad narr, eller är jag sublim? LUSTJAKTEN DON JUANRedan i flera år har Don Juan legat aftacklad på varfvet och fltt sin svarta målning lossad. Hans stora skrof tager ofantligt mycket rum, hans rigg fyller ensam en hel afdelning på vinden, varfvets räkning stiger årligen till en bra summa, men ägaren kan ej besluta sig för att låta hugga hela den vackra lustjakten till kaffeved. Ännu äro dess buktade plankor friska och ekspanterna starka; skulle det bara falla sig mindre dyrt att bestå honom en ny omgång segel, så vore han än i denna stund mera sjö-duglig än alla dessa moderna racers.

Don Juan har varit en härlig lustjakt — är det ännu i dag, bara det funnes en köpare, som klädde upp honom och satte honom i sjön. Men köparne vilja ha moderna äggskal, bevars, och betrakta Don Juan som en mastodont eller ett kuriöst mammuthdjur. Ägaren själf — ja, han har inte tid, inte lust längre, han harblifvit gammal, och han har sedan två år annonserat Don Juan till salu.

Ingen vill köpa Don Juan, fast han en gång varit segelklubbarnas stolthet och Östersjöns snabbaste lustjakt. Ty det är en dyr affär att rigga upp honom och sätta honom i sjön och hålla honom där. Han behöfver fyra matroser och en examinerad styrman, och hans gamla rykte ställer pretentioner på den nye ägaren, pretentioner som förslå. Men det oaktadt blir han förbiseglad af första bästa nymodiga, flatbottnade flotte, som ej har anständigt rum inombords för en hund en gång.

Därför far Don Juan bli liggande på varf-vet år efter år, fast hans plankor äro friska och ekspanterna ej ha ett enda fel. Han murknar långsamt i fogarna, kopparnaglama sitta ej längre så fast som förr, och om någon tid måste han slopas. Ingen riggar upp honom, ingen kostar på honom en genomgripande reparation, fast han varit Östersjöns stoltaste lustjakt och segelklubbarnas heder under långa tider.

Don Juan har anor, och han har varit med om några riktiga sjöromaner. Don Juan har tagit otaliga pris, som fylla forna ägares paradskåp, och han härstammar från en berömd bygg-mästare i England, hvilkeu just med honom gjorde sitt namn. Don Juan har segrat i de stora engelska kappseglingarna i Kanalen på 60-talet, Don Juan har dansat öfver Westerpoint-refven utan att få en läcka, och Don Juan har kryssat en solig sommar utanför Trouville och mottagit i sina salonger och på sitt hvita däck den utsökta franska badsocietetens vackraste damer och elegantaste herrar.

Han bär ännu sitt ståtliga namn, som han för trettio år sedan uudfick vid dopet, då han som splitter ny gick af stapeln på varfvet i Plymouth och lady Pemblingbroke, earlens af Londonderry dotter, slungade champagneflaskan mot hans bog. Agaren är visst inte riktigt säker om damen hette Pemblingbroke eller någonting annat, och han kan gärna erkänna, att hon måhända var dotter till lord Palmerston i stället för till earlen af Londonderry, men det kommer ju mindre an på, hvilket namn det var, bara det var ett af Englands bäst klingande.

En sådan båt får ej lämnas i profana händer pä gamla dagar, den har anor som en furste och en kapplöpningshäst. Egentligen borde han en vacker mild sommarkväll bogseras ett stycke till sjös med en laddning af dynamit i kölrum-EfUr kvällsbristn. 1*1194 MJSIJAKTIN LON JVAK.

met, antändas och sprängas i luften med ett väldigt dån, bjudande ännu i döden ett skådespel värdigt sin store namne. Men den ståtliga begrafningsakten har ej ägt rum och kommer väl ej heller att blifva af. Don Juan murknar på varfvet, gömd för allas blickar, och om han icke slutar som pråm, så slutar han som fnöske.

Att en lustjakt med Don Juans anor kommit till Norden är i och för sig en maritim händelse, som ej bör glömmas. Men orsaken hvar-för han kom och hvarför han stannade där, är en roman, en bland de andra han varit med om.LUSTJAKTEK DON JUAN.

II.

Don Juan hade med sin engelske ägare en sonimar seglat öfver Kanalen till Havre och förtöjt i en af de stora bassinerna i skydd för flodens växlingar. Han hade legat där endast en dag, då någon, som hade mycket brådtom, kom ombord, visade några papper och bref för styrmannen och började befalla på franska. De engelska matroserna fingo sig befallningar öfver-satta af styrmannen och lydde dem, och då de lydde, lydde Don Juan också.

Resultatet af befallandet blef, att Don Juan innan natten gick till sjös med fransmannen och hans lilla sällskap af två damer och tre herrar ombord. Stewardcn påstod, att fransmannen vunnit Don Juan med manskap och allt vid baccaratborden i Trouville. Så mycket var visst, att fransmannen nu var ägare till Don Juan, och att den kungliga engelska yachtklubbens flagga utbyttes mot en med tricolorensfärger. Annars förblef allting ombord såsom det varit. Endast en mängd effekter och proviant instufvades med stor brådska i solnedgången.

Med ebben dref Don Juan ut förbi fyren ytterst på hamnarmen. Det var så lugnt, att hans segel knappast fylldes, och på akterdäck satt det lilla franska sällskapet ocli uppgjorde planer. De sutto där långt fram på natten, drucko vin och voro glada, medan lustjakten sakta gled öfver Seinens breda utlopp mot fa-laisema på den andra sidan, där fyrarna tindrade som gula stjärnor, lågt nere vid synkretsen.

Vinden var så svag, att det ljusnade i öster, innan Don Juan hunnit fram till den motsatta stranden. När solen gick upp, lät man ankaret gå midt ute i sjön, en half kilometer från den hvita sandstranden, där dyningarna bröto i skum och badkabinerna stodo i långa rader på sina stora hjul. Bakom dem låg det bländande Trou-ville och sof sin söta morgonsömn i skydd af nedlallda persienner och randiga, röda och hvita markiser. Endast en och annan fiskare eller badkarl sysslade med sina morgongöromål — det riktiga Trouville, det som badar och roar sig, låg ännu i präktiga bäddar och drömdeom eleganta eröfringar, om förmögenheter kor-värfvade vid spelborden, om nöjen som gått och om nöjen som förestodo. Det hade ännu nära tre timmar på sig, innan det stämde möte vid morgonbadet i det salta.

Don Juans hvita storsegel fladdrade som cn ofantlig måsvinge då det bärgades, det svällde ut i en vacker bukt öfver relingen, men omfattades genast af sex par starka armar, infångades och beslogs inom en minut. Det lilla sällskapet, som varit vaket i natt, sof nere i salongerna. Den nye ägaren kom ensam upp, iklädd sin hvita sjömansuniform, lät sätta jollen i sjön, tog två man med sig och lade ut från lustjakten tätt under den svajande tricoloren längst i aktern. Sedan red han öfver bränningarna in mot stranden, jollen stötte mot botten var nära att fyllas af flodens vågor, men de båda matroserna hoppade vigt i vattnet, fattade jollen på hvar sin sida och springande drogo de den inom cn minut högt upp på torra sanden.

Där steg ägaren ur, utan att han vätt en tråd på sin hvita marinuniform, gaf karlarne några order och gick sedan snedt öfver den mjuka sanden mot en villa, som låg inbäddadi grönskan alldeles invid sidan af Casinot. Han sprang med lätta steg upp för en sidotrappa och försvann i en korridor.

Comtesse Valambregue — kallad »la divine» man och man emellan — stördes i sin morgon-livila af kammarjungfrun, som i dag kommit ovanligt tidigt på fötter. Den sköna grefvinnan var annars icke den, som sof bort sin tid, men i dag skulle hon gärna blundat ännu en timme eller två. Hon var trött efter balen i natt, trött efter ansträngningarna och själsrörelserna tidigare på dagen, då hennes man som vanligt ej haft försyn för hennes nerver och hennes små egenheter — hvarför inte egensinnigheter. Det hade blifvit en hel scen mellan dem — Valambregue var svartsjuk! Svartsjuk som en neger! Utan ett ord till afsked, plötsligt, oartigt och häftigt hade han rest från Trouville, lämnande henne hjälplös i sina många beundrares våld. Men det skulle han få ångra bittert! Aldrig hade hon koketterat djärfvare än i går kväll, aldrig gynnat mer påfallande och själfsvåldigt den vackre Hautencourt och aldrig funnit honom farligare. Det gick visst icke väl, om hon var tvungen att stanna i hans närhet ännu en vecka, beröfvad sin mans skydd.lustjakten DON JUAN. 199

Kammaijungfrun fällde någonting i golfvet i rummet bredvid.

»Marie, du förfärliga 1 Hvarför väcker du mig så tidigt?» ropade comtessen.

»Förlåt, fru grefvinnal . . . det är . . . det är grefven, som önskar träftä madame . . .1»

»Grefven?! Är han här?»

Hennes utrop var helt ofrivilligt och bar därför öfverraskningens klang, en öfverraskning, som hade en liten biton af glädje. Valambregues fina öra uppfångade tonfallet genom väggen, han behöfde ej höra mera för att bli säker på sin sak. Om ett ögonblick stod han i dörren till grefvinnans sofrum, spänstig, varm, högrest, en hvit silhouett mot morgonsolskenet, som bröt in genom dörren jämte honom. Grefvinnan korsade sina vackra armar öfver bröstet och teg. Men hon kände en frisk doft af sälta, sjö och tång — hafvets morgonhälsning — slå emot sig från sin man. Mellan sängförhängena kunde hon se att han log vackert och segervisst.

»Vet du hvar jag har varit?» sporde han gladt och ogeneradt som om han aldrig haft ett ord obytt med sin hustru. När hon icke svarade, utan låg tyst och orörlig i det rosen-röda dunklet i alko ven, fortsatte han: »Jag har

varit och köpt lustjakten, den vackra engelska lustjakten, som låg här hela sommaren i flor och som du tyckte så mycket om ...»

»Farceurl Skulle ni verkligen ruinerat er for min skull?» invände hon matt och ointresserad t.

»Inte ruinerat mig, bara köpt den för ert nöje.»

»Hvar tar ni edra tillgångar då . . .? Så mycket jag vet ...»

»Bekymra er inte för det! Kom hit och se!» Valambregue gick hastigt genom sofrum-met, drog upp persiennen framfor ett konster och visade triumferande utåt hafvet, där Don Juan tecknade sitt kina tacklage mot det ljusblåa vida, strax utanför flodens hvita bränningar.

Ett par nakna fötter stuckos hastigt i två små tofflor, en sky af hvitt och skärt sveptes fort kring vackra skuldror och »la divina» kom och lutade sig myckct kvinnligt nyfiken mot sin mans axel, stirrande ut i det ljusa med ännu bländade ögon.

»Ack ja, där är ju engelsmannen!» utropade hon nästan vemodigt.

»Förlåt, fransmannen! Ser ni ej tricoloren? Don Juan är fransman sedan i går kväll, och Don Juan är er.»»Har ni verkligen en gång haft tur med korten, Louis, eller narras ni bara?»

»Don Juan är er», svarade Valambregue kort. »Och Don Juan väntar oss. Blåsten tilltager, vi måste skynda för att hinna ombord innan sjön börjar gå för hög.»

Valambregue togs en sekund fangen af ett par djupa, mörka ögon, där öfverraskningens undran stred med nattens drömsyner, där leendet låg på lur under tunga ögonlock och kärleken glimtade matt och förföriskt ur pupiller, som ännu ej sågo klart och nyktert. Beundransvärda, talande ögon, matta som sammet och ändå fulla af eld, som tändes! Från dem gled hans blick ofrivilligt ner på ett ljusrödt och luftigt virrvarr af skära spetsar och fint linne.

»Kom, Aurore!» sade han och samlade sig.

»Jag måste ha en timme på mig för min toalett.»

»Omöjligt! Vi ha ingen tid. Blåsten ökar, som du ser.»

>En half timme då?»

»Tjugu minuter, allra högst.»

»Nå godt! Om tjugu minuter!»

»Och du förlåter mig att jag väckte dig ur din morgonsömn?»

»Jag förlåter och tackar dig.»

Inne i sitt rum gaf Valambregue märkvärdiga order åt kammarjungfrun Marie. Först och främst att tiga med dem inför fmn, sedan att ombesörja våningens betalning och flyttningen af alla saker till Paris, och sist att icke vänta madame hem på några månader. Kammarjungfrun såg klok och gillande ut, lofvade tiga och gick in för att hjälpa sin fru med sportdräkten.

Marie var en kammarjungfru som kunde tiga också för sin fru, när hon fått stränga order, utsikt till ett par månaders ledighet för egen del och bra med drickspengar. Därför gick comtesse Valambregue utan att ana någonting 0111 en half timme vid sin mans arm ned till stranden, där de tidigaste herrarne redan togo sitt morgonbad. Valambregue kastade oroliga blickar på dessa, sökte igenkänna någon bland dem, men fann honom icke och drog ett andetag af lättnad.

Den vackre Hautencourt var lyckligtvis icke uppstigen ännu! Om hans välväxta figur och mannekinansikte dykt upp någonstädes bland bränningarna, då de lade ut, hade lätt hela Valambregues sorgfälligt öfvertänkta plan kunnatkorsas högst betänkligt. Det var därför han brådskade så med den tidiga embarkeringen.

Matroserna vid jollen hälsade comtessen mili-täriskt, placerade henne varsamt midt i båten bland ett stort fång de allra härligaste rosor, som de hämtat hos trädgårdsmästaren. Comtesse Valambregue nästan försvann i dem, sedan hon tackat sin man med en blick för uppmärksamheten. Valambregue tog plats vid rodret, men matroserna släpade jollen ut långs den grunda stranden, vadande till midjan i sjön. Med ett vigt knyck kastade de sig samtidigt från båda sidor in i båten, drypande af vatten, fattade årorna blixtsnabbt och rodde ut genom den yrande bränningen med kraftiga och smidiga årtag.

Trouvilles tidiga morgonbadare sågo med undran comtesse Valambregue inbäddad i rosor gå ombord på en lustjakt vid en så föga kon-venabel timme, beundrade hennes vackra sportkostym och summo efter jollen långt ut till sjös. De hade gärna varit delfiner och följt Don Juan vidare till hafs, för att ådraga sig comtessens upppmärksamhet.

Men så snart jollen syntes i bränningarna, flög Don Juans storsegel upp, sträcktes ochspändes af kraftiga armar, ankarspelet begynte spinna, och knapt hade jollen lagt till vid lustjaktens embarkeringstrappa, förrän klyfvaren hissades och ankaret hyfvades, hvarpå Don Juan lutade sig öfver med en behaglig, lugn och säker krängning, tog fart och stack rakt ut till sjös, så skummet pärlade, när den skarpa bogen högg ned i vågdalarna.

Comtesse Valambregue hann knappast se sig omkring på sin nya, präktiga lustjakt, förrän den med god fart strök undan den växande västliga brisen och satte kurs ytterom falaisen vid Cap de la Héve, som framstod hvit och dimmig långt borta vid synranden i norr. Nedanför den stucko Havres torn och hus upp ur morgondisen, färglösa och utan bestämda konturer.

Valambregue tog sin hustrus arm med en artig rörelse, log åt hennes frågande undran och stumma förvirring öfver det hela och förde henne ned för de breda mässingsbeslagna eben-holztrapporna till salongen.

Vid ett vackert dukadt frukostbord sutto glada och uppsluppna fem af comtesse Valam-bregues intimaste vänner från Paris, hvilka hon trodde för tillfället befinna sig på hundra milsafstånd härifrån. De mottogo henne med ett enstämmigt, stormande jubel och ropade om hvarandra: »Lefve comtesse Valambregue och

hennes Don Juan!»

»Men, mina vänner . . . hvad vill det här säga?» fick ändtligen comtessen ordet.

»En liten surpris af den artigaste bland alla äkta män!» ropade en.

»Ett raffineradt sätt att tacka er för koketteriet med Hautencourt»

»Det vill säga att du är enleverad af din egen man!» sade en af hennes vänninor och kysste henne skrattande på båda kinderna.

»Ja, just det, just det vill det säga!» ropade de andra.

»Enleverad —!?» Comtesse Valambregues vackra ansikte talade om lustig förtviflan och hjälplöshet, men man

såg att hon tog alltihop på skämt. Då sade hennes man, i det han kysste henne belefvadt på hand och drog henne ner på stolen vid sin sida, helt allvarligt:

»Se så — spisa frukost först, min dyrkade, sedan få vi tala om det lilla allvar, som ligger under det hela!»

Men comtesse Valambregue fäste en plötslig och besynnerlig blick på honom, en blick af20C LUSTJAKTEN DON JUAN.

tigande hat och sårad själfkänsla, maktlöshet och hämndfullhct. Var det möjligt? Det skulle således vara kärnan i hans artighet! En formlig enlevering! Svartsjuka, bara svartsjuka! I ett nu behärskade hon sig, fattade lcnif och gaffel med stor upprymdhet, räckte fram sitt glas för att få vinet islaget och sade oefterhärmligt gäckande, för ett ögonblick öfvertygad om allvaret i skämtet:

»Får gä! Da jag är internerad här ombord som en klngc eller brottsling, så ska vi låta kärleksmåltiden oss väl smaka! Låt se hvad kocken har i kastrullerna!»

»Jag vet så väl hur högt ni älskar sjön», sade Valambregue utan att med en antydning visa att han förstått sin hustrus vrede, — »jag delar er smak så mycket jag kan och jag har samlat ihop dessa våra vänner för att med oss företaga en tur uppåt Norden, om det icke misshagar er, min fru —.»

»Norden!» sade comtesse Valambregue och drog på ordet — »skulle ni ämna bortföra mig ända dit? Hade inte då Paul och Virginies ö legat närmare till hands! Och är där inte varmare?»»Norden är bra,» svarade Valambregue lite torrt, — »där lefver troheten.»

»Hul» Comtessen ryste vid tanken på polarisarna och måste ånyo anse enleveringen kor ett lustigt skämt.

Nu föll sällskapet in med hvar sitt beröm öfver Nordens sommar. Man var ju vid början af färden. Alla hade reslust och äfventyrs-stämning, inan gjorde sig icke så noga reda för strapatserna på Nordsjön i en liten lustjakt utan ånga, man visste bara att det var roligt, att det var äfventyrligt, och att hela Paris skulle i vinter tala oni deras hjältemod att i en lustjakt segla ända upp till Norge. Det lilla sällskapets samfallda goda lynne lyckades till slut så inverka på comtessen att hon log åt alltsammans. Egentligen skulle hon alls ej varit ledsen öfver en sådan färd, äfven om den varit allvarligt menad, det var bara sättet livar-på hon blef lockad att företaga den som sårat henne. Men det var naturligtvis alls ej något allvar med hela resan! Det föreföll henne så barnsligt och löjligt att hon kunnat tro det för en sekund. Hon hade icke ens fått taga en liten kappsäck med sig. Det var omöjligt att man menade allvar. Det skulle varit allt förbarockt. Det var bara en skämtsam sammansvärjning mot henne. Ju mera hon såg på de andra, desto mera stadgades hon i sin öfverty-gelse. Och vid slutet af frukosten spelade hon med i konserten till Nordens lof, låtsades förtjust åt alltsammans, och frågade ej längre om någonting.

Man gick upp på däck efter frukosten, och nu tog comtessen sin lustjakt i närmare betraktande.

Don Juan var ståtlig. Långt i lä kastade den skummet som en fin rök. Hvarje lina var spänd och det gick som en dansande lefnadslust genom det vackra fartyget. Fjärran i söder under solen låg Trouville och normandiska kusten som en ljus förtoning, men Cap de la Héve och I lavre växte upp till höger ocli blefvo tydliga. Hon gaf sig i samspråk med den engelske kaptenen eller styrmannen, som presenterades för henne, men det föll henne icke ens in att fråga honom om hvart det bar, så öfvertygad var hon om att man bara skämtat med henne.

Vid inspekteringen af lustjaktens inre, stannade hon dock förvånad i den lilla damsalongen, målad i hvitt med förgyllningar i rococo. Hon såg ett par stora kappsäckar uppslagna,och i den ena af dem några af sina tillhörigheter.

»Hvad vill det säga?» frågade hon plötsligt. »Huru ha mina kappsäckar kommit hit frän Paris?»

»Det har jag ombestyrt», svarade hennes man, »ni kan ju inte gifva er ut på en så lång färd utan reseftekter och toaletter, det är ju självfallet.»

I stället för tack fick han bara en förvånad blick, litet ledsen för att man dref skämtet med henne sä långt. Men hon fattade sig genast och låtsades nöjd med arrangemangen. Hon skulle visst ej numera låta falla sig till last att

hon icke visade sig spelet vuxen. Det skulle de aldrig få säga om henne.

Först då Kanalens vågor började rulla branta och höga, och då Havre försvunnit bakom Cap de la Héve, som själf redan visade tecken att vilja fordunsta i fjärran, forst då kom det öfver henne en ny misstanke att man kanske likafullt icke skämtade med henne. Men nu var det försent att byta om min, nu fordrade hennes stolthet att hon höll ut som hon böijat.

Vid middagen fanns det bara en vid bordet, som ej på fullaste allvar trodde att comtesse

tftcr kxuillsbrisen.

nValambregue med nöje fann sig i surprisen, som beredts lienne, och mer än gärna anträdde lustresan mot Norden. Denne ende var hennes man. Han kände sin hustru och läste i hennes undvikande blickar en hel lång harmfull bekännelse om sårad själlkänsla och tyst men leende okÖrsonlighet

I alla fall var han nöjd med sitt tilltag. Nu hade han åtminstone dragit henne bort från Trouville och sina rivalers anslag. Nu hade han henne under sitt och sina vänners inflytande, och innan resan var slut, skulle han säkert lyckas återeröfra den plats i sin vackra hustrus ynnest, som han tidigare haft, men som han j sommar förlorat för denne elegante Hautencourts skull. Damerna ha en sadan märkvärdig smak emellanåt.

Det hade knappast varit någon böjelse i comtessens koketteri för Hautencourt, men ju mer hon märkte att detta misshagade hennes man, desto mera ifrig blef hon. Det beredde henne ett särskildt nöje att göra honom löjlig för Hautencourts skull, just emedan denne inga kvaliteter hade.

Hvarför? Ja, det låg förborgadt i kvinno-naturens mysterium. Men det var en raffinerad pina Valambregue nu gjort ett slut på.

När kvällen föll på, den första ombord på Don Juan, kunde comtessen icke längre tvifla på att hon blifvit formligen enleverad för en färd till Norden. Hon satt på däck och såg Normandiets kuststräcka smälta ihop med natten, hennes ord till sällskapet voro vänliga och glada, men djupt inne i hennes trotsiga inre snörde det sig ihop som en knut af hårda, oböjliga tankar och fasta beslut. Med darrande läppar, som hon belefvadt våldförde till löje och skämt, tog hon afsked af 1'rankrike i det orygg-liga beslutet att snarast möjligt återse sitt land. Hennes man skulle fa veta mot hvilken kvinna han brukat förlöjligande åtgärder och nedsättande list.III.

Det var icke ett mycket gladt sällskap, som ombord på Don Juan fem dagar efter afseglin-gen frän Trouville såg Norges kust, grå, hård, brant och ovänlig stiga upp ur den förfärliga Nordsjön, som aldrig hade velat taga ett slut. De hade haft stiltje och gassande sol, därpå en storm med svår sjö, som ännu svallade i ett bredt, hvitt skumbältc mot klippstränderna hvart man än såg.

Valambregue hade missräknat sig både på damernas och herrarnes förmåga att motstå sjön,

— att han missräknat sig på sin egen, medgaf han icke. Parisarne äro icke några sjöbjömar, deras nervspänstighet kan taga en ände, och det hade den nu gjort.

Man gick mest hvar man för sig under slutet af färden och sade just ingenting till h varandra

— om man öfver hufvud alls gick. En del fö-redrog att bli liggande efter stormen för att undgå sjösjukan så mycket den kunde undgås. Andra släpade sig upp på däck för att andas frisk luft och lågo där fastbundna för att icke rulla af och an i sjögången. Det var sorgliga syner man mötte öfverallt på Don Juan. De medbrakta friska rosorna hade vissnat. Oak-tadt ifriga spolningar med parfymeradt vatten luktade kajutorna allt annat än behagligt. På flera dygn hade man ej samlats vid bordet.

Valambregue hade i början varit den, som bäst motstod obehagligheterna. Hans energi och goda humör sveko honom icke under de långa, solheta dagarna, då Don Juan knappast tillryggalade 20 engelska mil i dygnet, då däcket brände under solstrålarna och lustjakten monotont och nervretande vaggade af och an i den döda sjön. Det var hans förtjänst att man icke vände om, han ville icke höra talas om det, och hans små omsorger för att göra lifvet ombord drägligt voro så vältaliga och nästan rörande, att knotet bland passagerarne lade sig utan att bryta

ut i öppet myteri. Men när stormen kom från nordväst, brast Valambregues energi, han bleknade och måste uppsöka sin liggplats i herrsalongen.Nu inträffade det märkvärdiga att comtessen, som hittills varit den mest apatiska och lidande, med ens blef frisk och fungerade som sjuksköterska och barmhärtighetssyster under stormen, ända tills man kom inom de skyddande skären vid Haugesund. Det var som skulle stormen, ha kommit henne att samla all sin vilje- och motståndskraft, för att föra en tyst triumf öfver dem, som sammansvurit sig mot henne. Och den triumfen fick hon njuta i fulla drag. Under två hela dygn var hon de sjösjukas allt i allo, jämte styrmannen och stewarden gick hon från den ena till den andra af det slagna sällskapet, rengjorde, tvättade, parfymerade, lindrade och skämtade. Endast Valambregue själf mottog icke hennes omsorger, han föredrog att låta sig behandlas af stewarden ensam.

När ropet ljöd att land var i sikte, kraflade sig Valambregue på däck och blef verkligen något kryare af att fixera de höga kala klipporna, som likt tunga, orörliga moln höjde sig vid synranden i nordost. Ju närmare de kommo land, desto kryare blef han, men kaptenen var alls ej glad. Han hade satt kurs på Skudes-näs, för att gå in till Stavanger som den närmaste orten, men nu kände han icke igen lan-den. Don Juan hade drifvit ur kursen, det var farligt att nalkas de brytande undervattensgrun-den, och det drog hela timmar, innan han under orolig seglats vidare norrut fick sikte på en fyr, hvilken han med säkerhet kunde anteckna som Rygvandens fyr, norr om Haugesund. Don Juan hade drifvit tolf till femton mil ur sin kosa. Men så snart fyren var igenkänd, sattes kurs på den. Om en timme märkte de sjösjuka i salongen att sjögången verkligen upphört och att man var räddad. De hade ej tidigare i sitt elände velat sätta tro till de ofta anländande ljufva budskapen att man allt mera nalkades land och snart vore inomskärs.

Det blef ett putsande, ett fejande, ett badande och ett toalettgörande ombord. Småningom kröp den ena efter den andra blek men snygg upp på däck, skyggade med handen kor ögonen mot solljuset och ville knappast tro sina ögon, då de rundt omkring sig sågo höga bärg. Men kaptenen sade leende att allt nu var öfver-ståndet och att man, om vinden höll i, redan i kväll skulle ankra inne i den vackra Hardan-gerfjorden.

I samråd med Valambregue hade kaptenen uppgifvit tanken att anlöpa Stavanger. Valam-bregue fruktade med rätta en stad, som hade kommunikationer på utlandet. Han var nästan viss på att sällskapet skulle som en man lämnat Don Juan och gått ombord på första ångbåt, soin afgick söderut. Nu däremot skulle man få tid att lugna sig i det vackra Hardan-ger, hämta sig efter sjöresan och i dubbelt mått njuta tillvaron igen. Hvad sedan skulle ske, på det ville han icke tänka tillsvidare.

Annu voro omgifningarna alls icke tilltalande. Höga, kala berg, fula, branta, hemska och hårda. Detta var då den berömda Norden! Men kapten lofvade guld och gröna skogar, bara man gaf sig till tåls och väntade tills Don Juan hunnit längre in i ljorden.

På akterdäck satt sällskapet likt en samling sjukhushjon, hvilka alla genomgått samma hemska febersjukdom. De flydda svåra dagarna voro samtalsämnet, man beundrade sig själf, som stått ut med dem, och i första glädjen öfver att åter lefva, om än bara halft frisk och fardig, glömde man egoistiskt att tacka och beundra comtesse Valambregue för hennes uthållighet och vård. Ännu tycktes det alla som om Don Juan gungade under dem, det var icke mycket bättre än när den kryssade midt ute iNordsjön. Ännu hade icke aptiten kommit igen, ännu befann man sig i ett tillstånd af domning och slött obehag. Men inom hvar och en af det lilla sällskapet lefde upp en stolt känsla af att de hade utfört ett hjältedåd till sjös, sådant som ingen af deras bekanta varit med om.

Det var denna stolta känsla, som skyddade Valambregue för de värsta förebråelserna att han lockat sina olyckskamrater ut på äfventyr. Man hade icke några hårda ord för honom, man nästan förlät honom, och under det vackra intrycket däraf gaf han sig själf offentligen skulden för de andras lidanden. Han motsades ganska svagt.

Comtesse Valambregue däremot såg på honom med en förkrossande min hånfull och elak och medlidsam, sköt ut sina läppar och sade likgiltigt öfverseende:

.Äh, en sådan sjöhjälte som Louis vet nog hvad han bjuder på. Det var först, då han inte längre kunde leda

expeditionen till nordpolen, som våra värsta lidanden började. Han kan ju inte rå för att han skött sin mage lite illa och måste använda stewardens ömma vård. Nej, det rår han inte för.»

Valambregue sväljde pillerna utan att grina.2 I <S I.USTJAKTKN DOS JUAN.

Han hade väntat beskare. För hvarje minut klarnade lynnena upp, och man kände sig dubbelt närmare lierade efter det genomgångna. Och då stewarden dukade fram en ordentlig middag uppe på däck, började det vattnas i gallbeska munnar, — aptiten kom härlig och uppiggande igen och gaf lefnadslust och nya krafter åt de slappa och sönderbråkade.

Det blef en middag utan like. Tvä dygns tvungen fasta lär en att sätta värde- på ett godt bord. Champagneflaskorna knallade och korkarna flögo långa stycken öfver bord. Fiskarebåtar med rödbruna segel, som mötte Don Juan eller passerades af den, lofvade upp i vinden för att komma närmare härligheten, grofva, brun-barkade ansikten stirrade öfver relingarna på det glammande sällskapet, och valkiga näfvar ströko betänksamt om torra munnar, — det var bättre gästabud än de norska fiskame sett inne i staden.

Under middagen, när stämningen var som högst och bäst, befallde Valambregue kaptenen att sätta kurs rakt på land, sak samma hvart, bara de fingo komma i land och känna den säkra, kära marken under sina fotter igen. Utsträckta i gräset med sina cigarrer skulle dedricka kaffe och hälsa hvarandra välkomna till LHtima Tlnilc.

Den sjunkande sommarsolen lämnade det franska sällskapet i besittning af en liten grön däld mellan väldiga höjder. Där lågo de utsträckta i ett präktigt dolce far niente blossande på utsökt havanna och läppjande stewardens bästa kaffe och finaste likör. Vidt omkring i lugnet yrde deras calembourer, och ombord på Don Juan, förankrad tätt under den bråddjupa stranden, höll också den engelska besättningen fest, lät raketer gå upp i den ljusa aftonluften, som hindrade dem att synas, gjorde musik på anspråkslösa instrument och dansade »sailor boys» på lätta yachtmanssulor.

De följande tre dagame försonade fransmännen med Norden och med sin svåra sjöresa. Hardangerljorden var verkligen underskön. Man låg och sam på ett grönblått vatten, genomskinligt och kyligt i värmen, speglande de mäktiga snötäckta fjällarna, man lossade kanonskott för att höra eko, man fiskade, man bärgsvan-drade, man njöt af luft och ljus och vemodsfulla, underbart klara dagrar öfver milslånga (jordar. Befolkningen var pittoresk i sina brokiga dräkter, vänlig och tillmötesgående. Det varett paradis bland is och snö, detta, ett paradis, sådant Valambregue önskat det för sin hustru och sig, — om hon velat dela det med honom!

Men comtesse Valambregue lät sig inte bedåras, så gärna hon kanske velat det. Hon fann sin man löjlig i hans svartsjuka och det hela en smula narraktigt. Det var omöjligt för henne att glömma skymfen i sitt bortförande, omöjligt för henne att se detta dyra lif, utan att tänka på sin mans ruin, hvilken sedan några år endast var en tidsfråga. Midt i den bekym-merslösa glädjen gick hon omkring som ett ondt samvete, trots leende uppsyn och trots älskvärdheten hvarmed hon utöfvade värdskapet ombord på Don Juan. Valambregue fick icke ett enda tillfälle att tala ut med henne och försonas.

På den fjärde dagen af deras lustfärder kring stränderna af Hardangerfjorden förankrades Don Juan under en liten by, i bottnen af den allra vackraste fjord, de ännu sett. Naturen var här mera leende och vänlig än annorstädes, fjällarnas sluttningar grönare, deras konturer mindre skrämmande. Vattnet låg lugnt som en spegel hela eftermiddagen, och tornande, hvita moln jämte den besvärande värmen spåddeåska. Aldrig hade Norge synts de lustfarande mera intagande än just i dag.

Comtesse Valambregue hade haft flera samtal med den engelske kaptenen, frågat honom om omgifningarna, om vägen till närmaste stad. Och hon hade legat öfver Norges karta under en hel timme. Sludigen hade hon vid vandringarna på land vändt sig till byns värdshusvärd med kaptenen som tolk och öfverenskommit någonting med denne.

Den dagen åts middag i land på det lilla byvärdshuset, hvars kök förstärkts med provianten från Don Juan. Efter middagen tog com-tessen sin man afsides och sade helt lugnt och bestämdt till honom, att hon tänkte resa hem till Frankrike öfver Bergen i morgon dag och bad honom om respengar, ty hon hade ej hunnit förse sig med sådana

vid den plötsliga en-leveringen. Det var endast några mil öfver fjällarna till Bergen, tilläde hon, vägen var god och hästarna redan beställda. Från Bergen gick det båt flera gånger i veckan till England.

Valambregue bet sig i läppen och tänkte på att vägra henne respengar. Men så slog han om och bönfoll henne på det bevekligaste att stanna. Onödigt besvär! Comtessen var allt-för fast besluten för att resa. Allt detta var narrspel, som hon ej ville vara med om längre, sade hon. Valambregue såg, att han måste böja sig för hvad hon ville, om ej för annat, så för sällskapets skull. Han erbjöd sig då att föra henne med Don Juan till Bergen, men hon afslog det. Hon ville resa genast, genast! Därpå gick hon tillbaka till sällskapet, bad om ursäkt för sin bristande takt som värdinna och omtalade sitt beslut att i morgon tidigt resa hem till Frankrike.

Det gick som en suck genom sällskapet. Man vaknade. Alla insågo plötsligt, att detta ej kunde räcka i evighet, och två förklarade genast, att de skulle bli comtessen följaktiga. Icke för sin död ville de anträda återresan öfver Nordsjön med Don Juan.

När återresan öfver Nordsjön blef brakt på tal, började dc tre andra tveka. Inte heller de ville vara med om de fem dygnens elände ånyo. Så blef det allmänt rådslående. Valambregue tillkallades, men han förklarade bestämdt att han skulle återvända ined Don Juan. Man stred mellan vänskapsplikten och faran för sjösjukan. Endast en af herrarne uppoffrade sigoch förklarade sig villig att återvända med Don Juan och Valambregue.

Det föll en förstämning öfver det nyss så glada sällskapet, dubbelt tung emedan glädjen och bekymmerslösheten rådt så oinskränkt. Man försökte öfvertala comtessen att stanna i Hardanger ännu några dagar. Hon var oböjlig. Då suckade man belefvadt, ryckte beklagande på skuldrorna, ursäktade sig hos Valambregue — och beställde hästar och åkdon till morgonen därpå för att fara med comtessen.

Valambregue gick till kojs i en fruktansvärd stämning, sof ej en blund om natten och väckte själf sällskapet till affärd tidigt påföljande morgon.

Afskedet hade kunnat vara hjärtligare.

När de fem kärrorna ringlade sig uppför den vindande vägen, som förde öfver fjällen, hissade Valambregue segel pä Don Juan. När den sista kärran försvunnit i barrskogen, dånade ett kanonskott till afsked, och Don Juan lyfte ankar. Men det blåste icke en fläkt. Under mer än en hel timme blef Valambregue tvungen att från samma plats stirra på det vackra landskapet, hvilket förlorat hvarje spår af skönhet för honom, med detsamma hans hustru åkte ini barrskogen ocli försvann ur landskapets ram. Fjällarna blefvo liflösa stenmassor, det gröna en torftig vegetation, den blanka och stilla fjorden en mörk fängelsehåla, hvarur han ej kunde komma. Han hade aldrig förut vetat, huru högt han älskade sin hustru. Han hade aldrig trott, att en kvinna förmådde taga skenet af solen, värmen ur luften och glädjen af all världen.

Valambregue rasade och stampade i däck. Om det ville blåsa upp storm, full storm, som med ens slungade honom ur detta fördömda, stillastående vatten ut på fria Nordsjön, in i Engelska kanalen 1 Han bet i en tågstump för att dämpa sitt raseri. Han vilie hinna fram till Havre och Paris innan de andra, men nu låg han cn ändlös lång timme orörlig på samma fläck och såg vägen, där de andra försvunnit. Han besvor alla helvetets makter om storm, full storm.

Då kom kaptenen fram till honom och yrkade på att stryka toppen och refva storseglet.

»Hvad i alla djäflars namn — är ni galen?»

»Nej, men vi fä en ordentlig åskby!»

»Desto bättre! Men ej en klut får bärgas, kom ihåg det. Det är jag, som befaller ombord på min egen lustjakt.»Den uppoffrande vännen, som stannat kvar ombord med Valambregue, kom till honom, lade lugnande sin hand på hans axel och bad honom låta kaptenen råda. Han var sjöman och visste huru en lustjakt skulle skötas.

»Det är jag, som befallerl» röt Valambregue.

Fjällarna mörknade underbart hastigt, då åskmolnen, som redan i går stodo hotande i öster, började skjuta utfor branterna, söndertrasade och svarta. Manskapet på Don Juan stod redo vid hvar sin tågända för att stryka och bärga seglen, när åskbyn kom. Kaptenen hade utan att lyssna till Valambregue gifvit dem sina order, hvilka måste lydas.

Valambregue betraktade det antågande ovädret med en hetsig lust att springa det till mötes, slåss och bitas med det. Hans sinnesstämning tillät honom icke att observera faran, han såg icke att fjorden vid mynningen redan förvandlats till ett hvitt skum, och han hörde icke huru det dånade och suckade i fjällarna rundt omkring. Han märkte icke, att träden på stranden helt nära böjdes och ristes, att stormbyn slet hela massor af friska löf från de piskade grenarna och dref sand och grus i stora moln uppåt vägen till byn.

Ej hr kvällsiristn. J<*»Bärga toppen! Ner med den i däck!» kommenderade kaptenen.

»Hvad nu?» ropade Valambregue ursinnig. Så mycket förstod han de engelska kommandoorden, att han visste det gällde nedtagning af seglen. Han sprang fram för att hindra manövern, ryckte till sig en tågända och skulle utan tvifvel med den anfallit förste matros, som åtlydde befallningen, om han icke i detsamma kastats till däck af bommen på storseglet, som svängde öfver för den första skarpa vindstöten. Slaget träffade honom i skuldran och det kändes, som hade det krossat alla ben där.

Ur stånd att röra sig för smärtan, låg han framstupa öfver kajuttaket och kände åskbyn fatta Don Juan och slunga den på sida med halfva däcket i sjön. Han hörde stänger brista och seglen smälla som dånande skott. När han glömt smärtan för faran att halka i sjön, vände han på sig och såg allt manskapet i förd med att bärga storseglet. Åskbyn var så våldsam, att den bräckt storsegelgaffeln. Under kampen att rädda Don Jnan hade ingen tid att märka Valambregue, där han låg och hakade sig fast vid kajuttakets kant med sin friska arm. Hans vän och medpassagerare stod badande i svett jämteen matros och skiftade förseglen. Alla armar behöfdes för att icke Don Juan skulle drifva på land, dit den icke hade långt kvar. Det gällde icke mer minuter, det gällde sekunder. Skulle man bli färdig med att reparera gaffeln, innan det var för sent, skulle man icke? Det såg hotande ut.

Nästa sekund lämnade manskapet storseglet i vindarnas våld, rusade förut och läto ankaret gå. Nu gällde det bara1 att det skulle hugga genast. Men Hardangerfjorden är bottenlöst djup, ankaret högg icke. Don Juan dref med god fart mot stranden, ankaret högg icke. Andt-ligen, i sista minuten högg det, en gång . . . två gånger, . . . det andra taget höll. Men bara för en half minut. En ny stormil kom, värre än den första, Don Juan lyfte sig i den hastigt upprörda vågen, ryckte lös ankaret ånyo och dref rakt upp på stranden under den lilla byn. Han stötte först i bottnen med rodret, som brakande sprang i spillror, sedan med kölen, flera upprepade gånger, dref allt högre och högre på grund, tills han slutligen stod stadigt still i den sandblandade gyttjan. Där gick det alls ingen nöd hvarken på Don Juan eller på de ombordvarande.Manskapet stod handfallet och skamset på däck under haveriet, kaptenen svor och Valambregue glömde för ett ögonblick smärtan i sin skuldra för att sitta upp och se på hur det hela gått till. När Don Juan satt fast, insåg också Valambregue att det icke kunde bli tal om att hinna till Havre före sällskapet, som lämnat lustjakten på morgonen. Stormen hade kommit som han önskat, men den hade ej slungat Don Juan ut i Nordsjön utan upp på gytt-jebank innerst inne i Hardangerfjorden.

Kaptenen gick nedåt däck till Valambregue, gjorde en stor urskuldande armrörelse inför honom, sade att ingen sjöman i världen kunnat rädda Don Juan för haveri, när gaffeln brast så nära land och under en sådan stormil. Valambregue hörde honom icke. När spänningen öfvergifvit honom, sjönk han ihop och svimmade af smärtan i sin skuldra, nästan nöjd att på det viset slippa ifrån den första harmen och smäleken af ett haveri på ett vatten, som ej var mycket större än inre hamnen i Havre.

Don Juan låg på sned högt uppe på grund, några famnar från en grön och vacker äng. Det var som om han velat gå i land och beta. Folket, som församlats på stranden midt i åskreg-net, skrattade. Hade det varit ebb, när Don Juan stötte på, så skulle han kommit loss af sig själf vid floden, men nu var det högvatten, och därför skulle Don Juan bli sittande där han satt, till dess en bärgningsångare anmodades att draga honom ur dyn. Ett förbannadt öde för en ståtlig lustjakt, som tagit pris vid kappseglingarna i Kanalen! Kaptenen svor så gudlöst, att Valambregue vaknade och bad matt om att bli inburen under däck och att det skulle sändas bud på läkare. Då först gaf man akt

på, att han gjort sig illa.

Det fanns ingen läkare på platsen, och den närmsta ort, där det fanns en, låg tre mil därifrån. Man undersökte Valambregues axel och förband den så godt man kunde. Sedan gällde det att få honom transporterad till Bergen så fort och bekvämt som möjligt. Det sista lät sig göra endast sjövägen, men den var lång, det drog minst två eller tre dagar, ty den enda ångbåt, som anlöpte Hardangcrfjorden, gick bara en gång i veckan.

Då det ej fanns något val, inskeppade sig Valambregue och hans vän först i en roddbåt och sedan i en skuta, lämnande kaptenen, man-skapet och Don Juan där de lågo. Dc skulle senare la order om hvad som skulle göras.

I sin modlösa nedslagenhet hoppades Valambregue endast på att nå fram till Bergen innan hans hustru med sällskap lämnat staden. Han var så bruten af smärtorna, att hans stolthet svek honom, och han skulle nu varit mer än tacksam att fa kölja med de andra tillbaka till Frankrike. Allting gick Valambregue emot i detta fördömda Norge. När de efter två dygns ansträngande sjöfärd kommo fram till Bergen, hade fartyget till England afgått natten förut med det lilla franska sällskapet ombord.

Valambregue blef icke gladare af att läkaren förklarade hans skuldra vara ganska allvarligt skadad, och yrkade på, att han skulle stanna i sjukbädden minst en eller två veckor framåt. De främmande omgifningarna, svårigheten att göra sig förstådda, de dåliga bekvämligheterna, allting bragte de två fransmännen, som aldrig rört sig utom sitt eget lands gränser, nära förtviflan.

Och de beslöto afresa med nästa båt till England.

Men Don Juan? Hvad skulle de göra med Don Juan?

Valambregue var så led vid allt hvad sjöoch fartyg angick, att han lät annonsera haveristen till salu. Det var honom en fägnad att en dag mottaga besök af en civiliserad norrman, som talade flytande franska. Han blef så glad, att han sålde Don Juan till denne för underpris. Köparen ansåg det ej ens mödan värdt att taga den haverade lustjakten i betraktande. Så lågt var priset. Han köpte Don Juan med rubb och stubb i ett svagt hopp att möjligen ännu en gång kunna göra den kända engelska kappseglaren sjöduglig, ty han var sportsman och visste sätta en ära i att bli ägare till en sådan båt, äfven om den nu var nästan ett vrak.

Han anade icke då, hvilket utmärkt köp han gjorde. Af fransmännens beskrifning och af det låga priset slöt han sig till, att det var i det närmaste ute med Don Juan. Och likväl stod den präktiga, dyrbara lustjakten oskadad och elegant, utan en rispa på sin målning varligt inbäddad i ett mjukt dylager inne i en skyddad kjord tätt intill en grönskande äng på ena sidan och fyrtio famnars vatten på den andra!

Men Valambregue och hans vän gratulerade sig till att ha katt en del af sina resekostnader betalda, svuro ännu några dagar i norden och i Norge och inskeppade sig sedan på ångarentill Newcastle, utan att känna minsta saknad efter Hardanger och Don Juan, den präktiga, oersättliga lustjakten.

Parisarna äro inga sjöbjörnar, gunås, deras tålamod och nervspänstighet kan taga en ände, och det hade de båda herrarnes nu gjort.

Sålunda kom Don Juan till Norden, och han stannade där för en spottstyfver, försåld som vrak af en svartsjuk och hetsig ägare, hvilken icke hade en aning om hvad det var för en skatt för en sjöman, på hvars hvita däck han trampat med sina eleganta vaxlädersskor. Ovärdiga landtkrabba! Måtte det gå alla dåliga sj'ömän på samma sätt!

ÖFVERGIFVETDet är höstligt öde öfver anläggningarna, där badortens sonmmarfåglar ännu för några veckor sedan förde sitt bekymmerslösa semesterlif. De ha troppat af allesamman. De ha hållit små afskedstillsställningar i lusthusen och paviljongerna, ristat in sina initialer i bröstvärn och bänkar och tömt en sista skål i champagne vid jättegrytan. De ha belastat hvarandra med blommor på järnvägsperrongen och ångbåtsdäckct, och de ha viftat med näsdukar och ropat hvarann farväl. En del har rest bort med glädje, en annan del med sorg, men alla ha de vändt badorten ryggen... allesamman, allesamman!

Det är dubbelt öde öfver orten, emedan det var så lifligt nyss. Brunnshusverandorna ligga där tomma och eka,

när jag under min förmiddagspromenad går ett slag genom dem for att känna öfvergifvenheten rätt raffineradt. Ingen kypare frågar mig längre hvad jag önskar och af de hundratals middagsgästerna fins ejett spår. Det är så tyst att jag hör mitt hjärta slå och hafvet hundra steg nedanom tala sitt tunga språk i afmätta rytmer. Icke en gång en melankolisk invånare från den lilla staden hittar vägen hitut, ty där fins väl ingen sådan onyttig en...

Rundtomkring villor, stängda villor med nerfällda gardiner och kala flaggstänger. Till den däruppe på bärgsklacken förde en gång mina steg ofta, men så kom det en dag, då jag i utbyte mot en präktig bukett fick en liten handtryckning och ett vackert tack för glad sommar ur ett par grå ögon. Sedan dess undviker jag vägen som leder dit upp. Hvarje dag undviker jag den på nytt, och det är egentligen därför jag har den i så godt minne. I parken härskar hösten oinskränkt. Där det fins ett löfträd, lyser marken bjärt rundtomkring. Sandgångarne skäras sönder af rännilar, och mossan dryper af fukt. Längre ner på klippudden svarfvar bränningen sitt sedan årtusenden påbörjade verk. Den smyger högt upp i urhålkningarna mellan strandstenarna och drar sig igen tillbaka, men först långt borta mot den skarpblå horisonten sprutar den famnshögt öfver stengrunden och blänker grant i solen. Här ute på udden ligger jätte-grytan och pä botten af den ett silfverarmband, som en kokett fruntimmershand kastat dit för att tillmötesgå en nyck hos en annan lycklig.

Midt på sommarminnenas öfvergifna tummelplats en brunklädd figur — det är jag. Det kan falla någon ovanligt intresserad in att fråga, hvad detta staffage gör där. Jag vill motivera det med några ord. Det är där för att öfva sig se öfvergifvenheten in i hvitögat. Afven innan döden kommer, kan det vara så godt att ej bli skrämd för ensamheten. Den är kanske hemskare här i lifvet, än där bakom. DIKTERTill **Zachris Topelius** **vid fyllda 80 år, d. 14 Januari 1898.**

I.

Du barnens skald och vän, hvars minsta vink blir lydd af sagans tomtar, troll och feer, hur har du icke byggt på hemmets brink ett partenon åt heliga ideer!

Vid ditt Thermopylæ en världs armeer må stumma lämna vapnen i en blink; man stormar icke tankens propyleer, där dikten sköter tempeltjänsten flink.

Haf tack för sextiärig vakt och vaka vid idealens tron i mulen tid, då allt vårt land var nödgadt att försaka!

Sin skönsta kväll i spegellugn och frid vill Finland kunna skänka dig tillbaka och har ju Guds välsignelse därvid.II.

Din gärning, skald, den lefver vidt och vida i barnens håg och i de vuxnes tro, att, när i dygnets kamp de bittrast strida, så värnar den, blott den, om samfäldt bo.

Din gärning, skald, skall låta brokig skrida cn tallös skara öfver minnets mo i tiggartrasor och i hofdamsskо, i hat och kärlek, sida invid sida.

Där dör ej ekot bort af Sylvias sång, och björken har sin stjärna kvar för barnen, när vilsna leden blifvit alltför lång,

där spökar smått än, såsom förr vid kvarnen, och näcken gör i silfversjö förfång, när fiskarn sjungande vill vitja garnen.III.

Men öfver minnets mo det talar, talar ur hed och skog, ur svarta svedjeland, från fjärran sagorikens ljusa strand, ur hemmets vik och holmens täta alar.

Det talar högt ur bärg och djupt ur dalar: »Välsignad den, som löst vår tungas band, som tysta sorgen med vårt språk hugsvalar och tänder barnens hjärta upp i brand!

Vi Finlands andar långt i skog och mark, vi Finlands andar djupt i folkets sinne, vi tacka den, hvars tro är varm och stark.

I Finlands ädle, store svenske finne vi hylla diktens åldrige monark och hedra döde fäders höga

minne,»**Finlands genius** till **de särskilda afdelnlngarna vid Polyt. Institutet.**

I. Till Arkitekturafdelningen.

Du unge arkitekt, som flitigt kopierar ett renässanspalats från Florens eller Rom och som på papperet helt dristigt projekterar åt Finlands landskommun en ståtlig helgedom i Giottos stora stil: kupol och kampanil, fasad af marmor djärft i vattfärg du laverar; — du flyttar söderns konst de många hundra mil upp till vårt kulna land i det att du studerar.

Gå på med ifver du, mät ut åt allt det sköna, ett rum uti din håg, en plats uti ditt minne! Får än din dröms kupol din kyrka aldrig kröna,så har din skönhetssyn satt spår uti ditt sinne. När du med passarn mätt palatser och ruiner, från Tibern upp till Po i konstens gamla land och drömt hur söderns sol i klostergården skiner och från Pompeji graf dig tänkt Vesuvens brand, då bär du alltid kvar en skymt af idealet. När dagens brödförvärf dig tvingar räkna ut förslag till en remont på själfva tiotalet af någon halft förfallen kronobyggnadsknut, och när du gräfver ut kloaker, mönstergilla, och skapar uthus åt ett gammalt lasarett, så glömmer aldrig du en Papa Giulios villa och Peterkyrkans dôm och klostergångens stilla och svala marmorfrid, där hvalfvets blomkasett se'n sekler skådat ner på fromma munkars vandel i skuggan af cypress och vinomslingrad mandel.**II. Till Ingeniörafdelningen.**

Ett nät af järn är spändt kring jorden allaredan, och Finlands ödemark ger genljud högt och klart, åt ångkulturns signal, som blåser afstånd hädan och bär oss jorden rundt med fågelvingens fart. Där bonden fordom haft tre dagars väg till staden drar ångan fram hans lass på några timmar blott igenom bärg, som sprängts och pass, som gräfts med spaden och öfver skummig älf, där inga färjor gått.

Far fort, herr Ingeniör, — spräng bort de sista hinder, som spärra folk från folk och broder ifrån bror! Ert hjältedåd är stort, om det blir Ni, som binder nation invid nation som barn af samma mor. Hvad många tusen år ej ha förmått tillhopa, gör Ni, herr Ingeniör, då med er vetenskap; Ni bandar hop till helt det splittrade Europa,Ni gör Sibrien fritt och skall väl engång sopa en väg för er kultur från Nilen och till Kap. Befria först vårt land från fattigdom och hunger, bygg upp åt Finlands folk en snönät framtidsväg, där sanningen går trygg med lugna, fasta steg och morgondagens släkt om ädla segrar sjunger!**III. Till Maskinbyggarafdelningen.**

Kulturens arbetskvarn har gripit sina herrar i deras egna hjul och gjort till slafvar dem, hon fattigdomens lott for fattigman förvärrar, hon suger blod och must, hon krossar lif och lem; hon sörjer för att all vår samtids jättekamp skall gå i tungsint takt till trötta trälars tramp. Den tid är re'n förbi, då tappre härskarmakten med glada krigstrumpeters smatter skötte takten i världshistoriens brutala symfoni...! Er dystra mekanik vill nu vår herre bli.

Så klagar samtiden, men om det sker med rätta, det är en annan sak. Var krigets gud väl blid? Och var det mera värdt att stå sin lefnadsstrid för glada härskare, som dock ej kunde mätta de många tusenden, som ropade på bröd? Ger mekaniken ej arbetarn öfverflöd, så lyckas hon likväl hans värsta bördor lätta,men samlar hotfull kring sitt sotade banér ett mänskohaf i storm... ett mänskohaf, som ser en enda lösen blott, och den är: ner med alla, som hittills styrt och rådt, som hittills lärt befalla! Men Ni, herr Ingeniör, som kan ventilen sköta och leda lydigt in i tuber och i slid miljoner hästars kraft, — finn upp ett sätt i tid att mänskohafvets kraft rätt bruka och rätt möta! Slå ert geni ihop med mänskohjärtats snille och bilda öfverallt i ädel mänsklighet ett samfäldt, stort förbund: arbetarns framtidsgille, som till välsignelse hvar bölja nyttja vet!**IV. Till Kemistafdelningen.**

Du sitter icke mer och grubblar öfver kolfven i nattligt dystra rum på guldets hemlighet, men sitter så du än, så sker det blott för det du vill din guldsand strö som annan sand på golfven och ge ett bättre mått åt alla skilda värden, än det, söm guldet gett, och som man tog med svärden.

Ur bärgens djupa schackt och etherns vibrationer du letar lagen fram, som engång skapat allt, och på din skumma väg bland dvärgar och dämoner för tankens forskareld afgrunden sammansmalt. En Lucifer, som födts i jordens innanmäten du svingar frigjord nu mot stjärnerymder opp och frågar icke stort om afgudabeläten, om gudastoder du kullstörtar i ditt lopp.Med blåsrör och retort, med fjärrglas och med spekter från Plutos underjord till Foïbos

och hans sol du väckt en annan värld till nya morgonväkter, — du satt en större Gud på gamla gudars stol.**V. Till Landtmäteriafdelningen.**

Du stakar ut vårt land och mäter upp dess marker, snart hvarje litet torp har du på kartan brakt; du värnar bondens teg och skyddar kronans parker, du skiftar barnens arf och köparn hans kontrakt. Mät nya gränser upp åt odlingsbrytarns möda, förändra Finlands kärr och frusna ödemark, låt kartans alla färger lysa mera röda, — det mörka vika skall för all den nya gröda, som nya släktens kraft skall låta växa stark!

När Finlands sista kärr med breda diken ligger och bär en mogen skörd, som frosten ej har rört, när torparbarnet ej vid grinden står och tigger, då ha vårt vackra land vi fram till målet fört. Och svedjelandet står igen med skog, som susar,en kvarn har hvarje fors, och vattenfallet brusar, förbi en hel komplex af höga, hvita hus... Landtmätare, tag då och måla dubbelt ljus det mörka Finlands vrå! Förjaga allt det svarta ifrån vår tunga håg och ifrån Finlands karta!

1897.**Hvad menar ni gossar om Nansen?**

Säg gossar, — tycker ni inte som jag, att like till Fridtjof Nansen har världen ej sett i går och i dag! Se, det kan inan kalla karlatag, när han och Hjalmar Johansen på tumanhand stormade skansen kring självfvaste polen — och vunno sitt slag Hvad menar ni gossar om Nansen?

Hvad menar ni väl om de modiga två, som lämnade skepp och kamrater och vågade djärft öfver isblock gå mot poln i en köld, som vi knappt förstå? Bland alla manliga dater förtjänar den lagerkransen, där klokhet och mod på farorna rå. Hvad menar ni gossar om Nansen?Hvad menar ni om att våga sig ut i öknar, där solen ej lyser, där aldrig en varelse gått förut, där isbjörnen själf för kölden dör ut. där allt, hvad som lif har, fryser vid sprakande norrskensglansen, och jorden likasom tager slut... Hvad menar ni gossar om Nansen?

Hvad menar ni om att släpa sin båt öfver isfält hundramils långa mot land, som man tror finns söderåt, att falla i kölden in och bli våt, och det icke en gång, men många, att sofva i säck som man kan se'n, och åter stå upp och följa sin stråt... Hvad menar ni gossar om Nansen?

Hvad tycktc ni om att ligga ett är i en koja af snö och vänta tills engång det åter blir ljus och vår, att lefva på ister så godt ni förmår, och när ni på dörrn vill glänta, så viftar en isbjörn på svansen och hotar att ta er med hull och hår Hvad menar ni gossar om Nansen?Visst tycker ni gossar, att sådana män, de visa oss kraften i norden, när modet och fosterlandskärleken oss mana till härliga stordåd än, som skola förvåna jorden! Af sådana bragder blir glansen för alltid kvar i historien. Hurra för Fridtjof Nansen!**Vid Typografklubbens i Björneborg första årsfest den 13 Februari 1898.**

Vid kast och stilar stå vi natten ut, med mörka svärtan ljusets tjänst vi göra, vårt slammer väcker världen upp att höra, livad den kan vänta sig om en minut.

Vi bringa bud från hvarje vrå af jorden, om stora händelser om dåd och bragd. Vi nattens stilla väktare af orden, igenom oss blir dagens lösen lagd.

Igenom oss går tanken ut på vingar, som slå om allt vårt vida, vackra land, det fins ej koja snart och icke strand, dit ej ett blad ifrån vår tryckpress svingar.

Ur våra rader lär sig barnet stafva sin första kunskap. I vår svarta hand vi hålla gnistan som kan tända brand och uti aska länderna begrafva.Men denna gnista är af samma ljus, som värmer och som lyser utan fara; låt oss få kunskapsljusets vakter vara och bygga eldfast upp vårt framtids hus.

Låt oss få bringa bud om fred och lycka, om ädla tankar och om vänsäll håg, — då gå med glädje vi att ordet trycka som en välsignelse till hög och låg.**Nu har jag i vanten ett säkert tag...** Nu har jag i vanten ett säkert tag, kom, luta dig tätt till mig och se huru kvällskyns vemodsdrag i hafslugnet mildra sig.

Omätligt öde, oändligt lugnt, blott himmel och gränslöst haf, En bländhvit fiskmås, som fladdrar tungt och

speglas i lugnet af...

Ett hjärta, som klappar tätt vid mitt, två blickar, som smälta i ett och hafvet är lugnt och hundramilvidt och kvällskyn blir mörkviolett...Tärnvers.

(Vid en svensk väns bröllop).

Pill tärnor, som tråda i rosor och tyll jag har cn ranunkcl från ängens idyll, hans doft är ej mycket, hans karg är än mindre, lians fägring är hällre en inre.

Men far han sin plats ibland rosor och tyll, kanhända han bringar från ängens idyll de gullgula drömmar, som vaggas af kåren mot blånande bakgrund i våren.

Och om det blir trångt under rosor och tyll, så öppnar han ledet till ängens idyll och vinkar välkommen dit ut i det fria till lador och rykande ria.

Och klappar det våldsamt bak rosor och tyll, så bjuder han lugnande ängens idyll, där aftonen skymmer så vänligt på dagen och björkame blunda i hagen.Så fäst min ranunkcl bland rosor och tyll, om än du ej längtar till ängens idyll!

I bojan af myrten ocli ros, där du snärjcs, hans farg är som solens — och Sveriges.

Och dansa dig varm under rosor och tyll, och glöm bäst du gitter all ängens idyll!

Men granskar i morgon du rosor och minnen, är ännu ej vissnad ranunkeln från finnen.Farisé!

Välvilligt segerrika farisc,

så mätt på framgång, tung af skurna skördar,

du blir mig en försinnligad idé,

att stoftet tacksamt fetma återbördar.

Ty du har älskat stoftet öfverallt. och stoftets lagar följer du så noga, så att du måste undra lite kallt på dem, som icke efter dem sig foga.

Men bokstafven är din och makten med, och hela äran, hela härligheten,

— slå du för bröstet dig på fadrens sed, och tacka Gud som förr så själfmedveten!

Vi publikaner, vi ka se oss om att reda oss och kanske bli förlåtna, när vi stå ödmjukt inför Herranom med ögonen af allsköns sorg förgråtna.Diana.

Jag suger din ros som ett svärmande bi, jag känner ju bladen lefva och väntar att höra ett halfkväfdt skri från läppar, som darra och bäfva.

Jag hänger med blicken vid din gestalt den undulerande ljusa, som kunde mig skänka bedårande allt som ännu en lycklig lått tjusa.

Och röd såsom rosen af blossande blod du ömsom mig bjuder och nekar i härligt och leende öfvermod all kärlekens hemliga lekar.

Jag ville mig dränka i formernas svall som simmaren hufvudstupa och stilla välsigna mitt syndafall det oåterkalleligt djupa.Jag skulle med kyssar utan namn dig bära till nya himlar, där sällheten slumrar trygg i sin hamn och hiftcn af ijärilar vimlar.Lots.

Det hviner höststorm, åhi, åhå, kringom knuten,

och hvita sjöar mot klippan gå, och hafvet skriar, men högst ändå skriar truten.

Sitt du därinne vid spiselhärd!

Frys och huttra!

Jag har i natten min egen färd, jag far ej stanna uti din värld för att kuttra —!

Jag skall till sjös för att tjäna bröd uti natten,

och möta seglare uti nöd och hålla rikemans öfverflöd öfver vatten.-------------Betlehems stjärna.

Hvar stannar du stjärna, som lyste cngång

för de heliga konungar vägen,

när stigen i öknen var villsam och lång?

Din glans, den är mer än en sägen, som lefver i pilgrimens fromma sång, afsjungen i takt till stegen.

Du stjärna, som stod öfver Betlehems stall, när stannar du still för den trötta, som följde dig troget i tidernas svall?

Se pilgrimens sulor, de nötta, de tala om hundratusende fjät, de äro som sönderstötta.

I sekler har han — vår mänsklighet --följt sanningens stjärna förgäfves på stigar, där törnet till blods honom slet.DIKTER

Väl sekler ännu det kräfves på stigar, där isen kyler hans fot förrn heliga nitet kväfves.

Densamme pilgrimen flydde med Lot från Sodom och från Gomorrha, han hörde med Moses folkets knot.

Han vandrade på det torra med Israel genom det röda haf och såg dem i öknen knorra.

Han gick och bar på sin pilgrimsstaf

som vis ifrån Österlanden,

när jungfrun åt Kristus lifvet gaf.

Då stannar på himlaranden hans stjärna still öfver Betlehem och han faller på knä i sanden.

Han löser kamelens spända rem, framtagande håfvor och skänker;

Guds barn och Guds moder han hyllar med dem.

Men sanningens stjärna blänker ånyo på vandring, stor och kall; pilgrimen han följer och tänker . . .Så vandrar han än genom tidernas svall tills engång hans stjärna sig sänker, när tiden är slut och världen är all.Till akvarellen:

Ofver fönsterkarmen till min arbetsvrå mellan rosenbladen skymtar hamnens blå, på den andra stranden blända hvita väggar.

Inom dem min egen Nixe ligger sjuk,

just där nu ett strömoln breder skuggan mjuk

öfver strandens berg och trädgålns häggar.

Under långa dagar har i tanken vek öfver vågens glitter, öfver dagens lek jag till Nixe sändt så mången önskan.

Jag vill tro, att hvarje älsklig önskan nått fram till hennes bädd och att med den hon fätt hälsningar från våren ocli från grönskan.

Jag vill tro, att allt det bästa, som jag tänkt har en stund af ro åt liten Nixe skänkt, droppat balsam öfver hennes plågor.Jag vill tro så fast att hjärtats varma slag lönas nog igen en vacker sommardag, när en kyss ger svar på tusen frågor.Tacki

Tack för du älskat ädelt som ingen, älskat, fast hoppet, skjutet i vingen, aldrig blef smidt i den fängslande ringen!

Plikten vill staka annan din bana, annan än kärleken lärde mig ana och än min styrka den mäktade dana.

Tro mig — jag känner den klagan, som tiger, känner den suck, som brännande stiger innan åt glömskan ett hjärta

man viger.bi kr Ek.

Kan du mig icke jublande följa ut öfver ungdomens sjudande bölja, höfves oss dock ej i sorgflor den hölja.

Här har du handen, du, som förstått att stränga min själ, sä hänförd den blottat kärlekens höjd och dess låghet bespottat!

Tack för livad ordlöst djupast du lidit, tack för livar tår, som osedd har glidit när i ditt hjärta man knifven har vridit!

Tack för hvar hemlig tanke du delat!

— Hvad jag har brutit ömt har du helat, du, som förlåtit allt hvad jag felat.